

Revolver

december - februar 94 51.10 400 SIT

Michael Clark
Diamanda Galas
Eros Ramazzotti
Metelkova
Dance 2 Trance
Pedofilija

Novi filma
Koledar 94

Kondom

Varuje pri analnem seksu

Potrebno ga je uporabljati s polžilom (lubrikantom).

Varni so samo lubrikanti, izdelani na vodni osnovi.

Razna sredstva, kot so otroško olje, vazelin, olivno olje, maslo, kreme kot Nivea, milo, šampon ... niso uporabna, ker vsebujejo olje, ki razjeda kondom - to pa poveča možnost okužbe z virusom HIV.

PROBLEMI Z AIDSOM

Seveda, vsi vemo za aids, v glavnem tudi vemo, kako se obvarovati okužbe z virusom HIV, ki je domnevno povzročitelj stanja, imenovanega aids. Veliko nas tudi že pozna vsaj koga, ki je že okužen, ki je HIV pozitiven. Toda, toliko pisanja o zaščiti, o življenjskih tragedijah, o znanih osebnostih, ki so umrle za aidsom, toliko vseh mogočih govoric in uganj - kaj nismo v nekem trenutku vsega tega siti? Kaj nismo pravzaprav zelo nevedni: namerč, da na splošno kar vemo, da je varnejše vzajemno drkanje, seks s kondomom... v podrobnostih pa se kar nekako zgubimo. Kaj storiti, če nam pride partnerjeva sperma v usta? Seveda, to se nikakor ne bi smelo zgoditi, za kar bi moral poskrbeti predvsem partner, pa tudi sami - saj nekako že čutimo, kdaj bo komu prišlo. Toda, če vendar? Ali je dovolj izpljuniti dobljeno, ali je potrebno sprati usta z vodo, ali je še bolje se poslužiti kakšnega močnega alkohola (to slednje bi morda omililo nevarnost) - toda, kdo vam to lahko zatrdno pove? Ali pa bomo rekli, kar je je, in bomo spermo celo pogoltnili? No, morda bi radi tudi seksali brez kondoma? Menda bo on že pazil in pravočasno izvlekel svoj ud. Nikakor, na to nikar ne računajte, obenem pa je virus prav tako v sluzi, ki vlaži ud. Morda pa je z njim vse v redu, saj ga vendar poznamo, izgleda uglasjen, prav nič kurburski, saj je vendar še zelo mlad, saj nam je zaupal svojo zgodovino in mi mu verjamemo, ker pravi, da nas ljubi, morda nam je celo pokazal negativen rezultat testiranja itd. itd. Takih mordajev je še cela vrsta.

Prvo, o čemer bi veljalo razmisliti, je nepravilno razumevanje dosedanjih odkritij, pravil itd. Recimo, če nekako velja, da pokaže test rezultat šele po kakih treh mesecih od domnevne okužbe, ne moremo resno jemati nobenega rezultata, razen seveda svojega - saj zgolj zase vemo, kaj smo počeli zadnje tri mesece. To ne pomeni, da pa bomo zdaj skrajno nezaupljivi. Sprjaznimo se z dejstvom, da smo navezadnje vsi samo ljudje, da prav tako lahko slabo razumemo navodila o varnejšem seksu, da se nam nekaj kar zgodi, kot rečemo, in da le neradi priznamo, da je tako. To pomeni, da so taki tudi naši partnerji, stalni ali nestalni, in da nam ne preostane drugega, kot da se vseeno natančno podučimo o varnosti in se te tudi držimo. Ni kaj dosti računati na to, da bo kdo drug skrbel za naše zdravje.

Drugo pa je pravzaprav občutje, da nam je vseeno. Nekakšno prepuščanje usodi. Avtodestruktivna nagnjenja in dejanja. Kaj hočem reči? Kaj se dogaja v naši glavi, ko vemo, da bo partnerju prišlo, pa vendar ne odmaknemo ust? Ali še huje, ko okušamo njegovo spermo, ki jo je razlil po trebuhu? Kaj nas žene, da pustimo, da nekdo vdre v nas brez kondoma, ker ga slučajno pač ni pri roki ali ker se nobenemu ne zdi, da bi ga tako razrajan natikal? Ali pa damo na kondom, če sploh kaj, kako povsem neprimerno kremo, češ bo že, boljše nekaj kot nič? Kaj se res tako radi prepuščamo naključju ali usodi?

Naše življenje, večinoma samsko, torej brez stalnega partnerja, kar obenem tudi pomeni brez rednega seksa, seveda hlepi po partnerju. Med gayi pa je pač tako, da se vsaka stvar začne s seksom, to pomeni, da seksamo z nam dokaj neznan osebo. Žene nas želja po seksu in ljubezni, kajti tega nam primanjkuje ali se pojavlja dokaj neredno v majhnih dozah. Tedaj nas kaj malo briga, kaj bo čez deset let. Res da pomislimo na aids, toda ostalo je skoraj važnejše. Morda pa se nam tudi naše življenje ne zdi strašno vredno, obupani smo nad njim, nad lastno homoseksualnostjo... in zato manj skrbimo zanj? Ne želimo, da kdo ve za naša nagnjenja. Zato se morda niti ne želimo vezati, si urediti seksualnega življenja, kajti nekaj stalnega, tudi dnevnega, ne zgolj ponoči na javnem mestu (recimo parku), kaj lahko koga zbode v oči. Naš strah, boljše paranoja, zato pripomore k temu, da se vrtimo v začaranem krogu. Krogu redkega, hitrega, ukradenega seksa, ob katerem ne mislimo dosti na nevarnosti, pač pa bolj na užitek (kajti ob tako prikrajšanem življenju si vendar lahko privoščimo vsaj tega).

Morda pa nas žene mik novosti, večno novega, (kobajgati) različnega. Tudi tedaj imamo opraviti s kratkimi seksi, ko v strasti težko pomislimo na kondom ali pa ga težko omenimo, težko izvlečemo iz žepa, ker nam je nerodno, se stamujemo, ker je bila naša seksualna vzgoja zakrnela, ker se o seksu težko pogovarjamo, ker je naše seksualno znanje omejeno na drkanje, fafanje, fukanje, ker...

Nekaj drugega je mik nevarnosti. Privlačijo nas nevarni kraji, temačne ure, skriti koti, rahlo nevarni tipi, manj vsakdanje situacije, spolne tehnike itd. Na nek način vsi poznamo ta mik. Na takih mestih se največkrat srečujemo, seksamo s povsem neznanimi tipi in lahko bi se zgodilo karkoli. Morda nas tudi mika to spogledovanje z aidsom, s tisto spermo, ki je morda kužna in nam je na dosegu jezika, nas vabi, rajca... Ali se tudi zato spravimo v posteljo s kom, za katerega vemo, da je okužen? Morda so taka naša dejanja precej nerazumska, toda ali so res tako redka? Ali ni v vsakemu od nas prisotno nekakšno spogledovanje s smrtjo. Pomislimo na avtomobilske dirkače, na nore akrobate in podobno. Kaj se ne pojavlja podobna ruleta tudi ob primeru aidsa? In kako se ubraniti vsem tem dražem? Kako se prepričati, samega sebe, da se je vendar potrebo varovati? Kako ugotoviti, da je naše življenje vseeno nekaj vredno, oziroma da mu sami dajemo vrednost, z manjšim strahom, z večjo trdnostjo, stalnostjo, previdnostjo? Da bi bilo ne nazadnje žalostno, ko bi ga predčasno končali, in še to s tako dolgotrajnim hiranjem. Da res ni potrebno igrati vloge žrtve, da bi se oprali pred drugimi, da bi oprali lastno homoseksualnost.

In če k temu dodamo še druge manj razsodne situacije, recimo alkohol, ko kaj malo vemo zase. Ali pa smo v nekoga noro zaljubljeni, da bi ga kar pogoltnili in se ne brigamo dosti za prihodnost. Ali pa tisti strašen mik pozabe; prepustitve, ko nas ne briga ne za včeraj ne za jutri?

Še bi lahko našteval situacije, vrstil vprašanja, težko bi postavjal tudi odgovore. Verjetno si mora vsak odgovoriti sam, zase, se odločiti, da se ne bo slepil z morda pa le bo vse v redu in podobnim. Če se že želimo okužiti, nam bo to nedvomno tudi uspelo. Če pa si tega ne želimo, bomo morali marsikaj v svojem obnašanju spremeniti. Bolje danes kot jutri.

Morda naj vse to paberkovanje izven kot želja, želja, da bi si znali urediti življenje, da bi se znali obvladati vsaj tedaj, ko gre za vprašanje življenja. Naj ta želja velja tudi za tiste, ki so že okuženi, ki jim je prav tako do življenja.

Niti eni niti drugi bi si ga ne smeli skrajševati - v resnici si ga tudi ne želimo.

BM

Vabilo

Ker pripravljamo posebno publikacijo ob desetletnici homoseksualne organiziranosti, vas vabimo, da nam pošljete svoja razmišljanja, poglede, ideje, fotografije ... O vsem tem času, o sceni, o svojem osebnem življenju, spremembah ...

ise od 1984 do danes

3 žebta

5 dom in svet

11 koncert: Eros Ramazzotti

12 intervju: Michael Clark

16 intervju: Diamanda Galas

20 dosje: Metelkova

23 foto 1: N&S

27 humanizem in renesansa: King

30 diva: Lea Delaria

31 film: Grenke solze Petre von Kant

34 Cocteau, portret

36 pastirček rtv

38 foto 2: Alen Kos

40 glasba: dance 2

trance

42 pedofilija

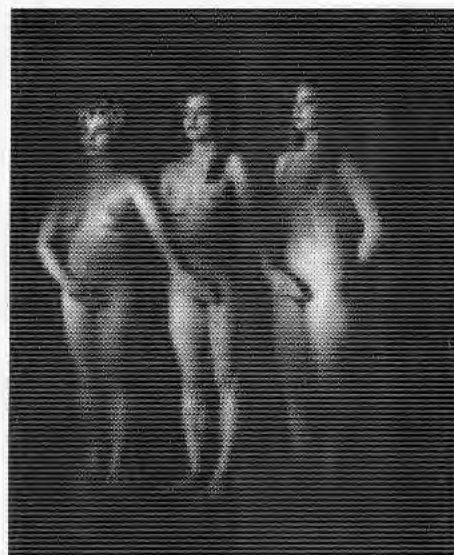
44 lajf: Ines

48 kontakt

PRILOGA: DNEVI FILMA

+ koledar 94

naslovnica: Frenk Fidler

Jean Cocteau

Roza klub je organizacija, ki skuša pokrivati široko področje homoseksualnosti - tako moške kot ženske. Naš naslov je: Roza klub, Kersnikova 4, Ljubljana (IV.nad., soba 104), tel. 061.1324.089 (ob torkih in četrkih med 12. in 14. uro), fax 061.329.185. Žiro račun za plačilo posameznih publikacij.

Članarina (2000 SIT za 93/94) ali prostovoljnih prispevkov je: 50100-078-34343

Roza disko. K4, na Kersnikovi 4, vsako nedeljo od 22 do 4. ure.

Revolver, revija s homocentričnim nabojem, je revija Roza kluba.

Metelkova - v bivši vojašnici na Metelkovi (hiša Lovci); klubsko vzdušje, nastopi, razstave, pogovori... ob ponedeljkih, sredo in petkih po 30.00.

Kontakt - navodila in obrazci v Revolverju (za člane in članice brezplačno).

Projekti: Homoseksualnost, kaj je to?, Varnejši seks. Brošura. Gay in lezbične organizacije v Sloveniji. Homoseksualnost in mladi.

Dnevi gay in lezbičnega filma: 5.-12.12.93

Založba Škuc-Lambda: M.Foucault: Zgodovina seksualnosti; I.Knabino: Ganimed in drugi; C.Bergles - Ifrikija.

Magnus - gay sekcija: informator, izleti...

LL - lezbična sekcija: informator Pandora, pogovori, srečanja, izleti, rekreacija, pozanimajte se za termine.

SOS telefon za ženske in otroke - žrtve nasilja: 061.97.82, 061.441.993 - je prav tako odprt za težave, stiske lezbic.

REVOLVER, revija za kulturna in politična vprašanja (revija s homocentričnim nabojem). Izhaja četrtletno. Cena posamezne številke je 100 SIT. Ustanovitelj in založnik: Roza klub, Kersnikova 4, Ljubljana. Odgovorni urednik: Brane Mozetič. Naslov uredništva: Revolver, Kersnikova 4, 61000 Ljubljana, tel +38.61.1324.089, fax: 329.185. Tehnično urejanje in postavitve: Boštjan Lisc. Tisk: Grafična delavnica ČUK, Postojna. © Revolver, 1993. Vse pravice pridržane. Ponatis celote ali posameznih delov revije je dovoljen samo s pisnim privolenjem založnika. Pridržujemo si pravico do objave pisem, fotografij ali člankov, prispelih na uredništvo. Mnenja avtorjev v reviji so njihova osebna in ne izražajo vselej stališč uredništva. Objava piscev, fotografov, modelov, reklamerjev ali drugih oseb in organizacij ne izpričuje njihove seksualne usmerjenosti. Prispevki v reviji niso honorirani. Po mnenju Ministrstva za informiranje soči revija med proizvode, za katere se plačuje 5% davek od prometa proizvodov.

Pozdravljeni!

Spoštovano uredništvo, čeprav samega sebe prepričujem, da občasno mlatite prazno slamo na uvodnih straneh Revolverja ter si govorim: "Daj no mir, le zakaj bi jim kvaril njihove globoke filozofske misli?" si tokrat ne morem kaj, da ne bi povedal svojega mnenja. Kapljo, ki preliva rob moje potrpežljivosti, je sprožil gospod Mario (Revolver št.9 na straneh 3, 4 in 5).

Veliko in preveč je bilo porabljenega dragocenega papirja v Revolverju za nepreverjeno osebno izpoved gospoda Maria ter mu svetujem, naj si drugič izbere založnika, ki mu bo tiskal knjigo, ne pa, da moramo njegova farizejska razglabljanja brati na straneh edine revije, ki jo imamo zase. Po Mariu izgleda, da vsi drugi gayi kupujemo Revolver prikrito in s sramom. Nismo gayi z dušo in telesom, čeprav zase vem, da imam oboje, kot tudi večina ljudi, ki jih poznam. Sam Revolver kupujem javno, v kioskih. Verjetno pa to ni dogodek in se starim prodajalkam, ki ga običajno prodajajo, ne zdi nič posebnega. Zelo dvomim, da bi jih zanimalo kaj to Revolver sploh je, kaj ne, gospod Mario?

V svojem pismu govorite o mračnem srednjem veku, o inkviziciji, o svetem celibatu, o grehu, o kazni božji, o svoji nepokvarjenosti in neizkušenosti... Dajte no, gospod Mario, saj vendar živimo na koncu 20. stoletja! Če sem povsem iskren, dvomim v verodostojnost vaše izpovedi. Ne gre mi v glavo, da lahko tako konservativna in hierarhična ustanova kot je katoliška cerkev zatiska oči pred tistim kar opisujete. Saj to je vendar zanj smrtni greh. Skoraj neverjetno se mi zdi, da se v času vašega spolnega in ljubezenskega dozorevanja po samostanih ni nikomur nič preblisknilo. Če bi sodil po vaših "memoarjih", bi še pomislil: "Glej ga šmenta, pa saj nas ja cerkev jemlje povsem enakopravno!"

Drugi problem pa je v tem, da so vam za vse vaše težave in zakompleksanosti krivi gayi. Kako pa je to mogoče, če ste gay z dušo in telesom? Mar ne razumete svojih bratov in sestra? Vsi gayi po vrsti, pa naj gre za takšne ali drugačne, so za vas promiskuitetni ljubosumni divjaki, ki bi vas položili in izkoristili ter nato nič več pogledali. Ja, ljubi človek, pa se nikoli ne vprašate, če je mogoče z vami kaj narobe? Po vaši teoriji ne smem več v Roza disko zato, ker imam navado plesati, se pogovarjati, božati in flirtati z več fanti isto noč. Vendar, za vašo informacijo, gospod Mario, to še ne pomeni, da bi smuknil v posteljo niti z enim od njih. Ljubosumje, nezvestoba in vprašanje resnične ljubezni niso niti najmanj problemi le gay populacije. S temi zadevami se je celo svojo zgodovino ubadal človeški rod, pa tudi vaša cerkev in to prav v hetero svetu. Nam mar zato očitate, da je naše mnenje iz trte zvito in nam pridigate, da so heteroseksualci v bistvu prav dobri ljudje. Pa saj vendar vsak razumen človek dobro ve, da vsi heterosi niso homofobi, kot tudi niso vsi gayi angeli.

Pa še to, gospod Mario, čeprav sem gay, vam jemljem pravico, da govorite v mojem

imenu, ker nisem nikakršen konformist niti licemer in ne hlapec nikomur. Nimam gospodarja, ne poklekam pred nikomer in nikomur ne poljubljam prstana. Pripadam le samemu sebi, sem človek in gay in ponosen sem na to!

Lep pozdrav!
Alen. Celje

Roza disko

Aktivisti in (pasivna) klientela; kdo je kdo?

Če je v prejšnji številki Revolverja moje pisanje o gayih in lezbijkah sprožilo kontra udarec Bojane Vesel (kot prisposoba za vse "lezbače" ali vsaj ženske), upam, da se tokrat ne bo usul plaz od kakšnega aktivista, ki bo podčikal vse mogoče neresnične stvari. Naj na začetku opozorim na dejstvo, da ne pripadam nobeni od gornjih dveh grupacij, oziroma toliko prvi, kot pišem za Revolver (tudi to je neke vrste aktivizem), kot drugi, da se v nedeljo (kda) pa kdaj) prepustim svojim čustvom brez obveznosti. Vedno se mi je zdelo in se mi zdi "politično" modro sedeti v opoziciji in to ne glede na to, kdo je "na vladi". Menim namreč, da lahko človek le tako kritično in trezno presoja o dogodkih okoli sebe. Z drugimi besedami to pomeni tudi to, da gojim kritično (ne kronično) mišljenje tudi do t.i. opozicije v istem zgornjem delu naslova, pomena besede, da ne bo pomote. Takšno stališče se mogoče zdi nekemu nemogoče (aktivistom) ali pa izdajalsko (klienteli), gotovo ni "koristno", je pa praktično in po subjektivni oceni pošteno tako do enih kot drugih, in morda kar je najvažnejše - do sebe.

Vsak aktivizem ima v bistvu eno samo napako; in ta je, da gre v svoji gorečnosti tako daleč, da skuša na vsak način obračunati s svojimi sovražniki na tak ali drugačen način. Mislim, da mi primerov iz zgodovine ni potrebno naštevati, in tudi gay aktivizem v tem smislu ni nobena izjema. Ne trdim, da "ideja" ni humana ali humanistična, toda ljudje, ki stojijo za tem in se proglašajo za humaniste; o tem bi se dalo razpravljati!

Humanist je po Verbincu privrženec humanizma, humanizem pa je po istem avtorju napredno kulturno gibanje v dobi renesanse, smoter gibanja pa je bil osvoboditi človeško osebnost in znanost ter preosnovati življenje in književnost po antičnih zgledih (glej F. Verbinc, Slovar tujk, str. 276). Koliko je ta opis v povezavi z gay aktivizmom presodite sami, tu naj dodam le še svoj pojem humanizma ali humanosti: Ni važno, kakšen je človek po svoji zunanosti, pa tudi ne po Osebnosti (v bistvu nekaj takšnega, na čemer temeljijo vse demokratične ustave držav, ko govorijo o enakosti pred zakonom, le da dosti širše), toda z zavestjo, da smeš tako daleč, da ne prestopiš meje druge zavesti. Vsi ljudje, pa tudi jaz, smo "krvavi pod kožo" in daleč od tega, da bi bili vsem všeč ali da bi bili drugi nam. Ampak tisti minimum spoštovanja in neobtoževanja bi moral biti vedno prisoten in v mislih. Da se razumemo, spoštovanje in neobtoževanje temelji v tem, da je nekdo bel, reven, gay, lezbijka, "rdeč", ženska, kristjan, čistilka... drugi pa rumen, bogat, "črn", moški, budist, univerzitetni profesor... Velika verjetnost je, da se ta dva ne bosta nikoli srečala, če pa bi se, se lahko mime duše izogneta drug drugemu, le drug od drugega ne bosta kot Človeka marj vredna.

Nasprotno bomo tatu vedno obtožili in kaznovali, v kolikor je tatvina ovrednotena kot škodljivo dejanje, ki zasluži kazen. Če se povrnemo h gay aktivizmu, je pri njih, se pravi aktivistih, čutiti tisto nestrpnost, ki se kaže kot zaničevanje klientele, ali pa kot kompleks manjšine proti večini. Pri tem vprašanju odnosa se mi odpira še ena komponenta, ki se mi zdi zelo pomembna. Ko berem Revolver ali spremljam ostala "dogajanja" po sceni, se seznam sodelujočih zelo ponavljajo, tako da se v bistvu skrči na nekaj 10 (deset) ljudi. IN ti ljudje, prosim, z vsem spoštovanjem do njih dela in osebnosti, kot da jim je aktivizem boj za življenje in smrt. Z drugimi besedami, z željo po uveljavljanju v družbi, in to po tej edini poti, ker za ostale bodisi nimajo interesa, možnosti ali karkoli drugega. Tako mi skačejo v spomin tisti dogodki iz naše polpretekle zgodovine, ko so bili predsedniki hišnih svetov ljudje, ki drugje niso "uspeli", pa je bila želja po predsedovanju močnejša od vsega; ali pa vodilni ljudje v podjetjih z osemletko, ki dobesedno

zavirajo mlade z visoko izobrazbo, in še in še... kar srečujemo še danes. Zato se mi na tem mestu odpira neko drugo vprašanje in to je vprašanje profesionalnosti in amaterizma. Profesionalnost, ki je potrebna, da nek aktivizem deluje in se premika, profesionalnost, ki potrebuje zdravnike za boj proti aidsu, pravnike za boj proti diskriminaciji, kulturnike za boj proti neosveščanju, pedagoge za boj proti nestrpnosti... Ali tega ni ali ga je premalo, to niti ni bistveno. Ljudje smo tisti, ki kreiramo življenje, in teh profesionalnih, izobraženih ljudi manjka, da bi vlekli tega paradnega konja. In le če bo konj dovolj močan, je upanje, da bo za seboj potegnil še čredo ovac.

Kajti boljšega izraza za klientelo se trenutno ne spomnim, čeprav ni najbolj ustrezen, glede na to, da je klientela odraz (zrcalna slika) aktivistov. Zato vse povedano za eno stran velja mutatis mutandis za drugo stran. Mogoče je razlika v toliko, da klientela "živi" svoje življenje tako kot ga hoče in ga zato tudi drugače razume in je v tem smislu svobodnejša. Se pa po drugi strani ne ukvarja in ji tudi ni jasno zakaj bi se ukvarjala s problemi, ki zanjo pravzaprav niso problemi.

Kaj torej povedati za konec, da bo imelo rep in glavo? Najbrž to, da so potrebni tako eni kot drugi, pa naj si bodo med seboj še takšni sovražniki. Bolj pomembno je, da se vsak po svojih močeh trudi biti "odprt". Odprt za drugačne ljudi, njihova mnenja in izražanja, odprt za drugačno kulturo življenja, v katerem bo prisotno tudi spoštovanje in neobtoževanje. Vsak ima pravico do tega, pa naj bo (tudi) aktivist ali klient.

Sebastian

Roza disko, 31.10., foto: Jasna Klančičar

Spoštovani urednik in bralci Revolverja!

Opogumil sem se in napisal to pismo, ker mi je vsa ta naša gay scena že začela presedati. Vse se mi gravža. Skoraj vsi so brez vsakršnega moralnega predsodka, kot v Sodomi in Gomori. Nihče več ne goji plemenitih čustev, kot so to počeli naši predniki Grki, ki so homoseksualno ljubezen častili kot višek pedagoške in čiste prave ljubezni.

Sem gay, star trideset let in sem pred šestimi leti imel prvo homoseksualno izkušnjo. Počutil sem se kot žrtevno jagnje. In potem vsi pogledi, ki so padali po meni, ko sem prvič prišel v K4, spoznavanje z različni tipi, obhod vseh štrik placev, parkov, železniških postaj. Vse to sem počel s svojimi novimi gay znanci samo zato, ker drugače ne spoznaš ljudi, novih potencialnih gayev ali pa mogoče svojo sorodno dušo. Sprašujem se, ali nam je vse to res potrebno. Ali nam je res dana ta podla usoda, da se počutis kot najbolj umazani košček tega človeštva.

Jaz mislim, da si usodo narekujejo sami. Zakaj pa tega ne počnejo naše kolegice lesbijke? Rekli boste, da imajo ženske drugačno naravo kot moški. Pa še res jo imajo. One predvsem ne gradijo odnosov na enonočnih avanturah, pač pa na trdnjših temeljih ter ne hodijo po parkih in grmovju, ker to raje počenjajo doma v intimi, kar je tudi lepše. Ali se ne strinjate?

Srečam npr. skupino gayev na dopustu. Razumem, da so srečni in veseli, ker so skupaj, in da so brez vsakršnih predsodkov, ker so si priznali to, da so drugačni. Kljub temu me je sram, da sem gay, ko jih gledam. S svojimi izpadi in karakterističnim vedenjem kvarijo in omadežujejo podobo gayev pred drugimi ljudmi. Ko sem izpovedal svoje spolno nagnjenje svojim staršem, ni bil njihov očitek v tem, da sem peder, ampak bolj v tem, da so pedri promiskuitetni. Avtomatično sem bil tak tudi jaz. Rabil sem čas, da sem staršem dopovedal, da nismo vsi taki. Mislili so, da so vsi moji prijatelji tudi moji ljubimci in da ko se nas več dobi, vržemo še grupnega. Spraševal sem se, od kod mojim staršem to mnenje o homoseksualcih in mislim, da niso edini, ki razmišljajo v tej smeri. Bila sta na dopustu v Rovinju in ko sta prišla nazaj (takrat še nista vedela zame), mi mati reče: "A veš, da je Rovinj poln pedrov?" Jaz pa: "A res, kako to?" Ona pa naprej: "Kar po grmovju se zbirajo..." Komentarjev, ki so sledili, ne pišem. Mislim, da imajo ljudje oči, da vidijo in po tem tudi sodijo. Nočem izpasti neki puritanec, ampak hočem povedati, da bi morali iskati nekaj več. Ne samo neki drk z neznano osebo nekje v grmovju, ali samo estetski užitek v zunanji lepoti. Zunanja lepota je lahko zelo prazna, če ni vsebine. Notranja lepota pa lahko naredi nekoga lepota, medtem ko zunanja lepota z leti izgine. Mislim, da je zgrešeno razmišljati, da se moramo zgoniti dokler smo mladi, ker nas potem, ko bomo stari, nihče več ne bo pogledal in nam ne bo preostalo drugega kot to, da se bomo iskali po WC-jih, grmovju itd. S takim razmišljanjem si pač sami dajemo pečat na lastno usodo in začaran krog je zopet tu.

Spoznam tipa in si mislim, poglej, mogoče bo pa ta tisti tapravi. Ni bil moj idealni tip, kot si ga zamišlja vsak od nas, kljub temu sem se zaljubil vanj. Nisem gledal napak, ker raje potenciram pozitivne strani v nekem. On pa ni bil zaljubljen vame, pa saj tudi ni mogel biti, ker me je ves čas opazoval z lupo. Našel je toliko napak, da si v vsem življenju nisem mislil, da jih imam toliko (počutil sem se kot prvi človeški primer s samimi napakami). Tudi on si išče nekoga, da bi ostal z njim, ampak s takim ravnanjem si ga bo moral iskati na drugem planetu. On se pač zadovoljuje s tem, in ne samo on, mnogi od nas, da ostajamo v tem začaranem krogu. Mislim, da je življenje kratko, in bi ga zato morali živeti čimbolj intenzivno in dostojanstveno. Sigurno je že vsak od vas dobil ali pa slišal očitke čez pedre. Ste se vprašali zakaj? A je res tako

Roza disko, 31.10., foto: F. Fidler

nagravno, nizkotno, podlo biti homoseksualec? Jaz mislim, da ni. Celo ponosen sem na to, ampak ljudje, narediti moramo nekaj, da bodo tudi drugi ponosni na to, da bodo postajali strpnejši do te scene. Hvala bogu, da imam krog prijateljev tako hetero- kot homoseksualcev in družinski krog, ki me spoštuje in ljubi, ker sem tak kot sem. To pa ni prišlo samo od sebe, imel sem tudi sam prste vmes.

Nekdo si bo mislil, temu je potrebno dati medaljo za svoje kreposti. Motiš se, ravno tako sem iz mesa, kot vsi mi, samo življenjsko filozofijo sem si postavil malo drugače. Sam hočem, da je tako, ker nočem pristati nekje v grmovju, na WC-ju ali železniški postaji in se vdati usodi, ki so jo pripisali in določili nam, homoseksualcem.

Aleksander

Knjiga na knjigo

Je čas jesenski, dolgi večeri in dolg čas. Skupaj s petimi veličastnimi hitreje mineva. Med njimi, med petimi veličastnimi namreč, je tudi **ANDREJ MOROVIČ**, ki se predstavlja s svojim novim romanom "Tekavec" (Sklad Vladimirja Slejka, 93). Bogate nagrade ni dobil, zato pa je ob tej priložnosti prav gotovo dal največ intervjujev. Če se vam zdi, da gre za posilstvo, ker morate ob tej nujno kupiti tudi preostale štiri knjige, vas bo mogoče potolažila cena. Ostale lahko poklonite, praznikov ne manjka, potencialnih obdarovancev pa menda tudi ne. Sicer pa lahko prej odlomek iz romana preberete v reviji *Primorska srečanja* (št. 147/93) in se šele nato odločite. Ali pa tale odlomek iz odlomka: "Od takrat me istospolni seks ni več zanimal, izgubil sem interes, bil v tem smislu ozdravljen. Drugače bi homoseksualnost, kot vsak normalen moški, gotovo poskusil, če že ne praktical, tako pa je bila vzeta s sporeda." In zato jo boste v nadaljevanju romana iskali zaman. Seveda pa nastaja že njegov nov roman, ki nosi delovni, a obetajoči naslov, "Cincamarinca".

Včasih je prav, da z obveznim nakupom posiljuje tudi Svet knjige. Drugače bi ne lahko **ELSA MORANTE** (1918-1985) celo neupravičeno zaobšla. Osrednji junak romana *Aracoeli* (MK, 93) pripovedovalec zgodbe pravzaprav, ni Aracoeli (to je ime njegove matere), pač pa Emanuele, brezdomni brezciljni avtodestruktivni homoseksualni intelektualce, ki na vsem vesoljnem svetu ne najde prostora zase. In sploh ni edini, koliko nas je, ki vse življenje brezkončno tavamo za pridihom sreče.

Ko govorimo o literaturi XX. stoletja, ne moremo mimo **MARGUERITE YOURCENAR** (1902-1987), tako tudi elitna zbirka CZ s tem naslovom ne. *Opus nigrum* je roman z zgodovinsko tematiko, ki ima tako kot *Hadrijanovi spomini* pred njim za osrednjega junaka sporno (vse)seksualno osebnost. Tokrat je to Zenon, ciničen, aroganten in včasih skoraj krut zdravnik, filozof in alkimist, ki pa je, v nasprotju s Hadrijanom, fiktivna osebnost. Vendar pa je "sodomija" tudi v njegovem izmišljenem življenju odigrala pomembno vlogo, kot jo je zares tudi v zaresnih življenjih njegovih sodobnikov, Leonarda da Vincija, Doleta, Paracelsa in Campanelle: "Prav tako se mu je godilo na zapletenem področju telesnih užitkov. Tisti, ki so mu bili najljubši, so bili najbolj skrivni in najbolj nevarni, vsaj v krščanskih deželah in v času, v katerem se je po naključju rodil; mogoče jih je iskal samo zato, ker so to skrivanje in te prepovedi pomenile divji prelom z običaji, pogroznjenje v spodaj ležeči svet, ki brhota pod vidnim in dovoljenim." Prihodnje leto bodo zbirko "romanov našega življenja" obogatili številni gayi: **Michel Tournier**, **Patrick White**, **Manuel Puig** in **Bret Easton Ellis**.

Z manjšo zamudo vas opozarjam na izbor esejev, ki mu je **BOŠTJAN M. ZUPANČIČ** dal zvonec naslov *Od blaznosti do blagoslova*. Eseje o sreči in duši je izdalo *Društvo 2000*. Ob branju sem se lopnil po glavi, slo je samo za reprizo. Ne vem, kaj vodi avtorja,

da se odloči za "ponatis" pravkar objavljenih esejev (večinoma v *Razgledih*), verjetno pa ni daleč od resnice geslo: če že pišem, moram to kar najbolje izkoristiti in spraviti v denar. To sicer ne zmanjšuje vrednosti njegovemu večno nepopustljivemu odporu do predsodkov, tabujev in stereotipov in večno mu bom hvaležen, ker me je pred leti z esejem *Ljubezen iz presežka* pomagal spraviti iz ene od takratnih čustvenih kriz. Zdaj je vse manj romantično zanesen, zato pa toliko bolj oster in direkten: "Ko začne korakati Pallas Atena, se moškim zmehčajo kolena in zapestja in Patroklos se močno zave svojih nežnosti do Ahila." Ker v kratkem pričakujemo izid nove zbirke esejev, spet z zvonečim naslovom, tokrat *Trenutek in trajanja*, pa se pred nakupom vseeno prepričajte, ali je niste nemara že prebrali.

Gospod **STANE JUŽNIČ** je izdal *Identiteto* (Fakulteta za družbene vede, 93). Čisto zares, v vseh pomenih. Z njo si ni na jasnem, s homoseksualnostjo namreč, ne svojo (in vsemi ostalimi?), zato jo v dolgovznem (interdisciplinarnem) delu komajda omenja. Pa ne v zvezi same s seboj, saj je po njegovem, kot inverzija le "suha veja na drevesu" spolne identitete, ki jo kot seksualni eksperiment prakticirajo nekonformistične sekte. Prav sino mu prišli le za ponazoritev kontrastne identitete. Med nami in heteroseksualci je namreč prav takšna, torej kontrastna, razlika. A ker homoseksualne identitete kljub temu očitno sploh ni, se bom prenehal ukvarjati z njo in jo pomagal iskati vsem zelenookim.

Končno je izšel tako dolgo napovedovani *Katekizem katoliške Cerkve* (Slovenska škofovska konferenca Družina, 93), ki jasno in nedvoumno opušča tradicionalni seksualni pesimizem, ko pravi: "Spolnost je vir veselja in zadovoljstva...", a ne veselite se preveč, saj ima do homoseksualnosti samo nekoliko "milejše" stališče: "Precej številni moški in ženske imajo v sebi prorojena homoseksualna nagnjenja. Niso si sami izbrali svojega homoseksualnega stanja. Sprejemati jih je treba s spoštovanjem, sočutjem in obzirnostjo. Homoseksualne osebe so poklicane k čistosti." Kakšna perverzност: ni greh biti homoseksualec, greh je homoseksualno živeti. (gusti)

P.S.: Dobil sem izvod Pasolinijevga "Petrolia". Ker v slovenščino ne bo nikoli preveden in ker ne obeladam jezika, naprošam prstovoljca, ki bi mi ga bil pripravljen prebrati in mi s tem krajšati čas, ki ga omenjam na začetku, naj se mi oglasi. Za brano in pijačo poskrbljeno, vse ostalo po dogovoru. Hvala!

Istospolne zveze

V oktobrskem "talk showu" *Moški, ženske*, ki ga vodi dr. **Manca Košir**, je tekla beseda o nasilju v družini in sploh o agresivnem obnašanju, ki ga v današnjem svetu ni malo. V pogovoru so sodelovali mag. **Darja Zaviršek**, **Elza Budau**, **Žarko Petan** in dr. **Božidar Voljč**. Kot vsakokrat je voditeljica začela z zgodbo o osebi A in osebi B, v kateri moški oziroma ženski par ugotavlja spol oseh (ki je seveda že vnaprej znan). Tokrat je za prijetno presenečenje poskrbela Elza Budau z izjavo, da je pač nemogoče ugotoviti spol oseh A in B - če gre za istospolno skupnost... S tem sta se strinjali tudi Zavirškova in Koširjeva, moški "par" Petan - Voljč pa je modro molčal.

Založba ŠKUC
birka Lambda

michel foucault
zgodovina

Angel noči

Petkov nočni program hrvaške televizije nam večkrat postreže s kakšno "grozljivko". Ponavadi gre za tretjerazredne horor filme, ki pomešajo woodoo magijo, seks in prešuštvo, razplet pa je seveda več kot predvidljiv - dobro pač zmaga nad zlim. Film *Angel noči*, ki je bil prikazan oktobra, pa je vse skupaj zasolil tudi s ščepcem lezbistva. Hudoobna tropsta Lilith, po legendi prva Adamova, neubogljiva žena, se vrne na Zemljo v obliki fatalne ženske, ki obnori vse moške. Ko jih zapelje, jih seveda pobije, od obetavnega seksa pa ni nič. Dalj časa pa se ukvarja z Rito, urednico modne revije Sirena - prizor obeh golih gospodičen na kavču nam daje vedeti, da Lilith ljubezen med ženskami nikakor ni tuja. Lilith želi priti na naslovnico Sirene in tako zavladati celemu svetu. Načrte ji prekrizata Kirstie, Ritina sestra, modna oblikovalka nakita, in njen izvoljenec Craig, prav tako zaposlen pri Sireni. Lilith skuša zapeljati tudi Craiga, za nekaj trenutkov ga pahne celo v nekakšen domišljjski pekel, kjer se Craig znajde med raznoraznimi spakami, pošastmi in perverznejši (mimogrede: odlični mojster za efekte bi si zaslužil boljši film!). Ko Lilith že skorajda premaga Craiga in mu hoče iztrgati srce, se pojavi Kirstie, ki seveda želi rešiti svojega ljubega. Lilith jo nagovarja, da vse to počne zaradi nje in da njej hoče podariti Craigovo srce. Reče ji celo, "kaj nama bo on, ne potrebujeva ga". Seveda pa je konec tak, kot se spodobi: Lilit v skladu z vampirskim mitom spravijo s sveta s kolom v srce, Kirstie in Craig pa zaživita srečno do konca dni. (Recimo.) Film je zakrivila režiserka **Dominique Otherin-Girard**, fatalno Lilith pa je upodobila **Isa Andersen**.

Satirikon

Federico Fellini (1920-1993)

Dan pred Dnevom mrtvih je umrl **Federico Fellini**, velikan italijanske in svetovne kinematografije. Nežne zgodbe iz trdega sveta in trde zgodbe iz nežnega sveta, ki jih je individualno psihološko dojemal, je s pridihom iracionalnega, religioznega in mističnega pogleda oživil skozi impozantno filmografijo: *Luči varteteja*, *Postopači*, *Cesta*, *Potepub*, *Cabirijine noči*, *Osem in pol*, *Giulietta in dubovi*, *Klovni*, *Rim*, *Amarcord*. Njegova obsesija je bilo morje. In potem železniške postaje z vso svojo ikonografijo: z gnečo, nosači, žicarji, vpitjem, pričakanjem in skrivanjem v množici. Družba, ki nam jo kaže, je združba obrobnih, preklelih, zaznamovanih in neumnih ljudi. Njegovi večni adolescenti so bitja z drugega planeta. Ljubil je prsate in ritaste ženske, da bi signora Fellini postala nežna in krhka **Giulietta Masina**. Tipični tipi, ki se sprehajajo skozi njegove filme so duhovniki, svetniki, nune, cirkusanti, klovni, birokrati, uradniki, vojaki, taborniki, prostitutke, pritikavci in hermafroditi. In homoseksualci. Brez njih *Sladko življenje* ne bi bilo tako sladko. Film *Satirikon*, posnet po Petronijevem satiričnem romanu, pa tako in tako sodi med klasična gay dela. Fellini je mrtve, naj živi film!

Lezbična skupina LL

Sekcija LL, ki združuje lezbijke, ostaja aktivna. Za nami je pogumen izlet na viharni Nanos (pohod na Slavnik je preprečil sneg), preživele smo tudi piknik in izdale tretjo številko *Pandore*. Enkrat mesečno (predvidoma tretji četrtek ob 18. uri) pa lahko o naših akcijah in aspektih lezbičnega življenja več slišite tudi na Valu 202.

In kaj se obeta pozimi? Izleti ostajajo (ne na previsoke hribe, morda tudi smučanje ali sankanje), v teh dneh bo izšla četrta številka *Pandore*, v decembru nas čakajo *Dnevi gay in lezbičnega filma*, knjiga o lezbičnem gibanju na Slovenskem se intenzivno pripravlja... in seveda *Metelkova*. V bivši vojašnici si urejamo lezbični prostor pod nazivom *Monokel*, načrtujemo foto in video delavnico, pa še kaj. Dobivamo pa se ob sredah po 20. uri. Najdete nas v tako imenovani socio stavbi (Lovci), pritišče desno.

Novost pa so sestanki mariborskega dela Sekcije LL, ki bodo potekali enkrat tedensko. Mariborčanke in vse ostale, za informacije pišite na naslov: Sekcija LL, Kersnikova 4, 61000 Ljubljana.

Lezbična televizija

Približno dve leti je berlinska kabelska televizija enkrat na mesec gostila tudi Lezbično TV. Le-ta je, kot smo nedavno izvedeli, propadla zaradi finančnih težav, vendar so ustvarjalke svoje enourne oddaje posnale na video in jih razposlale mnogim lezbičnim skupinam v Nemčiji in tudi na Dunaj. Ekipa Lezbične TV (na fotografiji) je v oddajah beležila kulturne dogodke in projekte, predstavljala različne lezbične skupine in tudi povsem vsakdanje življenje lezbijk. Namen oddaj je seveda jasen: boj proti predsodkom in diskriminaciji ter predstavitev lezbistva širši javnosti. Video posnetki Lezbične TV bodo prikazani na večjih gay/lezbičnih festivalih v New Yorku, Amsterdamu, Londonu...

RIVER PHOENIX (23.8.1970 - 31.10.1993)

Paničen telefonski klic na 911, številko za nujne primere. Zbehan 19-letni Joaquin roti za pomoč: "Vzel je Valium ali nekaj podobnega. Za mojega brata gre. Morate priti, prosim!" Noč je, tečejo šele prve ure nedeljskega jutra. Na pločniku pred klubom Viper Room na Sunset Stripu v West Hollywoodu leži svetločelovec. Srce mu ne bije več. Rešilec odbrzi z njo proti bolnišnici. 50 minut kasneje ga proglašijo za mrtvega...

Hollywood je pretresen. Ne gre za scenarij kakšnega novega filma, v katerem bi morda igral tudi on. Povsem zares je mrtev River Phoenix, 23-letni igralec. Srce mu je prenehalo biti 31. oktobra letos. Nekaj ur pred svojo skrivnostno smrtjo se je v omenjenem klubu zabaval v družbi brata Joaquina in igralko Samantha Mathis. Prijatelji pravijo, da se je obnašal zelo čudno, potem pa se je zgrudil. Hlastal je za zrako kot riba na suhem. Kasneje so prišle na dan tudi govorice njegovih kolegov, da je jemal pozivila. Rezultati avtopsije niso določili vzroka nenavadne smrti, dodatne preiskave glede drog, pa so potrdile sume. "To je bila klasična reakcija telesa na preveliko dozo kokaina, nekaterim ljudem pač preneha biti srce," pravi Ray Ribet. Dogodek so preiskovali tudi detektivi z oddelka za umore, kajti kot pravijo, "nenavadno je pri tej starosti umreti na takšen način." In morda še bolj zato, ker je bil igralec iz skupine "dvajsetletnih" zvezdnikov eden redkih, ki je veljal za vzor zdravega življenja, bil je tudi strog vegetarijanec, odklanjal je celo kakršnakoli oblačila iz usnja.

River Phoenix se je rodil v Madrasu v Oregonu, vendar je večji del otroštva preživel v Venezueli, Mehiki in Portoriku, kjer sta njegova starša delala kot misijonarja pri verski sekci "Children of God". Imenovali so ga po reki življenja iz novele Hermana Hesseja Siddharta. Prvi večji uspeh v filmski karieri je dosegel leta 1986 v filmu *Stand by Me* Roberta Reinerja kot zanikni, trimasti, a občutljivi Chris Chambers. Dve leti kasneje je bil nominiran za Oskara za vlogo v filmu *Running on Empty*. Z igranjem odraslih vlog so na njegovo igralsko intenzivnost postajali pozorni tudi kritiki in napovedovali ribetavno kariero. Največja priznanja je požel leta 1991 kot prostitut Mike Waters v zdaj že kulturnem Gus Van Santovem *My Own Private Idaho*. Videli smo ga lahko tudi v *Little Nikita*, *Sneakers*, *A Night in the Life of Jimmy Reardon*, *Indiana Jones and the Last Crusade*, *Mosquito Coast*, *I Love You to Death*... Zaradi nenadne smrti, ki je prekinila snemanje zadnjega filma *Dark Blood*, bo le-ta ostal nedokončan, prav tako pa Riverja ne bo moč videti skupaj s Tomom Cruiseom v filmski verziji romana Anne Rice *Interview with a Vampire*, katerega snemanje naj bi se pričelo še letos.

Izjave

Ena od paranoi, ki jo prinaša slava, je ta, da ko grem na stranišče, mislim kako vsi bulji-jo v mojega tiča!

Nell Tennant (Pet Shop Boys)

Gay HI-NRG (high energy) klubi so kratko malo najbolj vplivni plesni klubi v Veliki Britaniji... brez teh klubov Stock, Aitken and Waterman ne bi nikoli obstajali.

Pete Waterman (so-ustvarjalec "tržnih programov" imenovanih: Kylie Minogue, Sinita, Bananarama, Jason Donovan, itd.)

Laburistično stranko podpirajo samo eno-nogé lezbijke.

John Major

Sodobni Jezus bi bil verjetno deklariran gay, morda bi živel v Earl's Courtu. Zgrožen nad homofobijo anglikanske cerkve bi se pridružil gay aktivistom v napadih na katedrale, da bi se skupaj postavili po robu predsodkom škofov in kardinalov.

Peter Tatchell

Papež ne živi v resničnem svetu. Homoseksualnost je obstajala že v bibličnih časih. Človek bi si zdaj že mislil, da se je cerkev pogodila s tem.

Anne Diamond

Če bodo mladi videvali naprave za kondome na vsakem vogalu, jih bo to napeljalo na misel, da vsi samo seksajo in da se lahko gredo tudi oni takoj porivat v kakšen bližnji zakoten kraj.

Dr. Adrian Rogers, direktor *Conservative Family Institute*

Fafati tiča je cool.

Marky Mark

Prej so te vrgli ven zaradi laži, zdaj te bodo vrgli ven, če poveš resnico. Kje je tista očitna razlika?

The Lesbian And Gay Alliance Against Defamation ob Clintonovem kompromisu v zvezi z lezbijkami in gayi v ameriški vojski

Bolj pametno bi se mi zdelo, če bi se policija v svojem delovnem času ukvarjala s preganjanjem kriminala...fant pri 16-ih je dovolj star, da se odloči, kakšno življenje hoče živeti.

Edwina Currie, za znižanje sporazumne starosti

V lezbičnem svetu narašča brutalnost, današnji lezbični klubi so bolj znani po nasilni in izkrivljeni spolnosti... seksualne zlorabe in čudne družinske razmere se konstantno pojavljajo v življenjskih zgodbah lezbijk. Upam, da boste zaključili ta bleščeči niz promoviranja ženske homoseksualnosti.

Stephen Green, *Conservative Family Campaign*, ob naslovnici, posvečeni 'glamuroznim lezbijkam', v *Evening Standardu*.

Sporazumna starost v Evropi

država	heteroseksualci	lezbijke	gayi
Albanija	14	14	14
Avstrija	14	14	18
Belgija	16	16	16
Bosna in Hercegovina	14	14	ilegalno
Bolgarija	14	14(18?)	14(18?)
Belorusija ¹	18(16?)	18(16?)	ilegalno ²
Ciper	16	16	ilegalno ²
Češka	15	15	15
Črna gora	14	14	14
Danska ³	15/18	15/18	15/18
Estonija ^{4,5}	14/16	14	16
Finska ⁶	16/18	18/21	18/21
Francija	15	15	15
Gibraltar	18	18	18
Grčija	15	15	15/17 ⁷
Irvaška	14	14	18
Islandija	14	14	14
Irsko	17	17	17
Italija ⁸	14/16	14/16	14/16
Latvija ⁹	18(16?)	18(16?)	18(16?)
Liechtenstein	14	14	18
Litva ¹⁰	18(16?)	18(16?)	18(16?)
Luksemburg	16	16	16
Madžarska	14	18	18
Makedonija	14	14	ilegalno
Malta ¹¹	12/18	12/18	12/18
Moldavija ¹²	18(16?)	18(16?)	ilegalno ²
Nemčija (bivša vzhodna) ¹³	14	14	14
Nemčija (bivša zahodna) ¹⁴	14	14	18
Nizozemska ¹⁵	12/16	12/16	12/16
Norveška	16	16	16
Poljska	15	15	15
Portugalska ¹⁶	12/16	12/16	12/16
Romunija ¹⁷	16(14?)	ilegalno	ilegalno
Rusija ¹⁸	18(16?)	18(16?)	18(16?)
San Marino ¹⁹	14/16	14/16	14/16
Slovaška	15	15	15
Slovenija	14	14	14
Srbija	14	14	ilegalno
Španija ²⁰	12/18	12/18	12/18
Švedska	15	15	15
Švica ²¹	16/20	16/20	16/20
Turčija ²²	15/18	15/18	15/18
Ukrajina ²³	18(16?)	18(16?)	18(16?)
Velika Britanija ²⁴	16	16	21

Opombe:

1. Obstaja nekaj nasprotujočih si informacij o sporazumni starosti (age of consent) v nekaterih bivših komunističnih državah. Navajamo starosti po najbolj zanesljivih virih, v oklepajih pa so z vprašanjem označeni še podatki po ostalih virih.

2. Samo analni odnos je poseben kriminalni prestop. Ostala homoseksualna dejanja so, vsaj teoretično, zakonsko dovoljena - z enako sporazumno starostjo kot za heteroseksualno obnašanje.

3. Evropsko razsodišče za človekove pravice je v letu 1993 zahtevalo od Capra, da ukine prepoved moške homoseksualnosti. Dekriminalizacijo pričakujejo v kratkem.

4. Višja starost se nanaša na primere, kjer starejša oseba zavzema do mlajše vlogo skrbnika ali ima nanjo poseben vpliv (npr. starši, učitelji...).

5. V Estoniji je sporazumna starost za dekleta 14 in za fantiče 16 let ne glede na spolno usmerjenost ter temelji na predpostavki, da dekleta prej spolno dozorijo kot fantiče.

6. Po združitvi Nemčije je nastopilo v državi začasno stanje, ko v vzhodnih predelih še vedno veljajo eni, v zahodnih pa drugi zakoni, nanašajoči se na homoseksualnost. Nemška vlada je že naznanila svojo nameru o uvedbi sporazumne starosti 16 let za heteroseksualni, lezbični in gay seks.

7. V Grčiji velja za prekršek, če moški nad 18 letom starosti zapeljuje moškega, mlajšega od 17 let.

8. Seks s 14- in 15-letniki se kaznuje le v primeru, če so ti še "medolžni" in vložijo tožbo.

9. Seks z osebam med nižjo in višjo starostjo je sodno preganjan v primeru, če mlajša oseba ali njeni starši oziroma skrbniki vložijo tožbo.

10. Seks z osebam, mlajšim od 16 let, ni sodno preganjan, če je razlika med starostjo partnerjev manjša od 3 let. Če je razlika večja od treh let, pa starejši partner še ni dopolnil 20 let in obstajajo tudi druge olajševalne okoliščine, se oblasti lahko odrečejo sodnemu pregonu.

11. Višja starost se nanaša na spolni odnos (vaginalni in analni), nižja starost pa na vse druge oblike seksualnih dejanj.

12. Na Severnem Irskem je za homoseksualna in lezbična razmerja sporazumna starost 17 let.

Sporazumna starost

V Veliki Britaniji je ob koncu leta veliko govora (poleg državnega proračuna, seveda) o Amandmaju k britanskemu Kriminalnemu zakonu, ki naj bi zmanjšal sporazumno starost (starost, s katero je dovoljen legalni spolni odnos). Dosedanji Kriminalni zakon je diskriminacijski do gay populacije, ker dovoljuje "straight" svetu seks ob dopolnitvi 16-ih let, gayem pa šele ob 21 letu starosti. Razlika petih let je torej zelo očitna. Organizacija Stonewall, ki lobira v britanskem Parlamentu za homoseksualne pravice in njihovo enakost, je v ta namen organizirala že koncem oktobra "Teden enakosti", s katerim je želela dvigniti osveščenost različnih javnosti za podporo Amandmaja h Kriminalnemu zakonu. "Teden enakosti" je poleg ostalih kulturnih in diskusijskih prireditev vključeval celovečerni show v znanem londonskem "Palladium" teatru, na katerem je skupaj ob rami z **Neilom Tennantom** in **Chrisom Loweom (Pet Shop Boys)**, pevko **Chrissie Hyde (Pretenders)** in pohujšljivo "drag queen" komedijanko **Lily Savage**, sodelovala tudi bivša (sicer konservativna) ministrica za zdravje g. **Edwina Currie**.

Po mnenju vodje kontroverzne skupine pritiska OUTRAGE, g. **Petra Tatchela**, je bilo samo v letu 1991 obsojenih 163 polnoletnih moških, ki so imeli spolni odnos s partnerji mlajšimi od 21 leta starosti. Trinajst od njih je bilo celo zaprtih. V istem letu pa se je temu številu zapornikov pridružilo še 45 fantov, ki so bili vključeni v ilegalni seks zaradi nedopolnjene starosti 21-ih let.

Uh, vsaj nekaj dobrega torej za nas, ki živimo v Sloveniji. Slovenski zakon namreč dovoljuje vsem, tako straight kot gay populaciji seks ob dopolnitvi 14 leta starosti, kar je nadvse spodobno za navdušence "otročkih vrtecev".

Proti tabujem

V New Yorku je letos potekala prva konferenca pod nazivom LUST (Lesbians Undoing Sexual Taboos), ki naj bi rušila tabuje v lezbični spolnosti. Na konferenci naj bi se torej veliko govorilo predvsem o sami spolnosti, vendar so se tako predavateljice kot udeleženke ubadale bolj z erotično literaturo, teorijo lezbične spolnosti ipd. O konkretnih tabujih, težavah, užikih menda ni bilo prav veliko povedano. Najbolj obiskana pa je bila delavnica na temo monogamije oziroma poligamije, ki je skušala odgovoriti na večno vprašanje, kako živeti v stalni zvezi in si istočasno privoščiti "neškodljive" skoke čez plot. Dokončnega odgovora oziroma rešitve tega rebusa seveda ni bilo. Vrhunec srečanja v New Yorku pa je bil performance porno lezbične zvezde in umetnice erotičnih fotografij **Annie Sprinkle**, ki je zelo konkretno govorila o (varni) spolnosti (glej sliko!), vendar so bile poslušalke precej zadržane. Tabuji torej ostajajo, tudi v Ameriki, mi pa bomo imeli priložnost spoznati Annie Sprinkle v filmu *Female Misbehaviour* režiserke **Monike Treut**, ki bo prikazan v okviru decemberskih *Dnevo gay in lezbičnega filma*.

Madonna na novi turneji

Lansko jesen je razburjala moraliste s knjigo seksualnih fantazij z zgovornim naslovom *Sex in ploščo Erotica*. Uspeh je bil dosežen, *Sex* se je prodal, plošča pa je navrgla nekaj uspešnic: naslovno *Erotica*, *Deeper and Deeper*, *Fever*, *Bad Girl* in hit letošnjega poletja, balado *Rain*. Potem je sledilo zatišje, vmes pa so jo vsi poprek hoteli potisniti v pozabo, slišati je bilo veliko kritik in govoric o vse manjšem navdušenju nad 'material girl'. In zbadljiva vprašanja, kakšen bo njen naslednji podvig, če je sploh še možen... Za novo publiciteto pa sporni 'božanski' ni bilo treba umreti v nesreči niti oditi v samostan, ampak je v začetku letošnje jeseni na londonskem Wembleyu pričela svojo novo turnejo, tokrat poimenovano *Girlie Show*. Kljub črnogledim napovedim, številnim dvomom in manjšemu medijskemu odzivu, je bil potreben še dodaten koncert: nad 70000 gledalcev je lahko dokaz, da je Madonni uspelo še enkrat, njena zmogljivost zabavanja je nespoma.

Girlie Show je dovršeno teaterski, mešanica varietete, maškarade in musicla. Kot kratko postrižena plavalaska obtesane postave, zvezda z že androgenim videzom, opozarja na ironije svojih nastopov in ena je prav gotovo ta, da je plavalaska tokrat manj 'dekliska' kot je bila kdajkoli prej. Nastopa v večjih vlogah, pri *Erotici* se na odru pojavi kot svoj alter ego **Dita Parlo**, v afro lasulji odpoje *Deeper and Deeper*, s cilindrom in v fraku nastopa kot **Marlene Dietrich**, kateri je show posvečen, v podobni opravi pa se vrne na oder tudi za osupljivo izvedbo *Justify My Love*. *Girlie Show* gotovo govori tudi o seksualnem življenju gayev, nad katerimi se slavna pevka močno navdušuje in katerih svet ji je tako ljub in zabaven. Nikoli prej tudi gay imidži niso bili tako izraziti; show vključuje berlinska 30-a, hollywoodske musicale, swinging 70-ih in fetišizem 90-ih. Londonski kritik Paul Burston je za *Gay Times* zapisal: "Madonna povsem verjame, da jo bo moč pederskega seksa zaščitila pred banalnostjo, ki je začela ogrožati tudi njeno kariero."

Vihar v peskovniku

Leslea Newman, avtorica dvanajstih novel in mnogih kratkih zgodb, najbrž ni pričakovala, da bo s slikanicami za otroke vzbudila take polemike med starši, šolniki in celo politiki. Naslova povesta vse: *Heather ima dve mami* in *Gloria gre na Gay Pride*.

Leslea, tudi sama lezbijka, namreč ni mislila, da bosta knjigi prodrli tudi v heteroseksualno skupnost. Zgodbico *Heather ima dve mami* je napisala leta 1989, na prošnjo neke matere lezbijke, ki ni našla nobene otroške knjige na to temo. Newmanova je slikanico izdala v samozaložbi in jo prodajala kar doma, dokler je ni odkupila založba *Alyson Publications*, specializirana za homo literaturo.

Ogorčeni starši knjige o družinah z istospolnimi partnerji imenujejo kar "abecednik sodomije". V ta osir so dregnile pravzaprav tri knjige - poleg omenjenih še *Očkov ustanovalec* avtorja **Michaela Willhoita**. To pa zato, ker so knjige, sicer namenjene otrokom med drugim in osim letom starosti, prišle na neobvezni seznam literature za prvošolčke *Children of the Rainbow* (Otroci mavrice), nedavno ustanovljene v mestu New York. Šestletnike naj bi učile strpnosti do manjšin.

Za nekatere vprašljiva filozofija šole je sprožila plaz razprav v vseh ameriških državah in to kar na prvih straneh časopisov. Kakorkoli že, slikanice so v knjigarnah in starši, ki želijo svojim otrokom približati tudi ta, ponavadi zamolčani del človekove narave, jih lahko kupijo.

"Moje knjige niso le za otroke, o katerih govorijo, ampak tudi za njihove prijatelje," pravi Leslea, prepričana, da otroci nimajo nič proti njenim knjigam: "Krivi so odrasli, ki niso sposobni ločiti homoseksualnosti od seksa. Knjige ne govorijo o spolnosti, to so knjige o družinah." Pripravlja še dve slikanici za otroke, od katerih bo ena zopet s homo tematiko. Ne daj se, Leslea!

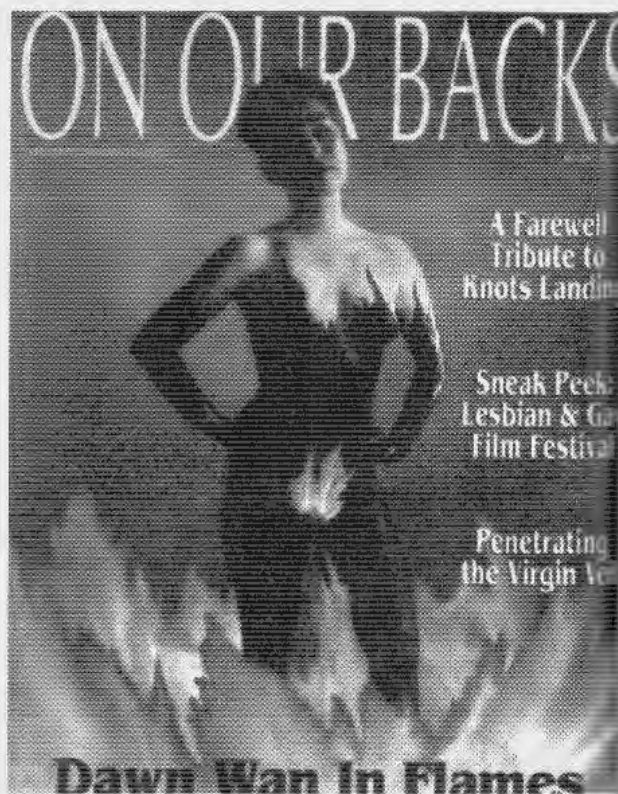

Poziv: Razsekljaj svoje Calvinke

Drobno razrezane **Calvin Klein** spodnjice, poslane po pošti na naslov "božanskega" **Marky Marka**, ni največji gay fetiš, pač pa jezen odgovor newyorških gayev, združenih v *Boycott Calvin* organizacijo. Organizacija si namreč prizadeva, da družba Calvin Klein (kralj moškega spodnjega perila) preneha uporabljati v svojih reklamnih kampanjah vražje lepega Marky Marka.

Samo za osvežitev spomina: Pred kratkim je bil Marky Mark, "rap zvezda, maneken in homofob svetovnih razsežnosti", ujet v pretepu z losangeleškim gay producentom. Poleg tega ima Marky še nekaj neporavnanih računov iz lanskega leta, ko se je na britanskem tv kanalu C4 v programu WORD (enem najbolj gledanih oddaj za pop generacijo) pojavil skupaj z ragga umetnikom **Shabbom Ranksom** (razvpit homofob, seveda) ter odprto zagovarjal Shabbovo trditev, da je "potrebno vse pedre križati". Calvin Klein je s svojimi spodnjicami v letu 1992 iztržil mogočnih 13 milijonov USD z donosnega pink trga, a kljub temu še vedno podpira svojega homofobičnega manekena. *Boycott Calvin* želi, da družba Calvin Klein zamenja Marky Marka "z nekom drugim - katerikoli - ki spoštuje pravice vsakogar, ki želi živeti brez diskriminacije in nasilja."

Ameriški lezbični časopis *On Our Backs* še kar naprej slovi po skandalih. V začetku letošnjega leta je imel velike težave s tiskarnami, ki niso hotele natisniti številke, v kateri je bilo nekaj fotografij eksplicitnih lezbičnih erotičnih scen (v zvezi z varnejšo spolnostjo), češ da so obscene. Zaradi junjske številke pa je revija zašla v težave tudi z nekaterimi lezbičnimi skupinami. Naslovnico namreč krasi fotomontaža, ki prikazuje Azijko **Dawn Wan** v plamenih. Čeprav je Wanova sama oblikovala "gorečo" naslovnico, je bil *On Our Backs* deležen divjega napada skupine *Dykes Against Porn* (Lezbijke proti pornografiji), ki je po knjigarnah raztrgala več izvodov omenjene številke, ker naj bi z naslovnico izražala negativno sporočilo oziroma spodbujala bele lezbijke k nespoštovanju Azijk.

HEATHER IMA DVE MAMICI nas seznanja s triletno deklco, ki živi v hiši z mačko, psom, mami Jane in mami Kate.

Izvedemo, da je Heather sad umetne oploditve: "Zdravnik je dal nekaj sperme v Janino vagino..."

V vrtcu Heather prizadeta spozna, da je prikrajšana za čno stvar - očka. Pozorna vzgojiteljica jo skuša opogumiti in otrokom naroči, naj narišejo svoje družine. Risbe pokažejo cel spekter možnosti: od raso mešanih, enostarševskih, ... do družin z invalidnimi člani.

"Vsaka družina je nekaj posebnega. Najpomembnejša stvar v družini pa je, da se imajo vsi v njej radi," pravi vzgojiteljica Molly.

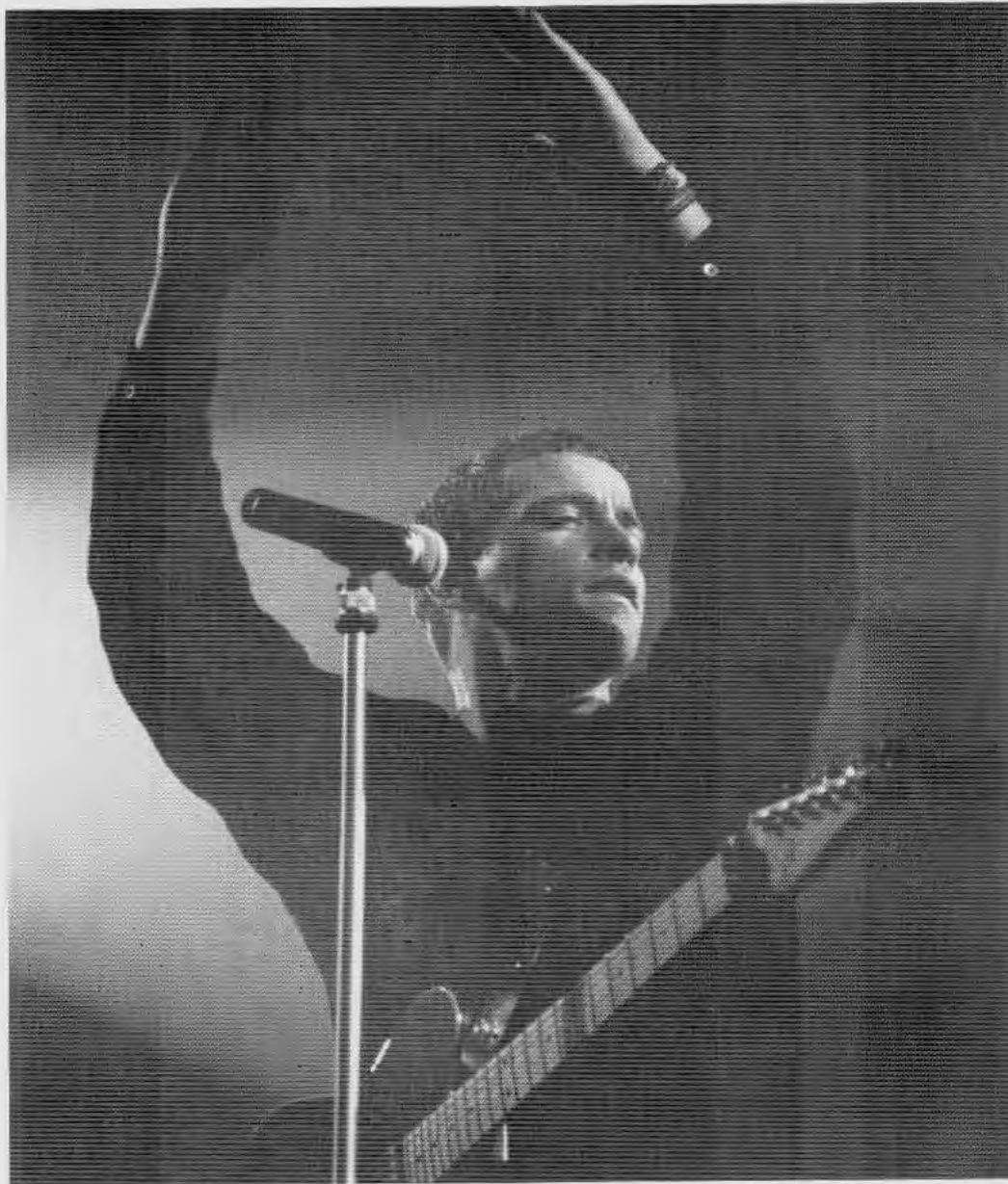
EROS IN "TUTTE STORIE"

"Pomembni ljudje se vedno rodijo na travniku," je dejal veliki pesnik. In to velja tudi za Erosa Ramazzottija. Rodil se je v rimskem predmestju, kjer je tudi odrasčal, bral žogo in sanjari, kako priti do majice ljubljenega Juventusa. Okus po življenju pač ni tako močan v kakšnem luksuznem fotelju.

Pravijo, da ima glas škorpiona, rodil se je pač v tem znamenju, in papa Rodolfo je že ob rojstvu izjavil: "Sta voce!... Fara il cantante". In tako je tudi bilo. Še prej mu je kupil klavir in Eros se je vrgel v glasbo. Na rimski konservatorij ga sicer niso sprejeli, čeprav je sprejemne izpite za kitaro le za las zgrešil, vendar so zanj kmalu slišali. Vedno je govoril, da mora vse, kar dela, narediti dobro, odločil pa se je tudi za uspeh po kapljicah. Znamenita je njegova izjava po prvi zmagi v San Remu: po diskotekah ne bom pel, izgubil bom res veliko denarja, vendar bom vse to nadoknadil. In je res.

Nihče nima tako "sončnega" glasu kot Eros Ramazzotti, pravijo. Je to sploh njegovo ime, so se spraševali, ko ga ni še nihče poznal in tudi ne povohal. Vendar je *Terra promessa* (84) zanj simbolična. Kritiki trdijo, da je najboljši izdelek plošča *In Certi Momenti* (87), vendar takrat še ni bilo plošče *Tutte Storie*. Zadnja plošča je pač proizvod, ki lahko nastane le po trdem delu skoraj desetih let, ob stalnem sodelovanju vsaj treh ključnih ljudi (**Piero Cassano, Adelio Cogliati, Celso Valli**) in vključevanju svetovno priznanih glasbenikov. Snemanje v treh odličnih studijih (Milano, Bologna, Los Angeles), perfektni aranžmaji, izvrstna besedila (od osebno izpovednih do družbeno angažiranih) in vedno bolj zrela interpretacija, čeprav še vedno v osnovi lirsko romanska, to so atributi, ki jih dobiva Ramazzotti za zadnji uspeh. Pričakujejo, da bo plošča zrušila do sedaj absolutni rekord prodaje plošče *In Ogni Senso*, 3,5 milijonov izvodov.

Denarja ima veliko, vendar ga ni pokvaril. Živi v lepi hiši v Inverigu, pri Milanu, a se zdi, kot da je v njej samo gost. Naravo ljubi, zato živi v zelenju. Z mamo Raffaello in bratom Marcom. Ta je tudi v "štabu" njegove zadnje svetovne turneje. Turnejo si je želel, saj tako najbolje prodaja svoje plošče in ohranja stik s publiko. In to mu veliko pomeni. Tako pravijo vsi gledališki igralci. Pomemben je stik s publiko. Kdor je Erosa že videl na odru, ve, da jim je zelo podoben. Njegova predstava je kot dramski nastop. Nič se ne ponovi dvakrat. Zato je tudi vedno znova predmet gledalčevega "poželenja". Ima najkvalitetnejše ozvočenje (TurboSound), do sedaj najboljše svetlobne efekte (delo **Graziana Bigliardia**), odlično uigrano (in v sozvočju z njim) skupino osmih glasbenikov in tričlansko pevsko spremljevalno skupino. Promocijo vodi

milanska *Trident Agency*, umetniški izgled njegovih plošč pa budno nadzorujeta agencija *Anastasia* in njegov osebni fotograf, **Michelangelo di Batista**.

Junija je bila v Milanu promocijska tiskovna konferenca. Ramazzottija so takoj vprašali, kako da si upa v Zagreb (bil je v alternativni z Ljubljano). Njegov gibčni duh in skrivnost ten nasmeh sta napad takoj odbila, odgovor pa se je glasil: "Lani so metali na oder petarde, letos lahko pričakujem kakšno bombo." Višina stroškov je omogočila Ljubljani, da si je ogledala "koncert leta". Promotor je bila zagrebška agencija *Promomedia*. Koncert je bil razprodan. Največje presenečenje? Obnašanje gledalcev (odlično) in njihova starost (od rosnih do zrelih let!). Eros Ramazzotti je bil navdušen. Direktor produkcije **Marco Astarita** je namignil, da bo morda kmalu spet prišel. Nato so se vsi vrnili v Italijo. Čaka jih osem mesečna svetovna turneja, ki se bo zaključila z nastopi na prostem, v začetku poletja 94.

Glasba, čeprav populama, zahteva svojevrstno znanje in kondicijo. Znanje si nabira Ramazzotti ves čas, poslušča glasbo, tudi starejšo, tudi črnsko, zbira gradiva, bere,

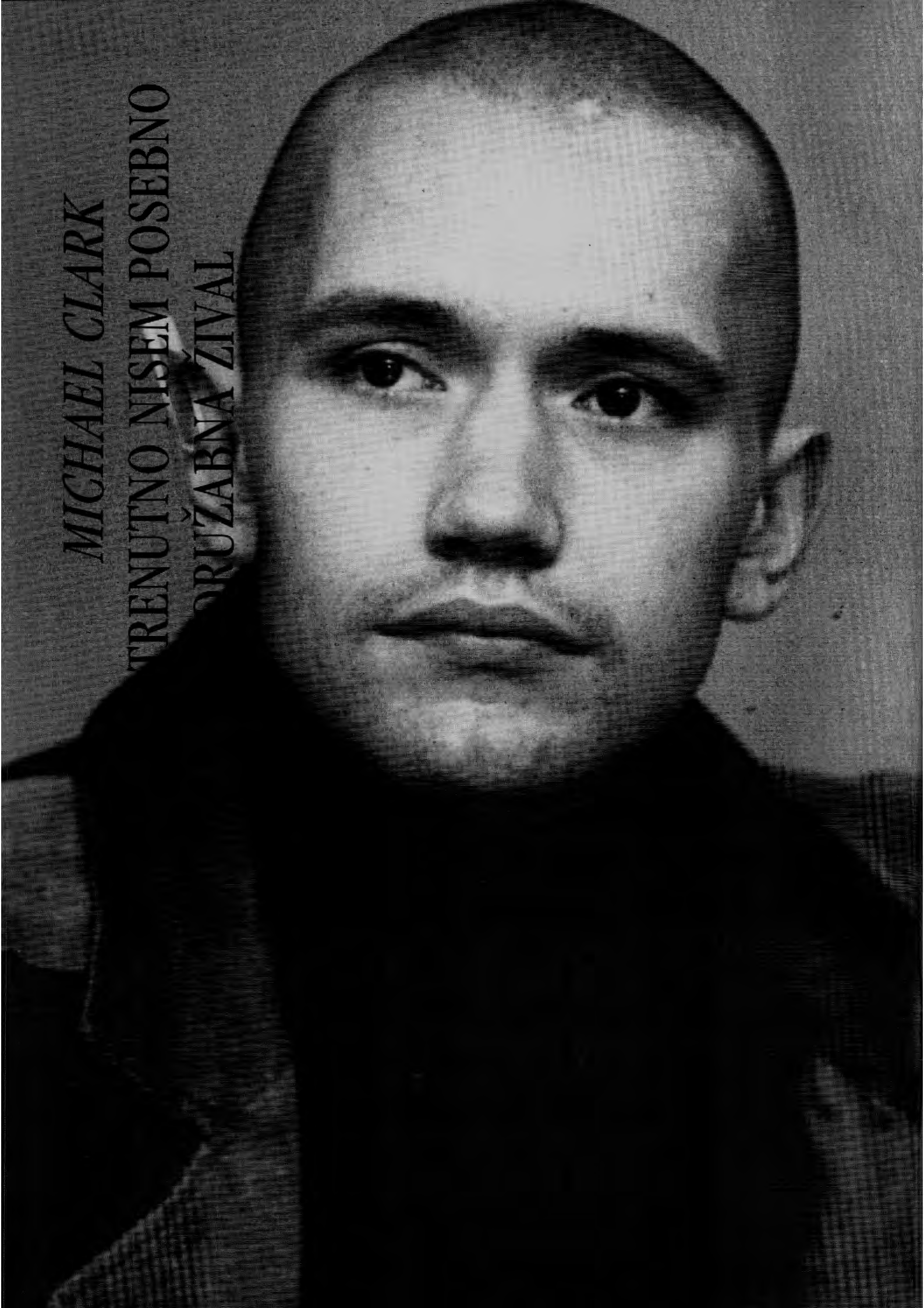
spremlja dogodke (velikokrat jih tudi komentira). Za kondicijo plava, igra tenis, se ukvarja s konji in delfini. V New Yorku je najprej planil v prodajalne plošč. **Spike Lee** je rekel, da "ta fant ima glas, sicer pa itak ni tako zelo bele polti." Nato sta posnela spot za *Cose della vita*. To je komad, ki je šel takoj na MTV in pokazal vse Ramazzottijeve kvalitete. Te pa so: glasba, glasha, glasha. Lani je imel koncert v Radiu City, New York Times ga je primerjal z **Billyjem Joelom** in **Steviejem Wonderjem**. Erosov komentar: "Ma via, non scherziamo...". On občuduje **Petra Gabriela** (brez vseh tistih specialnih efektov, ki ga obkrožajo v spotih). Njegova želja je, da bi nastopil skupaj z vsemi italijanskimi pevci (z nekaterimi že igra nogomet). Skratka, glasha je njegovo življenje. In njegov hobby. Kot pravijo poslušalci po svetu: Eros je naš vzor. Tudi sedaj, ko je slaven in ima denar, je ostal preprost. Videti je zadovoljen, ker dela tisto, v čemer resnično uživa. In Eros ob petju res pozabi na vse. Samo ne recite mu, da je sexy. On je predvsem "il principe dei sogni".

N.M.;

foto: Jože Subadornik

MICHAEL CLARK

TRENTUTNO NISEM POSEBNO
DRUŽABNA ŽIVAL

Če se po jutru dan spozna, potem Michael Clark oheta, da bo pričujoča plesno-glasbeno-scenska gledališka sezona, če že ne urbunska, pa vsaj izjemno vznemirljiva.

Bil je september, bila je velika dvorana v Cankarjevem domu in Clark je bil zvezda že takrat, čeprav se je pisalo leto 1987. "Čiste predstave", zasnovane na Chopinovih klavirskih preludijih, so po kritikah in obvestilih tujih revij napovedovale urbunsko camp zabavo. In res je bilo škandalozno: porivanje klavirja po odru, padanje s stolov, kuhanje jubice, razbijanje ogledal. Za dodatno presenečenje pa je poskrbel s svojimi šokantnimi in dubovitimi namigi na homoseksualno temo: doseganje orgazma s pomočjo mikrofona, gole moške zadnjice, predemencioniran penis, foliacija na policajevem pendreku.

"Bogovi zdaj", na Laibachovo "life is life" temo, pa so bili čista demonstracija plesne tehnike, ki, oropana idej, čutnosti in čustev, raziskuje kozmične razsežnosti baleta, čeprav že prej poskrbi, da se z elementi burleske, lutkovne igre, spotov in reklam, klasični algoritmi baleta v temeljih zamajejo. Spet je bil september, spet velika dvorana CD in čeprav pisemo leto 1993, se Clarkova zvezda še vedno blešči. Le da smo se tokrat zabave željni gledalci v svojih pričakovanjih pošteno ušleli. Predstavil se nam je namreč do sedaj nepoznani, povsem novi in predvsem smirno resni Clark. "Moderno mojstrstvo" noče ubesedovati, saj je njegovo izrazno sredstvo gibanje. Sicer pa je izpeljavo ideje o totalnem fizičnem izrazu telesa, s pomočjo Stravinskoga "death is death" glasbe, prepustil soplesalki, ker sam zanjo nima več ne volje ne moči. Čeprav je smrt najvišji cilj metafizike fizisa, ji Clark še ne more pogledati v oči. Ekskluzivni intervju je bil napravljen v hotelu Lev, dobro uro po ljubljanski predstavi. Kot "translator" ga je omogočil Moran Soruz.

Ko si na "Selwright School of Dance" študiral balet in moderni ples, si bil v razredu med številnimi dekletimi edini fant. Dokaj običajno, a vseeno malce nenavadno...

Zelo lepo je bilo in je, če človek lahko dela tisto, kar rad počne. To ni bilo nekaj, za kar bi vedeli vsi v šoli, ki sem jo obiskoval. To tudi ni bilo nekaj, na kar bi bil človek lahko posebej ponosen. S čimer bi se lahko hvalil, kot če bi bil dober športnik ali kaj podobnega. Samo moji najboljši prijatelji so vedeli, da je bil ples tisto, v čemer sem najbolj užival. Mislim na ples kot način življenja. Če bi veliko drugih fantov vedelo, da sem v svojem prostem času plesal, bi bil verjetno deležen številnih zbadljivk.

Si se na londonski "Royal Ballet School" dokončno izoblikoval?

Veš, ko si star 12 ali 13 let, veš še izjemno malo. Zelo težko je to razložiti nekemu iz Slovenije, čeprav domnevam, da je tu situacija podobna. Odraščal sem na Škotskem in res nisem vedel prav veliko, imej pa sem veliko željo. Vse kar sem vedel o plesu, sem izvedel s televizije, moji učitelji so me podučevali le v škotskih tradicionalnih plesih. To pa mi sčasoma ni več zadoščalo in pravo učenje se je zares začelo šele v Lon-

donu. Tu sem najprej spoznal, da obstaja mnogo raznovrstnih vrst plesa, o katerih se mi do takrat še sanjalo ni. Tako sem počasi začel ples zares spoznavati, znotraj njega pa tudi samega sebe. Ni bilo lahko, vendar so se stvari zgodile zelo naravno. Saj sem med študijem odkril nekaj, kar me je zanimalo. Že res, da sem korenine pogljal v narodnih plesih, ampak ples naj ne bi bil nekaj, s čimer bi se ukvarjali fantje. To se od njih ne pričakuje. Moj oče je kmet in po njegovem se s plesom ne moreš preživljati. Ljudje v svojih tradicionalnih razmišljanjih tudi ne pričakujejo, da bi bili plesalci homoseksualci. To pa seveda ni tako. Moški, ki sem jih poznal, so se obregali vame. Počel sem namreč zelo malo stvari, ki jih običajno počnejo drugi moški, zato jim je bilo to toliko bolj nenavadno. Zame pa je bilo koristno, kajti na nek način me je pripravilo za življenje. In če te težke čase preživiš, se mnogo naučiš tudi za kasneje. Na žalost pa je tako vsepovsod, kjer sem bil. Tudi v New Yorku, čeprav vsi mislijo, da so tam bolj tolerantni in odprti. Če sem se pojavil nekje z moškimi, so vedno nastale težave. Ali ne dobiš mize v restavraciji ali te iz hotela vržejo na cesto. Amerika slovi kot progresivna, vendar sva se v krajih, kjer sva bila s prijateljem, imela blazno slabo. Če sva se v restavraciji poljubljala, so k nama pristopili ostali gayi in naju spraševali: "Ali mislite, da je to v redu, kar počneta? Tega vendar ne smeta početi pred drugimi ljudmi!" Traperije! Počakaj malo! Ali misliš resno? Resnično, celo v civilizirani Ameriki, še v nobenem pogledu ni sprejemljivo, da sta dva moška skupaj.

Ples sam po sebi te najbrž ni zadovoljeval, saj ni bilo dolgo, ko si se odločil za lastno koreografsko delo. Si moral postati koreograf, si moral ustanoviti lastno plesno skupino? Si (pre)široka umetniška duša, (pre)polna idej?

Kot plesalec sem začel v šoli in potem sem delal s prijateljem, ki je koreografiral. Ko sem bil v New Yorku in sem imel ogromno energije, sem hotel nekaj narediti po svoje, ampak to je bil le trenutni navdih. Čeprav sem naredil nekaj komadov že prej, sem resno začel šele leta 1981-82. Vendar ni nikoli nič potekalo po načrtih. Zadeve sem se lotil preprosto zato, ker ni nihče delal stvari, ki sem jih hotel videti ali pa biti del njih. Kmalu po koncu študija so se mi namreč razblinile vse iluzije o neodvisnem plesu. Spoznal sem, da je prav tako stiliziran kot konvencionalni ples. In spoznal sem tudi, da moram delati sam, če hočem biti zadovoljen.

Je domišljija edino sredstvo, s katerim si pomagaš pri kreiranju predstav, ali so tu enakovredno prisotni še kakšni drugi pomembni elementi?

Ja, vsi ljudje, ki so vpleteni, zaživijo v predstavi skozi moj ples. Zato mislim, da je delo dobro, kadar je mešanica mojih misli, kakor tudi idej ostalih izvajalcev, s katerimi delam, nenazadnje pa tudi obiskovalcev mojih predstav. Gre za sodelovanje vseh treh dejavnikov: mene, sodelavcev in ljudi, ki predstavo vidijo. To je neke vrste kemija med nami in to zažge. Najprej je tu seveda domi-

šljija, ki se prepleta z izkušnjami, intuicijo. Ampak za dobro predstavo sta odločilni tudi ekipa in pa publika s svojimi pričakovanji. Če bi bila predstava samo za moje pojme dobra, mogoče pri drugih ne bi vžgala. Nimam fiksne ideje, da mora publika nujno razumeti, kar počnem, vendar mora prav publika poskrbeti, da predstava zares zaživi.

Ali tvoje predstave lahko označimo kot "moderne ples"? Prav gotovo ne kot "klasični balet", do katerega pa imaš najbrž tudi svoj odnos. Kakšnega zares?

Ne vem, če je balet klasični ples. Ne vem, če je to isto. Tudi ne vem, če je balet klasicizem. Veš, nekaj baletov je klasičnih, mislim v terminologiji, ki jo uporabljamo, vendar je ples zelo zaostal. Zaostaja za tendencami, ki gredo naprej v arhitekturi in ostalih umetniških formah. Tisto, kar teoretiki smatrajo v plesu za postmoderno, ni isto, kar ima plesni svet za postmoderno. To je bolj zapleteno. Plesni postmodernizem ne funkcioniira na istem nivoju kot postmodernizem v arhitekturi. Mislim, da je bil ples vedno nekaj korakov za ostalimi umetnostmi. Plesni svet namreč ne diha z istimi pljuči in nima enake vizije kot ves ostali svet. Pogosto se zgodi, da plesalci klasičnih baletov pričeno s koreografiranjem zato, ker so za ples prešani in ne mogoče zato, ker bi si to zares želeli. Toda to je bolj ali manj njihova izbira in tudi zanjo imajo najbrž svoje razloge. Ne mislim, da je balet obvezno klasičen ali klasicizem. Ne pravim, da je vsa tehnika odvečna in nepotrebna, že zato, ker jo tudi sam razumem in uporabljam. Učil sem se pri ljudeh, ki delajo na tem področju, vendar so tako ozko usmerjeni, da ne bi niti povohali ideje o konceptualni umetnosti. Veš, gre za zelo abstraktno izražanje najbolj temeljnih idej modernizma, ki se jih da sporočiti skozi ples, ki sploh ni neka prefinjena oblika. Na srečo kot plesalec poznam plesne elemente, nisem pa za plesni svet zainteresiran že samo zato, ker sem plesalec. Obstaja peščica ljudi, ki se pretvarjajo, da razumejo moje delo, hkrati pa nočejo biti del plesnega sveta. Podobni so tako moji običajni navni publiki, kar ranljivi in do neke mere tudi neumni publiki.

Domnevam, da si spremljal predvsem londonsko alternativno sceno. Je vplivala na tvoje umetniško delo, ali si mogoče kot "wunderkind" celo sam postal del nje?

Mogoče v preteklosti. To prihaja v ciklih in je neke vrste izziv. V toku let so bili trenutki, ko sem čutil, da se je vsa energija ujela z energijo pri svojem delu. To se mi je v Londonu zgodilo dvakrat in zato je London za moje delo tako pomemben. In mislim, da je vse, kar sem naredil v zadnjih desetih letih, povezano z nečim, kar se je dogajalo v širšem smislu. To je neke vrste gibalno, do katerega pri delu nujno pride in ko se vse ujema, skušaš stvari samo še sestaviti. Toda danes bi to, kar počnem, lahko delal kjerkoli v svetu, pa tudi moje družabno življenje je postalo strogo ločeno od profesionalnega. Zato je nemalo prijateljev presenečenih, ko vidijo s čim se ukvarjam. Ampak dejstvo je, da ob delu tudi na veliko seksam. To so trenutki, ko se ideje ujamejo z energijo in

takrat delam, živim. Toda zdaj energije nimam in zato trenutno nisem najbolj družabna žival.

Danes si umetniška institucija, ki jo še vedno lahko napovedo: Ladies and Gentlemen: Sex and drugs and rock'n'roll and Michael Clark. Bodo tvoje predstave večno mix klasike in punka, Chopina in Laibacha, Stravinskega in Sex Pistols, ljubezni in pornografije, in ne nazadnje, angleške ekstravagance in campa, iz katerih, izgleda, vedno znova črpaš navdih za svoje nove projekte?

Težko je reči, v delu je bila vedno prisotna neka dvojnost. Eno je osebni nivo, drugo pa objektivni način dela, tako da se vedno počutim razdvojenega. Eno je delati na zelo osebni ravni in biti iskren in pošten, drugo pa stopiti korak nazaj in videti delo takšno, kakršno je. Mislim, da bo tu vedno prihajalo do trenj in napetosti zaradi poštenosti, ki trenutno ni ne vem kako popularna in moderna, vendar je edina možna pot, ki jo bo v prihodnje še potrebno prehoditi. Po drugi strani pa je nujno pripraviti plesalce, da bodo zmogli biti objektivni, sposobni stopiti korak nazaj in se iz oči v oči soočiti s svojim delom. Vse bolj in bolj spoznavam, da z ostalimi plesalci delam v nekakšnem družinskem duhu. Ko bi le bili vsi plesalci sposobni sprejeti takšen izziv.

Nimam nikakršnega tehničnega znanja, imam pa občutek, da bi se v tvoji pred-

stavi našla tudi epizoda za mojo počivo. Ne, ne snubim te, ampak...

Ha, ha, ha...

Si zvezda na angleškem in svetovnem plesnem odru, za mnoge tudi seksualni simbol. Obstajajo pa menda tudi predstave umetnikov, ki si jih ti najraje ogledaš?

Joj, resnično že dolgo nisem videl nobenega plesa, saj je bila glasha sama vedno nekaj, kar me je mnogo bolj vznemirjalo. Res nisem videl ničesar, kar bi me pritegnilo.

Vem, da plesalci v svoji narcisoidnosti neradi priznajo, da bi kdajkoli imeli svojega idola. Ne boš rekel tudi ti, da nisi nikoli imel idola, ki bi ga pri svojem delu rad dosegel, ali bolje, presegel.

Trenutno ga nimam. Na žalost res ne. Vedno sem si želel, da bi ga imel, potem pa sem srečal zame pomembne ljudi in bil sem, večkrat kot ne, zelo razočaran.

Na tej točki se je uradni del intervjuja končal. Vehementno ga je prekinila managerka. In to prav v trenutku, ko naj bi na vrsto prišla povsem osebna, intimna vprašanja. Že res, da so lebdela v zraku in da so se odgovori nanje zrcalili na obrazu, v katerega sem vseskozi nepremično strmela, vendar šele njegov zadnji odgovor jasno nakazuje, da je strastna delovno ljubezenska avantura s Stephenom Petroniom žal že preteklost. Kakorkoli že, trenutno je (spet) v krizi in za pot

iz nje si ne izbira najugodnejših načinov. Sicer pa ne bo lahka, če je res, kar mu piše na obrazu...

Le nekaj dni zatem smo s taistega odra CD zvedeli, da "ni več vstopnic za pogreb". Raj je mogoče res že razprodan, a vrata v pekel so še vedno nastežaj odprta. Michael Clark dobro ve zanj, s svojim etično estetskim projektom ostrobojenega subjekta kaže naravnost vanj.

Gusti Goran G.
foto. Jože Subadolnik

Mama Bessie in sin Michael

Med hrupom univerzalij in molkom avtentičnega

"gore u nama je bujica reči
dole u nama je jesen i strah"
Katarina II.

(Jesen z LP Katarina II.)

Z ideologijo univerzalizma - kot najbolj dodelanum verovanjskim sistemom "zahodne civilizacije" - je nekaj nepopravljivo narobe. Najprej že zato, ker se je vedno nanašala na mesto, ki ga pravzaprav nikjer ni. Prepričanja o občem so največjemu iluziji: predpostavljajo in zapovedujejo neproblematično homogenost, ustvarijo pa gomazečo amorfnost množico živčno razvrzanih, impotentnih in predvsem utrujenih človeških bitij. Univerzalizem je neokusna šala, ki že tisočletja krni ljudem vsaj srečo. Sama ga krivim pravzaprav za vse grdo- in hudobije.

Predpostavke o občih ali enakih vrednostih in vrednotah bruhejo iz polja etike v paradigmo human(istič)nosti in v politiko znanstvenega vedenja ter nenazadnje vulganzirajo v množični kulturi in "svetovnem nazoru": prav one vzpostavijo tisti rez med "Objektivnim in subjektivnim", tisto diaboliko bivanja, tisto rano in bolečino, ki jo vsak zase - to je tudi najbolj ključen paradoks občutenja tragičnosti lastne eksistence - začuti kot rezultat svojih Notranjih Bojev, krik iz duplin Senzibilne Osebnosti, znak lastne ekskluzivnosti. V zasebnem interierju, v tihih mislih in razdraženih strasteh skušamo reševati spor, ki resda ni navidezen. Strašno prisoten je, vendar ne naš. Kar se predstavlja kot eksistencialno neskladje, izvira iz mizant-scene civilizacije: pekel, ki nenčno žge iz nianka v zapovedani harmoniji, je ostal zelo natančno lociran v srčiki intime. V takšni postavitvi sveta postaneta fikcija in iluzija norma, posameznik večno krivi deviant.

Univerzalizem glasno navzven in diferenca potihem navznoter: to je motorika civilizacije. Takšni Smo, Dnevni, Delamo in Ljubimo, Enaki "od tod do večnosti", So-Rodniki in Državljeni. Svobodni Smo: Naše Pravice segajo mogoče le do prebiranja deklaracij o "temeljnih pravicah in svoboščinah": njihovo resno upoštevanje bi prav gotovo vodilo vsaj do množičnih umorov zaradi verbalnih žalitev. Pa vendar tega Ne počnemo, Mi, pouniverzalizeni, veže nas globlja "duhovna misel" onih zapovedi. Od katerih najmanj ene nisem nikdar uspela razumeti, kaj šele povezati s svojim videnjem zares univerzalnega v človeštvu.

Da je govor o univerzalnosti in iz njega izpeljan diskurz o enakosti pravzaprav grda

hipokrizija, se je skozi zgodovino čisto dobro in čisto po tihem vedelo. Besede so tiste, ki ustvarjajo realnost: blebetanje o Enakem Skupnem se je glasno in vztrajno reproduciralo iz morda pristne želje in gona po boljši prihodnosti, nasprotno pa je strah pred izrekanjem o dejanskem stanju izveden iz srha, ki veje iz mizernosti prezentne sedanjosti. Resnica je vedno neznoša: v fenotip zapisana vraževernost in vedno znova prepoveduje vstop v javnost. Med obema poloma - med hrupom univerzalij in molkom avtentičnega - ležimo razpeti in bolni mi.

Prav na takšen razkorak med uradnim redom predstave in zasebnimi upori bi želela opozoriti vse homofobe: tiste, ki so na to ponosni, in tiste, ki na to niso ponosni, a vseeno homofobični. Kajti prav lupina ideje univerzalizma in njena vedno prazna notranjost sta ustvarili vse odklone od nenazadnje le iluzornega cilja. Tako dejstva in zato toliko za slabše za iluzije. Priseganje na realnost prevar oz. vera v ekskluzivnost poenotene in normirane linije univerzalne zgodovine je vsaj shizofreno: sodbje o pravi(n)em in nepravil(n)em pa moralistična behavost. Verskim herezijam je - tako teologija - botroval satan, ki je sam le ilustracija hudo skriminaliziranega out-siderja vrednotnega sistema civilizacije. Enaki diskriminatorni logiki sledi vsa ta množica nekkih naključno zbranih znakov, katerim se že vnaprej pomeni imenovalce v besedi "homoseksualnost".

Nič ni krivo za homoseksualnost in homoseksualnost ni kriva za nič. Kvečjemu za mnogo lepih ljubezni, kot vidim. Ni zaresnega kriterija, ki bi postavil odločilno težo kateremukoli vzroku ali posledici: ne le zato, ker sta vzpostavitev krogotoka med vzrokom in posledico in sploh njuna izmislic izšla iz človekovega bivanjskega dolgotrajja in sprva nedolžne domislice, da bi se šel logične igrice, nato pa prerasla v svetinjo civilizacijskih fundamentalistov.

Kdor vehementno operira s stav(č)ki o "normalnosti homoseksualcev", je strašen SLEPar, brez-umno blebeče in povsem brez sramu javno kaže svojo kulturno bedo. Ne le, ker kot propagator povprečnosti in (po)zlate sredine ne uvidi, kako zelo prazen avditorij je pred njim: kar je "normalno", kar je vsebina "povprečja" ali "večine", je goli ideološki monstrum, nikdar zadeta tarča in prav zato vedno znova svež vzvod prisilnih nevroz prestrašenih ubogljivih. Nihče ni zares in nikdar bil popolnoma "norma-len". Mogoče, včasih, v nekkih bonton-situacijah. Kar je dobro, sicer bi drug drugemu kradli s krožnikov. "Normalnost" je, gledano iz zomega kota družbene dejanskosti, popolnoma nadrealističen projekt, ki ljudi bega, plaši in dela asocijalne: vsaka bistra oblast bi morala - že sebi na ljubo, kakopak - tovrstne retorike normalnosti brž pozapreti in osamiti. Že zaradi neplodnega troška energije. Potem pa: marš nazaj v šole!

Čisto drugače je seveda, če se govorjenje o normalnosti poveže z govorjenjem o naravnosti. Da je narava odločilni kriterij za obstoj, najbolj vedo amebe. In neka bitja, katerih zunanji videz je po nekem skrivnem

alkimističnem ključu boreče enak ljudem, notranjost pa jim od pet do (zelo) malih možganov ženejo menstrualni ciklusi, vetrovi, gravitacija in rast nohtov. Smešno, kot se že sliši, ampak le-ti prav od tod izvajajo svojo pravico do bivanja in celo militantni ekskluzivizem napram tistim, ki njihovo "kulturo protoplazme" ignorirajo. "Narava", "naravnost" kot podlaga za delovanje, obnašanje ali organizacijo kolektivov je v zgodovini civilizacije stara domislica in se seveda vklaplja v ideologijo univerzalnega. Sledi ideji normirane predvidljivosti, evklidski geometriji "pravilnih oblik": kot taka je čudovit argument "oblasti" oz. izraz njenih nenasitnih aperitov po obvladovanju pestrosti in niveliziranju vsega, kar izviši iz njene edine optike. Kontrola je (skrito) bistvo "oblasti": ena drugo pogojujeta, navzven pa se lahko legitimizirata le v (navidez prijaznem) polju morale oz. "danega"/"naravnega" stanja stvari. Zato prav gotovo ni naključje, da govor o "naravnem" izplove vedno iz izvirov politične moči: o njej (izmenično) pridiga nekaj pretrdo socializiranih redovnikov, parlamentarnih in vladnih rokovnjačev, njihovih zvestih psov v socialnih službah ter akademiziranih aparatčikov. To, da reprezentanti "naravnega" pljuvajo svoje nesmisle iz najbolj sofisticirano zgrajenih družbenih institucij, je še najmanj, kar bi jim moralo - sledeč logiki njihovega diskurza - zapreti njihova histerična žrela.

Pravzaprav ne razumem, od kod in čemu strah pred homoseksualnostjo. Insinucije "oblasti" in njene bojzani še nekako slutim: kolikor bolj bo človeška masa "enaka" in "enotna", s kodiranim imenovalcem, kolikor bolj bo sledila politiki "Dobrega", toliko manj dela in nasilja bo nad njo. Tako se pove in tako se potem verjame: prevara, ki se vleče skozi celo trajanje civilizacije, nosi svojo slepo pego v dejstvu, da je najhujše nasilje s takšno generalizacijo človeštva pravzaprav že storjeno.

Tovrstnega cinizma se ni nikdar povsem prežvečilo, a tudi spodneslo ne. Nasprotno, vampirizem "oblastniškega" diskurza smo Mi, živeči, uspešno internalizirali: odklon posameznika - kot to nenazadnje in na površju izgleda - je grožnja za celotno skupnost. Groza laika pred homoseksualnostjo ni nič drugega kot ponotranjen, fenotipski zapis ustroja Reda civilizacije.

Gay in lezbična ljubezen je de-via-ritna/iztirjena, natančno to in le zato, ker ne sledi trdim linijam laži univerzalizma. Nič drugega ne stoji za njo: nikakršna narava, nikakršna vzgoja, nikakršno predolgo dojenje ali "izprevržena" seksualnost. S podcodovanimi besedami drug drugega tepežkamo v sporih, ki niso zares "naši". Včasih mislim, kako vsem nam, današnjim, manjka le nekoliko več ljubeznivosti, srčnosti in intelektualne fleksibilnosti. Pač.

Nataša Velikonja

DIAMANDA GALAS:

Vstopnic za pogreb bo zmanjkalo, ko bo konec epidemije aidsa...

Diamanda Galas je mednarodna vokalistka, skladateljica in direktorica International Sound Operations, s sedežem v New Yorku.

Njeno delo je prvi leta 1979 na festivalu v Avignonu odkril avantgardni skladatelj **Vinko Globokar**. Potem ko je videl video posnetek performansa Galasove v umobolnici, jo je povabil na avignonski festival in ji ponudil glavno vlogo v svoji operi **Un jour comme un autre**. Delo je nastalo na podlagi dokumentacije **Amnesty International** o Turkinji, ki je bila aretirana zaradi izdaje in mučenja do smrti. Galasova se je nato vrnila v Pariz s solo projektoma **Wild Women With Stake Knives** in **Tragoutbia apo to Aima Exoun Fonos** - Pesem iz krvi umorjenih, v gledališču Gerrard Phillippe Saint-Denis na povabilo direktorja **Reneja Gonzaleza**.

Sledili so evropski festivali Pro Musica Nova, Inventionen, Biennale de Paris, Musica Oggi, Ars Electronica... V ZDA je samostojno nastopila na festivalu Horizons v Newyorški filharmoniji, niz nastopov je imela v Brooklynski filharmoniji, pa v filharmoniji v San Franciscu...

Poleg tega je ustvarila glasbo za film **Dereka Jarmana The Last of England**, za film **Wesa Cravena Kača in mavrica**, pojavila se je v filmih **Rose von Praunheima Positive Positive** in **Tišina=Smrt**, njen glas pa je mogoče slišati tudi v **Drakuli F.F. Coppole**, kot del z oskarjem nagrajenih zvočnih efektov.

Začetek dela Diamande Galas na trilogiji in performansu **Maska rdeče smrti** sega v leto 1984 v Hunter's Point, industrijsko območje blizu San Francisca. Leta 1985 se je preselila v London in Berlin, da bi razvila in posnela **Masko** za Mute Records.

Drugi njeni nosilci zvoka so **The Singer** (1992), **You Must Be Certain of the Devil** (1988), **Saint of the Pit** (1987), **The Divine Punishment** (1986), **The Litanies of Satan** (ponovna izdaja 1982), **Diamanda Galas** (1984) s skladbo **Panoptikon**, posvečeno Jacku Henryju Abbottu ter že omenjena **Masque of the Red Death** - trilogija (1989). Vse je izdala glasbena založba Mute Records.

Njeni najnovejši predstavi sta **Vena Cava** in **Insekta**. Delo **Vena Cava** raziskuje utičenje uma zaradi bolezni, povezanih s klinično depresijo in AIDS demenco.

Tvoje delo je vedno povezano s politično aktivnostjo, vedno si na strani žrtve ter marginalnih skupin in diskriminiranih posameznikov. Leta 1984 si začela s trilogijo Maska rdeče smrti, potem s Kužno maščo in sedaj z najnovejšim performansom Vena Cava, kjer se izrazito ukvarjaš z epidemijo aidsa. Kje so glavni vzroki za to, da si večino svojega dela posvetila aids krizi?

Na to vprašanje je težko odgovoriti. Mislim pa, da z delom, povezanim z epidemijo aidsa, ne začneš leta 1984 in ga potem enkrat kar zaključiš, saj epidemije ni konec. Situacija se še slabša. Kar se mene tiče, bom še naprej delala na tem, dokler ne bo konec pogreba. In imam moža, ki mu pravim moj gay mož; on je gay, s katerim sva si zelo blizu. Sedaj ima aids in skupaj greva skozi to. Imam veliko prijateljev, ki imajo aids - v

intervju

N
re
s
m
ni
va
re
vi
ai
vi
re
R
ta
(e
z
K
V
H
m
nj
g
le
Te
Še
di
bl
ce
Te
G
le
na
be
gl
Al
pr
br
tu
N
je
tiv
m
da
pc
hc
os
da
mi
sit
br
za
de
mu
Ka
sk
V
sk
ep
st
he
ska
ska
me
vel
no
me
dn
no
ga
je
na
pa
no

New Yorku je stanje zares kritično. Ne morem si predstavljati, da se ne bi več ukvarjala s tem, ker sem obkrožena z zavestjo, razumete, z zavestjo o aidsu, ki obstaja v Združenih državah. Pa ne gre le za Združene države. Ne vem, kakšna je zavest tukaj, toda spominjam se, ko sem pred petimi leti nastopila v Ljubljani, je nekje na jugu nekdo zaradi aidsa moral v bolnišnico, osebje pa ga je vrglo ven in opralo celo bolnišnico. Ali je to res?

Res, televizija je predvajala dokumentarec o tem dogodku. Bilo je grozljivo (op. gre za dokumentarec o narkomanu z aidsom iz Knina).

Kako pa je danes?

V naši skupnosti je nekaj gayev, ki so HIV pozitivni. To so prvi pozitivni, ki jih mi poznamo. Kar se tiče zavesti, je stanje zelo bedno. Eden izmed gayev želi organizirati servis za pomoč tem ljudem, letos je začel delati na tem projektu.

To je krasno.

Šest mesecev je preživel v Londonu, kjer je delal tudi v Light House in tako boče v Ljubljani odprti Sun House (Sončna hiša), center za pozitivne in za ljudi z aidsom.

To je čudovito, zares čudovito. Ko sem bila v Grčiji, sem izvedela, da so se šele pred nekaj leti začeli organizirati. Organizacija je potrebna. Pričakovala sem namreč, da v Grčiji ne bo tako slabo, vendar seveda je. Nenavadno, glede na vse tiste knjige o Šparti... (smeh)

All ni bil vendarle glavni razlog za tvoje projekte v zvezi z aidsom smrt tvojega brata oziroma dejstvo, da je postal pozitiven?

Na tem sem začela delati že dve leti, preden je umrl. Mislim, da je bil moj brat HIV pozitiven že leta 1980 ali 82, ne vem natanko, in mislim, da tudi on ni vedel. Spominjam se, da se je nekaj spremenilo, zdravnik mu je povedal nekaj, vendar ne prav dosti in ni hotel razpravljati o tem. To je bilo v zgodnjih osemdesetih, ko večina zdravil, ki jih imamo danes, še ni bila dosegljiva. Zato so ljudje iz marginaliziranih skupnosti umirali hitreje in situacija je bila bolj grozljiva kot danes. Moj brat je oslepel, umiral za pljučnico, umiral je za mnogimi boleznimi. Danes bi morda živel deset let dlje. Seveda je vse to vplivalo na moje delo, vendar sem začela že prej.

Kaj meniš o položaju gay in lezbične skupnosti v družbi?

V tem trenutku? Če ne bi bilo gay in lezbične skupnosti, bi ne bilo prav nobene zavesti o epidemiji aidsa, v smislu, kako se spoprijeti z epidemijo in kako skupnost seznaniti z dejstvi. Če bi bilo poznavanje aidsa odvisno od heteroseksualne skupnosti, bi lahko na vse skupaj kar lepo pozabili. Gay in lezbična skupnost obvešča javnost o aidsu, pa ne samo ljudje kot **Larry Kramer**, ki ga pozna veliko ljudi. Poznam veliko žensk iz te skupnosti, ki so aktivne v boju proti aidsu, ne samo v skupini ACT-UP, ampak tudi v mnogih drugih organizacijah, kot pravnice in ustanoviteljice zatočišč in centrov. In zaradi vsega tega so informacije dosegljive. Drugje pa je, čisto zares, situacija zelo čudna. Veliko manjšinskih skupnosti, črnskih skupnosti ali pa portoriških skupnosti, ki so katoliške, noče priznati, da tudi v njihovi skupnosti

obstaja aids. Zato je za ljudi z aidsom v teh skupnostih zelo težko, ker na primer v Harlemu nočejo imeti bolnišnic za ljudi z aidsom, ravnokar so glasovali proti temu. Gre za delitev. Epidemija aidsa je razdelila veliko ljudi. Vem, da so v New Yorku ljudje, ki se, tako kot po vsem svetu, spoprijemajo z epidemijo, in so tisti, ki nočejo imeti opravka z njo in pravijo: "To je njihov problem." S tem seveda mislijo, da je to problem gay in lezbične skupnosti. In ljudje iz gay in lezbične skupnosti vedo, da to preprosto ni res. Aids res ni gay bolezen, pa vendar je gay bolezen v tem smislu, da je gay in lezbična skupnost prevzela nase vse breme.

Znano je, da sodeluješ z ACT UP, aktivistično skupino, ki se bori za pravice pozitivnih in ljudi z aidsom in je del gay skupnosti. Nekeč si rekla: "Nisem lezbičica, vendar to ni pomembno." Vendar so se tvoje fotografije pojavile v precej radikalni ameriški lezbični erotični reviji On Our Backs. Zakaj?

Najprej moram povedati, da nisem rekla, da ni pomembno, da nisem lezbičica. Rekla sem, da je škoda... (smeh) Ker imam v političnem in čustvenem smislu veliko prijateljic, ne vem, ni pošteno... No, *On Our Backs* so me prosile, da bi se pojavila na naslovnici revije in povedala sem jim, da morajo vedeti, da nisem lezbičica, da ne bom rekla, da sem lezbičica samo zato, da bi lahko bila na naslovnici lezbične revije. Kljub temu so me prosile, da se pojavim na naslovnici in jaz sem pristala. Tudi revija mi je bila že dolgo časa všeč. Toda tik pred objavo fotografij sem se sprla z eno izmed urednic in niso objavile intervjuja z mano. Sprli sva se okoli nekega vprašanja v intervjuju, potem sva se zmerjali in ona ni objavila intervjuja, ker je pač hotela pokazati svojo moč. Tako se sedaj zafkavamo s prijateljicami, češ, Diamanda se je vrgla v pomografijo... (smeh) Z urednico sva se sprli, ker me je vprašala nekaj zares neumnega, ne spominjam se več kaj, bilo pa je neumno in žaljivo in ponorela sem. Kakorkoli že, moje fotografije v tej reviji so napaka. Moje lezbične prijateljice pravijo, da sem večja separatistka kot one same... (smeh) Kdo ve, mogoče se bom spremenila. Upam.

Sporočil nam!

... (smeh) Bom, bom.

Ljudje te pač označujejo na več načinov. Bi se sama kakorkoli definirala? Je to mogoče?

Ne vem. Če mi ljudje rečejo, naj se opredelim, si mislim "Mama mia!" Pogledaš se v ogledalo in dobiš nek vtis o sebi. Zjutraj se zbujaš z mačkom in dobiš drugačen vtis. In včasih sem presenečena nad sabo, ko se zagledam v ogledalu: O, nisem vedela, da sem tudi to jaz. Ne vem, veliko obratov imam.

Kaj meniš, kakšen je pomen projekta, kot so Red, Hot & Blue ali pa wembleyski koncert v spomin Freddieju Mercuryju? Ali so med temi projekti kakšne razlike ali pa jih lahko enačimo, glede na to, da je njihov izkupiček namenjen za pomoč ljudem z aidsom?

V grčini imam o izraz, ki pomeni nekaj takega: Kaj mislite, koliko še lahko prenesem? Kot prvo, če je na odru **Axl Rose**, ki je tota-

len zajeban homofob, totalna retroverzija človeka, zastarel... Res je smešno, da veliko teh moških, heteroseksualnih moških, ki igrajo rock'n'roll, izgleda kot heteroseksualni transvestiti, vendar se tega ne zavedajo. Vsi izgledajo tako kampovsko, vendar se tega niti ne zavedajo, zato so res patetični. Niso taki kot transvestiti, ki se zavestno preoblačijo v ženske in imajo stil, ampak so grdi heteroseksualni transvestiti, grdi in neumni primeri, ki jih je čas povozil.

Če se torej **Axl Rose** ukvarja s pridobivanjem denarja v zvezi z aidsom, je takoj jasno, da gre za sranje. Vsa stvar v tem primeru očitno nima nobene zveze z epidemijo. Če bi ležala v bolnišnici z aidsom in bi mi nekdo rekel, da ima **Axl Rose** denar zame, ne vem, nisem prepričana, da bi ga sprejela. Odvisno. Dobro, če bi bila neizobražena in ne bi ničesar vedela, bi ga najbrž sprejela. Pa ne gre le za to, da tipi kot **Axl Rose** igrajo pokroviteljsko vlogo, ampak je stvar v tem, da ti take stvari dajejo občutek nemoči. Denimo, jaz imam že štiri leta hepatitis C, ker sem se nekoč fiksala. Če bi sprejela denar od takih tipov, bi to pomenilo, da me lahko vsak, ki mi da nekaj denarja, žali, jaz pa moram molčati in ga iz hvaležnosti kušniti v rit. Telega ne maram. Spominja me na prostitucijo. Če bi bila v takem položaju, bi našla drug način za preživljanje. Nekateri pač mislijo, da je ljudem z aidsom vseno in da se jim zato lahko odvzame dostojanstvo - dokler se jim daje denar. Toda velikokrat ljudje z aidsom nimajo ničesar razen prekletega dostojanstva - ne zdravja, ne denarja, ne življenjskega prostora, zato naj se jim ne jemlje še dostojanstvo.

Kar se tiče *Red, Hot & Blue*, prvič, večina izvajalcev ne zna peti **Colea Porterja**. Torej slabo izvajajo **Colea Porterja** in večina se v preteklosti ni posebej ukvarjala z aids krizo. Gre zopet za male simpatične zgodbičice. Blijek! Morda sem pri tem preveč neprizanesljiva, vendar me te stvari res jezijo. Vem pa, da je nekaj žensk v projektu delalo drugačne stvari, denimo **k.d. lang**, ona je drugačna. Ni mi pa vseh nosilna ideja projekta. Nekaj ljudi, politično aktivnih ljudi, kot je bil tudi **David Wojnarowicz** (op. slikar, pisec, lani umrl za aidsom), je prav tako želelo sodelovati pri projektu, vendar so jih odrezali, ker so bili za njihov okus preveč radikalni. Fuck! Podobno se je zgodilo meni. Pred nekaj leti so **Greatful Death** imeli dobrodelni koncert za ljudi z aidsom v San Franciscu. Prosili so me za sodelovanje, vendar so si v zadnji minuti premislili, češ da je njihovo občinstvo prišlo poslušat ljubezenske pesmi in da nočejo zares govoriti o aidsu, ker bi to poslušalce odbijalo. Za tako sranje gre tukaj, češ, zakaj svoje sporočilo ne olepšaš in govoriš o čem drugem oziroma si sploh nekdo drug, saj te bodo potem ljudje morda sprejeli. Z drugimi besedami: ne omenjaj aidsa, najdi drug izraz za to. To je res smešno.

Zakaj trilogija Maska rdeče smrti sloni na besedilih Stare zaveze? Zakaj primerjaš svetnike z obolelimi za aidsom?

Uporabljam *Staro zavezo*, med drugim tudi zato, ker v *Knjigi zakonov* oboja homoseksualnost. *Leviticus* pa kaže tudi na mentalitetno karanteno - gre za stari način mišljenja, ki razlikuje čiste od nečistih. Cerkev služi kot

zatočišče čistih, kot, po mentaliteti Stare zaveze, zatočišče tistih, ki so na strani pravičnosti, čistosti, denarja. Na drugi strani pa so gobavci, ljudje, ki so vrženi na cesto, in pred takimi naj bi cerkev ščitila tiste, ki so čisti. Koncept križanja, ki ga uporabljam, je koncept, ki se dogaja sedaj, in kateremu se nihče ni uprl, dokler ni bilo prepozno. Tako namesto nostalgичnega zlatega križa opozarjam na mučenika s krvavimi mišicami in kostmi, na nekoga, ki je umrl na najbolj počasen način, kar jih poznamo. Kajti križanje je, dokler se ne zlomi hrbtnica, eden od najbolj krutih, najbolj počasnih načinov umiranja, zares nesrečna smrt. In to je podoba, ki jo uporabljam, da bi pokazala trpljenje sodobnih svetnikov, kot jaz pravim ljudem z aidsom. Zato pravim: "Si bil tam, ko so križali mojega Gospoda? Si bil tam, ko so ga pripili na križ? Si bil tam, ko so ga zvelkli v grob?" Nekoliko sem spremenila besedila, da bi bila njihova sporočilnost bolj jasna in da bi odvrгла vsakršno nostalgичnost.

V najnovjšem performansu Vena Cava raziskuješ vzporednice med ekstremno klinično depresijo in aids demenco - torej konservativni javnosti neizprosno razkrivaš boleče podrobnosti bolezni, ki jih le-ta najraje ne bi videla niti slišala. Kako te torej ta javnost sprejema? Bi lahko rekla, da ima Evropa več poslušalca za tvoje delo kot Amerika?

To je dobro vprašanje. Mislim, da ima Evropa verjetno več razumevanja za delo, v formalnem in emocionalnem smislu, kajti, ko si tukaj napaden politično, si napaden tudi fizično. V Združenih državah pa vlada veliko strah, kaj vse naj bi se zgodilo, vendar nič ne kaže na to, da bi kdo napadel Združene države. Gre za zgodovinsko drugačno razumevanje nasilja. In mislim, da Evropa tudi zaradi različnih kultur bolje razume politične ideje ali delo na politični osnovi, ki ni ločena entiteta umetniškega projekta, ampak obstaja neka povezava z realnostjo. Jaz že ne morem reči, da se moji projekti odslej ne bodo več navezovali na aids ali politiko, ampak bodo to le čiste slike nečesa. Tega si ne morem predstavljati, saj bi ne imelo prav nobenega smisla. To zame ni mogoče. Ne gre za to, da ne bi mogla odigrati malce glasbe, ki sicer ne govori o nobeni stvari posebej - ampak zame je vse povezano. Zato je verjetno v Evropi več razumevanja za emocionalni pomen, recimo temu, avantgardnih oziroma nasilnih oblik izražanja. Kar se tiče ZDA, me velikokrat sprašujejo, če ne morem stvari nekoliko olepšati. Ne morem, ker so oblika in vsebina ter emocionalna ideja v ozadju, politična gestikulacija in čas, v katerem živimo, ista stvar, in tega se ne sme ločevati po delih. **Kako to, da si v zadnjih petih letih že drugič v Ljubljani? Včeraj je bilo občinstvo zelo navdušeno nad tvojim koncertom. Tvoj včerajšnji performans pa se močno razlikuje od tistega pred petimi leti. Zakaj si izbrala tak program?**

Ko bom prišla naslednjič v Ljubljano, bo nastop zopet zelo drugačen. Vedno bo zelo drugačen, ker želim zadovoljiti svoje umetniške interese in izraziti, kar trenutno razmišljam.

Zanimivo je, kako svojo klasično glas-

beno izobrazbo prenašaš v avantgardni način izražanja, kjer združuješ elemente free jazz, bluesa in gospela ter grške kulture. Zakaj uporabljaš grške elemente? Je to zaradi tvojih grških korenin ali česa drugega?

Že od majhnega poslušam glasbo, zato jo znam takoj zapeti. V Grčiji mi sploh ne morejo verjeti, da živim v Ameriki, ker obvladam grški glasbeni stil brez težav. No, če imaš grškega očeta, nikoli ne pozabiš grščine: Kaj počneš? Zakaj greš tja? Gotovo so tudi pri vas očete taki. Nekaj časa sem v Parizu živela pri jugoslovanski družini in mož je nenehno tulil nad ženo: Kaj počneš? Zakaj greš tja? Najbrž se na nek način upiram temu, po drugi strani pa postajam podobna očetu - vedno gre za kombinacijo. Ne potrebujem Freuda, da bi mi to povedal... (smeh) **Z albumom The Singer si se bolj usmerila v blues, v tvojih besedilih pa je zaznati obtožbo družbene pasivnosti v aids krizi. Pa ne gre le za besedila. Na ovilku plošče je tudi fotografija, kjer lahko na tvojih prstih vidimo tetovažo "Vsi smo HIV +". Zakaj si izbrala tako neposredno komunikacijo? Ali gre za novo obdobje v tvoji ustvarjalnosti?**

Tetovirala sem se v Brooklynu, pri lezbijkah, umetnicah, ki se ukvarjajo s tetoviranjem. Pravijo jim čarovnice, čeprav niso zares čarovnice... (smeh) Najbrž poznate Clit Club iz New Yorka? Te ženske prihajajo od tam. Ko sem nekoč doma priredila zabavo, so prišle tudi one, kot nekakšne čustne gostje. Imele smo medsebojno iniciacijo, izvedle smo simbolično kastracijo posiljevalcev in tako naprej. In takrat so me tetovirale, kar sem si sicer že dolgo želela. Ideja napisa Vsi smo HIV pozitivni v bistvu nasprotuje mentaliteti karantene. Je pa tudi izjava, izraz empatije, ki pomeni, da bo mojega dela konec, ko bo konec epidemije. Gre za tradicijo, ki jo poznamo tudi v drugih kulturah. Denimo francoski študenti iz odporniškega gibanja so med vojno imeli geslo Vsi smo Židje. Sicer nisem razmišljala o tem, ko sem se odločila za tetoviranje: jaz govorim o epidemiji aidsa in o ničemer drugem, vendar je način komunikacije podoben nekaterim drugim primerom. Na žalost pa ti zajebani kreteni iz Benettona... Ali ste videli njihovo najnovejšo reklamo? Skratka, oni me sovražijo in jaz sovražim njih in že leta jih napadam na svojih nastopih. Seznanjeni so z mojo tetovažo, ker se je lani o tem veliko pisalo v angleških medijih, in sedaj se je pojavila ta reklama z golo ritjo, na kateri piše HIV pozitiven. To je res svinjarija. Vsakemu, ki vidi to sranje, bi rekla, naj ga sežge, in res upam, da bo v New Yorku razbitih vsaj nekaj izložb Benettonovih trgovin.

Torej, kaj praviš, kaj se bo zgodilo, ko bo zmanjkalo ustopnic za pogreb?

... (smeh) To se bo zgodilo, ko bo konec epidemije. Ne vem, kdaj bo to in dvomi, da bom jaz to doživela. Preostaneta nam samo upanje in volja, da živimo, dokler moremo. To moramo povedati vsem, ki imajo aids - naj živijo dobesedno za vsak dan posebej, dokler pač gre. To ne pomeni, da naj bi nekdo, ki je bolan ali ima aids, vsak dan razmišljal o tem. Ljudje z aidsom, ki jih poz-

nam, se zjutraj ne zbujaajo z mislijo: O, danes sem vstal in danes imam aids. Seveda pomislijo na to, vendar jih čakajo projekti, delo, ljudje, s katerimi se srečujejo... Tako aids postane del življenja. Življenje z boleznijo poznam tudi jaz. Imam težave z jetri, vendar ne morem nenehno razmišljati o tem, ker imam veliko dela. Seveda pa skrbim za svoje zdravje in pri tem mi pomagajo moji bližnji. Zato lahko še naprej nastopam in srečujem ljudi, kot ste vi. To je dobra motivacija. Če bi pa samo čepela v sobi in buljila televizijo, bi se lahko ustrelila... (smeh) Zares me je veselilo srečanje z vami. Upam, da mi boste poslali nekaj izvodov vaše revije *Revolver*.

Seveda, nekaj jih imamo že tukaj. Poslali ti bomo tudi naslednjo številko. Hvala za pogovor.

Nataša S. Vegan
Suzana Tratnik

V sredo, 22. septembra 1993, je bil v Gallusovi dvorani Cankarjevega doma že drugi koncert Diamande Galas v zadnjih petih letih v Ljubljani. Tokrat je svoj koncert poimenovala Judgement Day (Sodni dan).

Da gre dejansko za demonski glas devetdesetih oziroma edini živi ekvivalenti Maril Calas, smo se lahko prepričali v približno uro in pol trajajočem koncertu, razdeljenem na dva dela. Prvih dvajset minut smo bili priča srbijevemu in pretresljivemu recitalu z naslovom There Are No More Tickets to the Funeral (Ni več ustopnic za pogreb), ki ga je Diamanda izpeljala s kristalno predirljivostjo svojega glasu, ko se je v popolno, dobesedno igrivo labknotnostjo sprehajala skozi razpon treh oktav in pol. Do pasu gola, premazana z rdečo barvo, ki je v soju svetelnih efektov samo še poudarila demonično in peklenško atmosfero, ki jo je dosegla s svojim izjemnim petjem v visokih registrih, ko je sporočala svoj obup, jezo in bolečino ob pogubni pandemiji aidsa, sodobni kugi, za katero je umrlo nič koliko njenih najbližjih prijateljev (med njimi tudi njen brat), je več kot tisočglavo množico dobesedno uročila. Drugi, uro trajajoči del koncerta, se je posem razlikoval od uvoda. Zaneseno, z magično močjo, je bleščee čisto, ob glasbeni spremljavi klavirja, ki ga je igrala sama, izvajala skladbe z albumov Kužna maša in Petka. Skupaj z njo smo se sprehodili od prečudovitih blues himn, skorajda šepeta, do kričečih izbruhov groze in nepopisnega trpljenja, od gospela do pekla! S skladbami kot Where You There When They Crucified My Lord, I Put A Spell On you, Let My People Go, See That My Grave Is Kept Clean, Judgement Day... je Diamanda Galas prepričljivo dosegla atmosfero Sodnega dne, zlovešče apokaliptično vzdušje, ki opominja in svari.

Še dolgo si bomo zapomnili to nono, enkratno, prečudovito mašo za umrli, to molitev za žive, ki prekleti, odrinjeni na skrajni družbeni rob, pozabljeni in izgubljeni čakajo na peklenško smrt!

Nataša S. Vegan

Krščanski pogled na homoseksualnost

V uvodu je pomembno poudariti, da se krščanski pogled na homoseksualnost izraža skozi dve sferi razmišljanja: skozi zapise v Bibliji, kot resnica, neodvisna od časa; in skozi neke povsem druge zakone, ki se nanašajo na sodobnost. Na splošno je res, da bi se človek na nek način moral držati tudi tradicije - črpati iz nje tisto, kar je dobrega, istočasno pa bi moral biti odprtega duha tudi za vse novo, za tisto, kar šele prihaja. Tako se tudi krščanska misel drži vsega že dognanega, s to razliko, da ima premalo motiva, pa tudi poguma, da se predstavi v sodobnem svetu. Medtem ko je cerkev pripravljena prebrati citat iz Biblije, ki govori o homoseksualnosti (kot svoje mnenje), istočasno ni pripravljena poslušati svojega vernika - homoseksualca (pod terminom homoseksualnost mislim tako moško kot žensko homoseksualnost). Tako cerkev raje molči, se izogiba, "čuva svoje dialoge za zaprtimi vrati" in s tem odkrito kaže, kako krščanstvo, ki bi moralo imeti eno vodilnih vlog pri oblikovanju kulture in morale medčloveških odnosov, ki bi moralo nenehno ustvarjati "boljši in lepši svet", v tem primeru nima ničesar povedati. Na *Drugem vatikanskem koncilu* (1962-1965), zadnjem cerkvenem, kjer se je razpravljalo o najpomembnejših vprašanjih krščanstva in sveta sploh in kjer so začrtali tudi smernice za prihodnost, so homoseksualnost le bežno omenili (ignoriranje je v krščanstvu hujše kot obsodba). Ves ta molk dobiva pri nas, zaradi mentalitete licemerja in lažne morale, mnogo večjo težo. Medtem ko je na zahodu duhovnik (ne trdim, da vsak) pripravljen o vprašanju homoseksualnosti razpravljati brez posebnih zadržkov, pri nas še v spovednici v zadregi pokošljuje in zardeva.

To seveda ne preseneča, če pomislimo, da se je cerkev šele pred nedavnim pričela bolj zanimati, se bolj obračati k ljubezni v zakonu, na primer. Prej je bil zakon namreč zanjo le ustanova, namenjena rojevanju in vzgoji otrok; sedaj se nenadoma govori o zakonski ljubezni kot o načinu in temelju angažiranja v zakonu, govori se o vzajemnem darovanju, samoizgradnji, združitvi... spolnost in otrok pa sta posledica takšne ljubezni, ne pa zgolj namen zakona. S takšnim "ozaveščanjem" ljubezni deloma odpade tudi del obsodbe in bremena s homoseksualnosti. Zdi se, da se kaže določena stopnja tolerance, ki se pojavlja v teoriji, v praksi pa živi katoliška cerkev še vedno v srednjem veku. Cerkev kot institucija se zaščiti s svojim licemerjem, govori eno, v praksi pa dela nekaj povsem drugega. Nisem povsem prepričana, da nima spoved ali razgovor z duhovnikom (ki ga priporočajo homoseksualcem, da bi se cerkev pokazala bolj prijateljsko) zgolj funkcije informacije, možnosti kontrole in še večje dominacije.

Vsaki manjšini ni treba biti v podrejenem položaju, je pa prav gotovo res, da se je prisiljena mnogo bolj dokazovati. Če želimo

nekaj ustvariti za nas same in tiste za nami, se moramo mnogo bolj dokazovati, "reklamirati", truditi, ob vsem tem pa še puščati vtis, da je vse to samo po sebi umevno. Dejstvo pa je, da se bo "odnos sveta" v veliki meri preokrenil, če se bo obrnilo tudi krščansko pojmovanje homoseksualnosti. Tudi bi bila tudi naša aktivnost zmanjšana na minimum. Vsekakor pa ostaja dejstvo, da je nemogoče pričakovati, da bi se lahko naši cilji realizirali čez noč; potrebno bo dolgo in potrpežljivo delati.

Danes obstojijo v krščanstvu različni pogledi na homoseksualnost. Pogosto nasprotujoči si. Medtem ko se nekateri teologi izogibajo temu vprašanju, pa bi ga drugi radi čimboli dojeli, z namenom, da bi se tako bolj "približali ljudem". Medtem ko si nekateri duhovniki sploh ne drznejo izreči svojega pogleda na homoseksualnost, drugi v svojih farah organizirajo celo posebne večere za homoseksualce.

Kakšen je pravzaprav greh biti homoseksualec? Krščanstvo ne postavlja akcenta na grešnika, pač pa na greh. Torej, nihče ni grešnik samo zato, ker čuti v sebi homoseksualne nagibe; grešna je homoseksualna aktivnost. Pomembno je poudariti tudi, da se grešnost homoseksualnosti ne obsoja nič bolj od ostalih grehov. Seveda je najpomembnejše, koliko ste vi sami "nevarni" za cerkev. Čeprav je pozornost vse bolj usmerjena k človeku kot osebi, velja to zgolj dotlej, dokler to ne moti same institucije.

Velik napredek v krščanski miselnosti se danes izraža skozi napredne teologe. Eden le-teh je na primer **John White**, pisec knjige *"Drugi obraz Erosa"*. On in njemu podobni so v krščanstvu povzročili pravcati vihar in "omehčali" mnoge druge teologe. S tem se začinja neko novo razumevanje in razmišljanje.

Morda bodo predstavniki te generacije, ko bodo postali teologi, vnesli "novi duh" v staro razdelitev.

John White svoj prispevek začenja s poudarkom, da homoseksualna oseba ne obstaja (ki bi bila v tem primeru obsojena za

vedno, ker ima glede na to, da je homoseksualec, v svoji osebnosti določene značilnosti, ki jo samodejno ločujejo od drugih oseb). Oseba je lahko dobra ali slaba, zrela ali nezrela, karakturna ali nekarakturna, ne pa tudi homoseksualna ali heteroseksualna. Tu je ta razlika, zaradi katere je homoseksualec pogosto "bitje z drugega planeta" ali enostavno "neka druga vrsta ljudi" (to so glavni argumenti proti), ukinjena in izbrisana. V nadaljevanju pride John White do edine razlike - razlike pri izbiri partnerja. Na tem mestu pojasnjuje, da se homoseksualcu (ženski ali moškemu) ne zdi nič nenavadnega, grešnega ali neobičajnega ljubiti se z osebo istega spola. To je v njegovi naravi, kot je v naravi vsakogar, da živi ali ljubi. Ta njegova potreba, da ljubi in da bo ljubljen, je lahko zadoščena samo tako. Iz tega sledi, da homoseksualec ni nikakršen "nenaravni perverznejši", ki je to sam izbral, ampak da je homoseksualnost del naše narave, da izhaja od tam kot tudi sreča, ljubezen, smeh ali žalost. John White v svojem delu prav tako ostro nastopi proti vsem, ki se iz homoseksualnosti norčujejo ali se jim le-ta gnusi in upira.

Vendar tudi on kristjanom priporoča, da se skušajo "tega" osvoboditi. V vsakem primeru krščanstvo danes homoseksualca še naprej "izključuje" na pa "podpira". Če se želi posvetiti duhovnosti, mora prekiniti s homoseksualnostjo; medtem ko se pri heteroseksualnih družinah pojmuje kot pot k duhovnosti, živeti z osebo istega spola, ali celo z otrokom, pa je skrajno nemoralno. Poudariti velja, da vse to velja za katoliško cerkev in ne toliko za krščanstvo na splošno.

Na nas samih je, da se pred ljudmi še bolj dokažemo, na krščanstvu pa, da se osvobodimo "rešetk, za katerimi je do sedaj čemelo". No, problem krščanstva ni samo njegov odnos do homoseksualnosti, ampak še marsikaj drugega. Čeprav je določen jez nekoliko manjši, nisem povsem prepričana, ali je zgolj zato, da cerkev ne bi zaostajala "za časom" in tako izgubila kontrolo nad družbo, ali pa gre za resnično razumevanje in sodelovanje.

D.L.

Metelkova

Stavba Lovci (tudi transparent je že izginil...)

Septembra 1993 se je končno "zgodila" Metelkova, seveda po volji članov *Mreže*, nikakor ne zaradi dobrotljivosti mestnih oblasti. Slednje bi najbrž z veseljem preluknjale še več objektov na Metelkovi, če jih ne bi prehiteli mnoge glasbene, likovne, socializacijske... skupine in posamezniki, ki so s takojšnjo akcijo, ustvarjalnostjo pokazale, da so njihovi nameni resni in da je edini alternativni kulturni prostor v Sloveniji potrebno zaščititi pred vandalizmom mestne vlade, ki ji neumorno kraljujejo **Vidmar**, **Strgar** in podobni. Slednji sicer nameravajo izdati razpis za prostore na Metelkovi, na katerega se pa *Mreža*, kot "nasilna" organizacija, ne bo imela pravice prijaviti. Prostore bi naj dobile skupine, ki jih - po presoji zgoraj omenjenih - zares potrebujejo, in lahko smo prepričani, da med njimi gotovo ne bi bile lezbične ali gay skupine. Taista mestna vlada oz. izvršni svet je namreč leta 1991 ukinal dotacije za *Revolver*, češ da ne bodo podpirali pornografske revije, ki povrh vsega še širi propagandno za homoseksualnost. Šušlja pa se tudi, da naj bi prostore na Metelkovi dobili

obrniki in podobni petičneži... do končnega porušenja objektov, ki so si ga nekateri očitno zapičili v glavo. Skratka, še marsikaj je nejasno, trenutno pa je *Mreža* že drugič brez elektrike in že od začetka brez vode ter centralne kurjave.

Lezbična skupina *LL*, gay sekcija *Magnus* in *Roza klub*, krovna organizacija obeh, so se seveda kot člani *Mreže* pridružili tudi akciji konkretne preselitve na Metelkovo. Kar se tiče same *Mreže*, so zadeve zuekrat urejene. Vse tri skupine so dobile tri prostore v pritličju stavbe *Lovci*, ki je dobila naziv socio-stavba. Poleg nas se v hiši nahajajo še ženske skupine, Društvo za alkibernetiko, meditacijska skupina Ključ, del Centra za pomoč mladim, Društvo za razvijanje preventivnega in prostovoljnega dela... No, skupin iz socio-stavbe se je prišel tudi nekoliko činičen izraz "socializatorji".

In kakšne namene imamo s prostori *LL*, *Magnusa* in *Roza kluba*? Seveda je eden izmed pomembnih ciljev socializacija, vendar socializacija preko raznih prireditelj, srečanj, predavanj in nastopov. Slednjih je

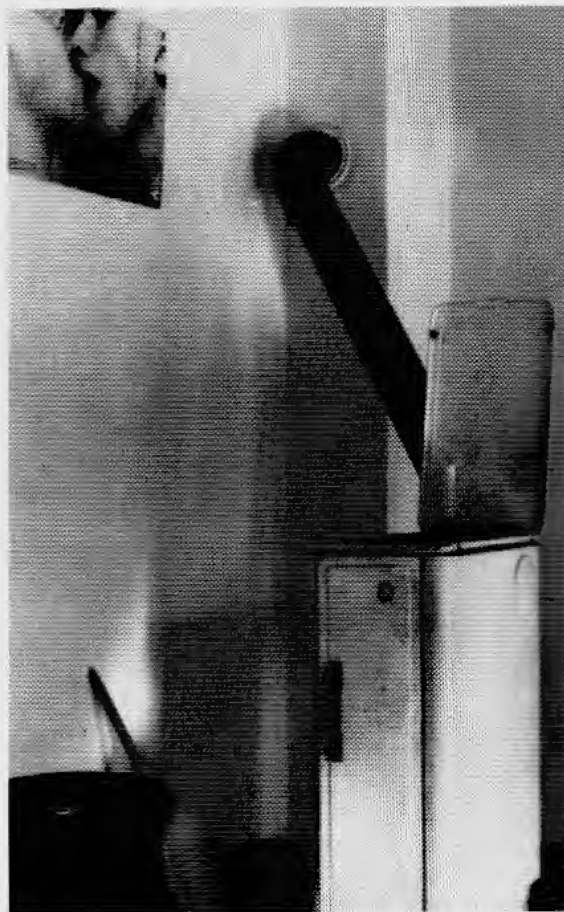
bilo že kar nekaj, čeprav večina ob svečah in peči na trda goriva. **Elena**, naša transvestitska zvezda je izjemno uspešno nastopila tudi v Art Klubu Metelkove in navdušila straight občinstvo. V prostorih *Roza kluba* pa smo se zabavali še ob nastopu "**Sladane Milošević**", ženskem performansu *Love&Hate*, glasbenem večeru z *Diamando Galas*, moškem erotičnem showu *Loneliness Is Happiness But...* Stene so krasile razstave **Jasne Klančičar**, **Frenka F.** (Aktualno z Metelkove) in **Maje Vauda** (*Diamanda Galas* na koceru v Festivalni dvorani). Prav škoda pa je, ker je ponoven odklop elektrike onemogočil video večere. Seveda pa sveče in prasketajoča drva v peči lahko veliko pripomorejo k sproščenemu vzdušju obiskovalk cev...

Vsem, ki ste že bili na Metelkovi (pa tudi vsem, ki se nam še niste pridružili), zagotavljamo, da bo popolne improvizacije kmalu konec: odslej boste lahko udobneje posedeli ob piksni piva, kulanega vina ali coca-cole, si ogledali kak nastop ali izmenjali nekaj misli s prijatelji ali znanci, saj je

Roza klub poskrbel za stole in mize. Kot morda že veste, program (ali pa samo druženje) poteka **vsak ponedeljek, sredo in petek** - in če boste imeli srečo, boste nalleteli še na vroč kostanj, kokice ali palačinke. Srede so bolj lezbično obarvane, saj sestanki skupine LL odslej potekajo na Metelkovi, kjer si članice urejajo *Monokel*, prostor namenjen lezbijkam. Torej lahko samo upamo, da bo Mreža ostala na Metelkovi. V tem primeru bodo naši prostori, namenjeni lezbijkam, gayem, pozitivnim, uredništvom *Revolverja*, *Pandore* in *Kekca*, razstavam, video-projekcijam ter ostalim kulturnim projektom, zaživel kot družabna in ustvarjalna gay scena, kakršna v razvitem svetu obstaja že več desetletij. In prav taka scena, namenjena predvsem nam samim, s svojim posebnim obeležjem, lahko veliko pripomore k razvoju lezbičnega/gay gibanja pri nas, saj neobremenjeno druženje veliko prispeva k razvoju pozitivne lezbične/gay identitete posameznikov/ic. Slednje nam je bilo doslej skorajda onemogočeno, saj v Sloveniji ni

bilo niti enega gay ali lezbičnega lokala, niti enega družabnega prostora. Nekateri smo se srečevali le v dolgočasnih pisarnah, vsi skupaj pa v disku, ki seveda bolj služi zabavi, saj, kot vemo, rahlo odtujena atmosfera (katerikoli diskoteke) ne vpliva najbolje na pristnejše spoznavanje in druženje.

Zaradi vsega naštetega je seveda vredno, da se "pretolčemo" skozi zimo, četudi ob svečah, saj obstaja velika verjetnost, da bo spomladi Metelkova pripadala Mreži brez naganja z odklopi elektrike in podobnim. Pa tudi našim Kranjcem v mestni vladi se bodo enkrat vremena razjasnila (ali pa jim jih bo kdo drug)... Ne preostane nam torej drugega kot optimizem, skupno ustvarjanje dobrega vzdušja, pa seveda tudi skupno heljenje, čiščenje in opremljanje prostorov, čeprav nas je (ali so nas) pred nedavnim obiskal zmikavt, ki si je prilastil kasetar, kasete, tri konzerve s sardinami, rolo toaletnega papirja, paleto piva, klešče in čistila za okna. Tiralica za storilcem velja do nadaljnjega.

Iz opreme

P.S.: Napovedi aktualnih dogodkov na Metelkovi oziroma v prostorih Roza kluba, LL in Magnusa najdete v Roza disku, v obvestilih članom Roza kluba in v Delu.

Bojana Vesel
foto: Frenk Fidler

Iz programa

(Njegov) new age in (moj) stari vek

Imel sem očeta, nisva se razumela. Zbližala sva se šele, ko ga je že pričela ovohavati smrt. Imam pa zato več duhovnih očetov, učiteljev, ki jih osebno ne poznam, a se frekvencam njihovih valovnih dolžin ne morem izogniti, čeprav so že zdavnaj v onostranstvu. In ker tudi sam nisem s tega sveta, si lahko na onem drugem privoščim očetov po mili volji. Najvplivnejši je prav gotovo **Sokrat**, v času mozoljaste adolescence me je uspel pri življenju ohraniti **Hermann Hesse**, in ker mi je bilo že v zibelko položeno, da bom gay, to so ugotovile rojenice in potrdile sojenice, sta bila moja prva prebrana pisatelja in učitelja tudi gaya: "grdi raček" **H.C. Andersen** in "srečni princ" **Wilde**. Življenje že mogoče piše romane, je ugotovil moj sopsisatelj v prejšnji številki, pravljic pa prav gotovo ne. Kakšna zmota! Ob pravljicah sem odraščal tako, da sem ostal otrok. Pravljice so namreč idealno sredstvo za podaljšanje radosti otroštva, za uresničitev sanj o življenju kot večni igri, katere Olimp predstavlja pripovedovanje zgodb o velikih ljubeznih. In velikih nevarnostih. Moje idealistično pojmovanje ljubezni je povsem preprosto otroško pojmovanje ljubezni kot božanske sile, ki ljubljenega človeka spremeni v boga (in kasneje, ko ljubezen vzame vrag, povsem preprosto otroško pojmovanje sovraštva, ki tistega človeka spremeni v sovraga). V besedi "homoseksualec" pa je toliko grozljivo strašljive nevarnosti, da je že sama beseda čarobna, kako pravljichen je šele sam homoseksualni svet. In v njega se lahko zatečeš tudi takrat, ko se ti zagrvža celo realno pederško življenje. Kaj pa je naše življenje, če ne sanje in iluzije, torej pravljice, in želje po njih uresničitvi. In njih uresničitev! Naše resnično življenje in oni drugi svet sta torej eno in isto. Le da so ljudje na tem, kot v pravljici, hudobni, umazani in zli, na tistem drugem pa, spet kot v pravljici, dobri in lepi. In učitelji, ki ti kot smerokaz pomagajo iskati pot k notranjemu jazu, duši, ali kakorkoli že imenujemo tisto, kar naj bi bilo človekovo bistvo.

Vili Ravnjak moj duhovni oče najbrž nikdar ne bo, a njegova knjiga "Spoznavanje višjega jaza" bi bila večno na moji nočni omarici, če bi jo le imel. In če mi je Michael Clark ljub predvsem zato, ker konceptualno bije boj zoper new ageovsko ideologijo, me le-ta pri Ravnjakovi gnostični antropologiji navdihnjeni z ezoteriko, začuda!, prav nič ne moti. Saj, new age se vrača k zemlji kot maternici življenja in čeprav nisem zemeljski, sem silno prizemljen.

Običajno skoparim z (neiskrenimi) kompli-

menti ljudem, toliko bolj vzneseno pa delim (iskrena) priznanja njihovim delom. A če sedaj pričakujete recenzijo knjige, jo pričakujete zaman. Preprosto ne najdem ustreznih besed, ki bi izpričale moje navdušenje, pri tem pa ne bi izvenele le laskanju ali same sebi v namen. Zato vam, po osebнем izboru, ponujam le dva odlomka v (pred)branje, oba iz eseja "Novi erotikon - o prepovedanih in zamolčanih spolnih znanjih". Pod naslovom "Efebofilija in spermalna magija" med drugim piše: "Iz Platonovega Simposiona, zapisanega najbrž leta 416 pr.n.št., je mogoče natančno razbrati zasnovo spermalne magije oziroma mistične seksologije, ki je takorekoč povsem enaka tantričnim oziroma taoističnim nazorom. Taka zasnova je prisotna že v definiciji partnerja oziroma odnosa ljubimec - ljubljenec (erast - eromen). Na najvišji stopnji grške filozofije erotike je njun odnos vzajemen, ker je prežet s silo, ki se imenuje Eros ali hrepenenje po lepem, dobrem, resničnem Partner v partnerju gleda boga (ljubimci v tantru so pobožanstveni, so utelešenje Šive in Šakti). Lepota, telesna ali duhovna, ki jo gledamo v drugem, prižiga v nas baklo božanske ljubezni, ki z drugimi besedami pomeni prebujanje kundalinija. V dialogu Faidros slišimo, da partnerjeva lepota (vibracija energije) sproži proces spominjanja na božansko lepoto, kar pomeni, da gre za razpiranje arhetipskih slik, preko katerih pridemo do višje zavesti. Duša postaja zanosna, krilata, kakor je bila v predsmrtnem stanju. Kundalini raste, z njim pa se viša energetski napon, torej perceptijsko polje zavesti in kreativni potencial. Tok lepote se vrača v ljubimca skozi oči. Dlani in oči prosejajo najmočnejše energetske curke. Med partnerjema se ustvari enovito energetsko polje, ki ju oba dviga kvišku, jima omogoča duhovno rast. Če odnos erast - eromen prestavimo v tantrično shemo Šiva - Šakti, torej moškega in ženskega principa, potem je mladeč v funkciji Šakti ali energije, moški pa v funkciji Šive ali zavesti. S spojem zavesti in energije nastaja razsvetljenje. In če v tantrični tradiciji pravijo, da je ženska pot moškega v nebo, potem je v grški efebofiliji efeb tisti, ki pomaga erastu do Svetlobe. Sokrat je Šiva, zavest, znanje, modrost, resnica, a brez Šakti ne bi bil to, kar je, zato mu je energija ljubezen, lepota Eutidemonia, Alkibiada ali Harmonida brezpogojno potrebna. V tem odnosu dobivata oba, drug od drugega sta odvisna. Skupaj tvorita zaključeno erotično orbito. Zadrževano spermo avtomatično preobražata v duhovne kvalitete in orgazem, ki ga doživljata, je trajen."

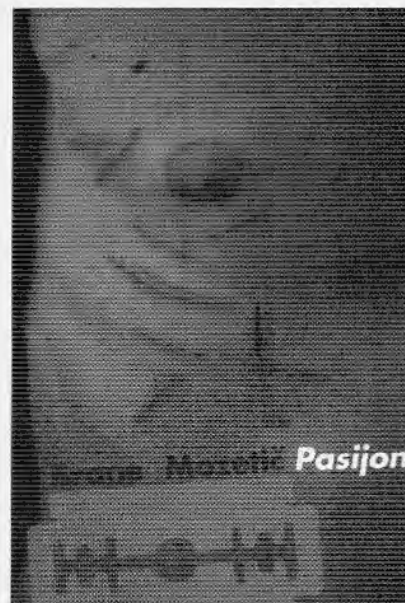
S kratkim odlomkom pokukajmo še v tekst "Homoseksualnost in mit o podzemlju": "Homoseksualnost je nekaj, kar se veže na svet smrti, podzemlja, pekla, po drugi strani pa eteričnega, astralnega, čisto duhovnega in duhovno praustvarjalnega. Po taoistični seksološki aksiomatiiki perineuma kot velikih vrat življenja in smrti je povezana z vrati smrti, anusom, rektalnim koitusom in orgazmom, pa tudi s funkcijo defeciranja, torej dreka, smrada, ogabnosti. Psihoanaliza jo veže na analnofalusni libido oziroma stadij predgenitalnosti, torej tudi na narcizem,

sadizem in nekrofilstvo. Klasična astrološka razlaga homoseksualnost povezuje z osmo bišo zodijska ali bišo smrti oziroma z nebesno konstelacijo Venere v Škorpionu; gre torej za spolni užitek, sprevržen in stopnjevan v razbrzdano, perverzno strast. Osmo biša je seveda tudi biša magije, okultizma, z močno poudarjenimi vrednostmi Meseca; je torej podzavestna, astralna. Krščanstvo izvede homoseksualnost na čisto obliko zla, budičevstva, razodetje Pekla, kar je glede na občo mitološkosimbološko kategorizacijo logičen zaključek. Grški bog homoseksualnosti Orfej v podzemlju izgubi vero v žensko. Ker je podzemlje, onostranstvo, svet skrivnostnega, nepojasnjene, čisto duhovnega, potencialnega, nevarnega in močnega, je homoseksualnost vedno zaznamovana s pečatom iracionalnosti, ki se glede na različne kulturnocivilizacijske kode razume kot škodljivo in protibožje ali kot blagobotno znamenje, kot izraz duhovne premoči nad materialnim oziroma kot oblika, kjer psihološka spolnost prekrije fiziološko."

Še nekaj besed o avtorju: Vili Ravnjak se je rodil leta 1960 v Celju. Po diplomu na AGRFT, na oddelku dramaturgije, se je še najbolj vtisnil v spomin kot "sporni" direktor Drame SNG Maribor, ki je sebe s podiranjem tabujev (skoraj) onemogočil, na široko pa odprl vrata Tomažu Pandurju. Kot pisatelj je znan predvsem po dramah "Potovanje v Rim", "Aneks" in "Tugomer ali Tisti, ki meri žalost", tv scenariju "Življenje v krogu" in razpravah o gledališču "Umetnost igre". Za konec pa še najlepša misel iz knjige - in sploh: Homoseksualna plodilna moč je v fizičnomaterialnem svetu nevidna; v območjih duha pa jo lahko ugledajo le nekateri... Prav zato bi bil, če ne bom ponovno homoseksualec, v naslednjem življenju raje mrtev. Le kaj bi brez pravljice?

Gusti Goran G.

Založba ALEPH predstavlja

knjiga

*9. dnevi
gay in lezbičnega
filma
5. - 12. 12. 1993*

KAJ JE GAY FILM?

Obstaja pojem in obstaja njegova raba, čisto nekaj drugega pa je vprašanje, na kaj se to dvoje pravzaprav nanaša.

Je to film, ki ga je posnel gay? So tedaj **Cukorjevi** filmi (bližnjih, slovenskih zgledov se raje ne dotaknem) podobno "gay filmi" kakor npr. **Fassbinderjevi**? Mogoče se v njih res da razbrati kakšno lastnost ali potezo, ki izraža dejstvo, da so njihovi avtorji homoeroti, kakor se hkrati verjetno izraža tudi še kaj drugega, kar so, na primer pametni ali neumni, kritični ali površni, melanholiki ali sangviniki itn.

Je to film o gayih? Je torej **Friedkinova Vaba** enako "gay film" kakor npr. **Van Santov Moj mali Idabó**? Vsak izmed njiju fantazira neko "gay sceno", in nobeden slabo.

Ali je to bolj način, kako film govori o homoeroti? Toda katero je potem bolj "gay film": **Deardenova Žnev**, ki je resen, dostojanstven pledoajé za pravico častivrednega človeka do varnosti pred izsiljevanjem, ali anonimni **Rožnati Narcis**, ki je čista erotična fantazija? Mogoče pa je vprašanje napačno; morda nista čisto brez skupnih predpostavk, če naj mi bo dovoljena ta nelepa beseda; hočem reči, morda sta nastala iz enakih ali vsaj povezanih razlogov; lahko bi na primer rekli, da je drugi tisto, za kar je šlo prvemu, a se je moral odpovedati.

Ali pa sodijo sem kratko malo filmi, ki jih gayi radi gledajo? Potem sodijo sem sploh vse vrste filmov; a bodimo malce zahtevnejši: klasični filmi, kulturni filmi itn. - če pogledamo, kakšen izbor klasike znajo napraviti povprečni festivali, dobimo izboren spored, ki se ga ne sramuje noben kino. Toda v tem, kar bi izbral kakšen gay, seveda le je neka tendenca, v glavnem k temu, kar na-

polnjuje homoerotične fantazije (dive, kostumske komedije, dvoumni dialogi, dvoumni zapleti, travestije, melodrame, dečki, mornarji, policaji, pa kakšni bolj kompleksni objekti itn. itn.).

So to zgolj filmi, ki o gayih govorijo odkrito, ali tudi filmi, ki to počnejo na prikrit način, ali tudi filmi, kjer je homoerotika sicer odkrita, a opravlja bolj delo metafore? O prvih nima smisla dajati zgledov, ker bi z njimi težko zajeli vso raznovrstnost filmskega govora o homoeroti. Za zgled drugega lahko vzamemo **Mankiewiczov** film *Nenadoma, lansko poletje*, v njem ni niti sledu kakšne gay scene, še manj je omenjena kakšna taka beseda, in vendar je film v celoti razumljiv samo s predpostavko, da je "Sebastian" (tisti, ki mu v filmu nikoli ne vidimo obraza, komaj tu in tam kakšen ud) - kaj? - seveda gay. Klasični zgled tretjega je **Viscontijeva Smrt v Benetkah**, Aschenbachovo poželenje nam prej ko spolno željo predstavlja seganje k mladosti, vrnitev na začetek, v dobo izvirne, a tudi nedosegljive lepote, in tako naprej.

Morda pa so "gay filmi" tisti, ki so delani za gaye - ali vsaj zlasti za gaye. (Tu izključujem profesionalno pornografijo, ki je v tem smislu bržčas najbolj ekskluzivna.) Npr. **Derek Jarman**, pokojna **Amos Gutman** in **Cyril Collard**, **Rosa von Praunheim**, **Isaac Julien**, **Ron Peck**, **Constantin Giannaris** pa še cela vrsta drugih, katerih filmi krožijo po festivalih gay filmov. Tako smo se mogoče približali neki praktični, a hkrati že radikalni definiciji. Seveda nobeden izmed navedenih avtorjev nima nič proti, če se njihovi filmi predvajajo tudi za čisto navadno občinstvo, a s svojim so v nekem bližnjem odnosu, ga naslavljajo, pa hkrati šele prav vzpostavljajo, mu strežejo, pa ga hkrati tudi (vsaj moralno) mobilizirajo.

Stopajo v diskusijo z njim (pa tudi drug z drugim), ki je pogosto polemična. Širše, še zlasti manj zahtevno občinstvo je v njem redko udeleženo; tudi gayi, namreč, najraje obračunavajo drug z drugim.

In tako pridemo do mejne definicije, ki ne bo kakšno presenečenje, saj je utemeljena v samih danostih, bo pa krožna; kakor kaže, je gay film to, kar ustvari občinstvo, ki do- loči, kaj je gay film. Poglavitna značilnost učinkovitega gay filma pa je vendarle videti to, da se vključuje v gornjo diskusijo, in sicer z neko radikalno odkritostjo, ki je lahko zelo kritična in celo samokritična, in so estetski učinki, čeprav vse prej kakor nepomembni, podrejeni etičnim, oziroma, vsaj niso nevrprašljivi, so element za diskusijo (resda včasih dolgovezno in zelo zasebno). Poleg tega je, kakor pri vsaki lokalni produkciji, občinstvo na različne načine udeleženo v njej - gleda sebe, kakor Levstikov Slove- nec. Ta diskusija je jedro socialnega gibanja, ki omogoča nadaljno konsolidacijo in produkcijo scene. Gay film je potemtakem sociološki in ne estetski pojem, in to med drugim pojasnjuje varieteto produkcije, ki se lahko pojavi na primer na festivalu gay filma. Skozi tehnične, formalne, semantične itn. reference "gay filma" je mogoče pisati novo filmsko zgodovino, se pravi, novo zgodovino, ki ni le zgodovina "pozitivnega predstavljanja gayev", kakor bi si marsikdo želel, temveč tudi (še zlasti med gayi) zgodovina homofobije, terorja želje, ponesrečenih identitet itn. In filmov, ki nas bodo po tem izboru (ki seveda nikoli ne bo dokončen) zabavali, jezili ali karkoli že, je zelo veliko.

Bogdan Lešnik

ZBOGOM, MOJA KONKUBINA (BAWANG BIEJI)

Kitajska, 1993; režija: Chen Kaige; igrajo: Leslie Cheung (Cheung Dieyi - Douzi), Zhang Fengyi (Duan Xiaolou - Shitou), Gong Li (Juxian), Ge You (Yuan)

Film **Chena Kaigeja Zbogom, moja konkubina** je bil svojevrstna poslastica 4. FAF-a v Ljubljani: malokrat imamo priložnost videti kitajsko večplastnost zgodovinskega spomina v prerezu treh sistemov oblasti z različnimi socialnimi, političnimi in nadzorovalno-kaznovalnimi mehanizmi, in to skozi tri različne individualne značaje. Moški. Ženska. Gay. Približevanje kitajski uradni razlagi opravičevanja sistema - pa vendar popolno struktuiran sistem Ojdpovega kompleksa, kot tudi sistem zabrisovanja meje med odrom in stvarnostjo. Umetnost opazovanja in imitacije. Umetnost performansa. A pojdi- mo raje po vrsti. Chen Kaige je svoje mojstrstvo dokazal s fuzijo kitajske umetnosti, zgodovinske tradicije in socialnega backgrounda, katerega razslojenemu obrazu vselej botruje politično okolje. Korenine kitajske opere segajo v zgodovinsko ozadje z mnogimi brezizhodnostmi in krutostjo, ki je definirala kitajski geografski prostor - junake

opernih mitov čaka znova in znova tragičen konec, kot je tragično in brezizhodno tudi okolje sodobne Kitajske. S simboliko oziroma vzporednicami med opernimi performansi in položajem posameznika v sodobnem svetu dobi **KONKUBINA** tisti artizem, ki ga pri večini drugih žanrsko podobnih filmih pogrešamo.

In kje je tista posebnost, da lahko govorimo o fuziji večih filmskih elementov? Prvič je to umetnost. Kaige je hkrati spregovoril o kitajski operi kot artefaktu, okoli katerega se vrti osnovna filmska zgodba, pa tudi o percepciji tega istega okolja s strani subjektov - posameznikov, ki z opero živijo in skozi gledajo svet. Gay se je po Kaigeju sposoben zlit in identificirati z odrskimi deskami, in na ta način celo zabrisati mejo med stvarnostjo in fikcijo, medtem ko moški (če si dovolim sistematičnejšo vlog nekoliko simplificirati) ločnico med igro in življenjem vseskozi obvladuje. Režiser pušča prosto pot naši presoji o tem, katera vloga je bolj pre- mišljena, bolj odločna, bolj zavzeta: je skrajna točka umetnikovega polnovrednega življenja popolno zlitje z njegovimi vlogami, ali pa bomo verjeli igralcu, ki to ni, saj inasko stvarnosti zavestno odlaga, preden stopi na odrske deske? Komplementarnost obeh igralških (opernih) partnerjev, ki bi se po

Kaigeju morala izkazovati tudi kot zasebna skladnost, je torej zaradi njenega različnega odnosa do umetniškega sveta porušena. Vanjo se je vrnilo zlo, ki ga v **KONKUBINI** simbolizira ženska, povrh vsega še prostitutka in hetera moškemu. Tudi zlo je v **KONKUBINI** izpopolnjeno do perfekcije, saj je prav ženska najbolj razumela gayevo odrekanje, če ga seveda postavimo v socialno ozadje, ki je homoseksualnosti sovražno oziroma vsaj nenaklonjeno. In če je prostitutka simbol inteligentnega zla, ga je treba premagati. Ker je zlo v ženski utelešeno domala do perfekcije, je slast zmage nujno povezana s samodestrukcijo temeljnega protagonistita kitajske operne umetnosti in anti- junaka kulturne revolucije. O posameznikovem karakterju pač tudi Kaige ni hotel soditi, saj bi preveč posegel na polje človeške ranljivosti. In prav zato je **ZBOGOM, MOJA KONKUBINA** še bolj pronicljiv, ker si moramo sodbo o filmskih junakih ustvariti sami.

Tomaž Simon

Režiser filma **ZBOGOM, MOJA KONKUBINA** subtilno in dramatično ljubezensko zgodbo, postavljeno v artistski milje Pekinške opere, na dosleden in prepričljiv artistski način tudi izpelje; zaslužno je prejel Zlato palmo

na festivalu v Cannesu. Sledimo obdobju 52-let, ko Kitajsko kar nekajkrat previharajo silne spremembe, ki jo v temeljih bistveno zamajejo. Ves ta čas je ujet v očarljivo epsko pripoved o dveh moških in njuni ljubezni, ki se sesuje, ko med njiju vstopi žensko bitje. Vendar zgodba ne govori samo o ljubezni in izdaji ob koncu, pač pa se odvija na več ravneh, saj je njen razplet pogojen vsaj še s političnim in zgodovinskim ozadjem. Zače-

tek nas prestavi na kaotične pekinške ulice, po katerih pelje mlada Douzijeva mati svojega sina v igralsko šolo. Ta je s svojim torture, terorja, askeze in mazohizma polnim izobraževanjem, bolj podobna (pre)vzgojnemu zavodu, kot pa Akademiji sreče, ki vzgaja generacije večnih igralskih zvezd. Palica je glavni pedagoški pripomoček, udarci najpomembnejše lekcije. In ker je mali Douzi poleg izjemno težavnega treninga deležen še

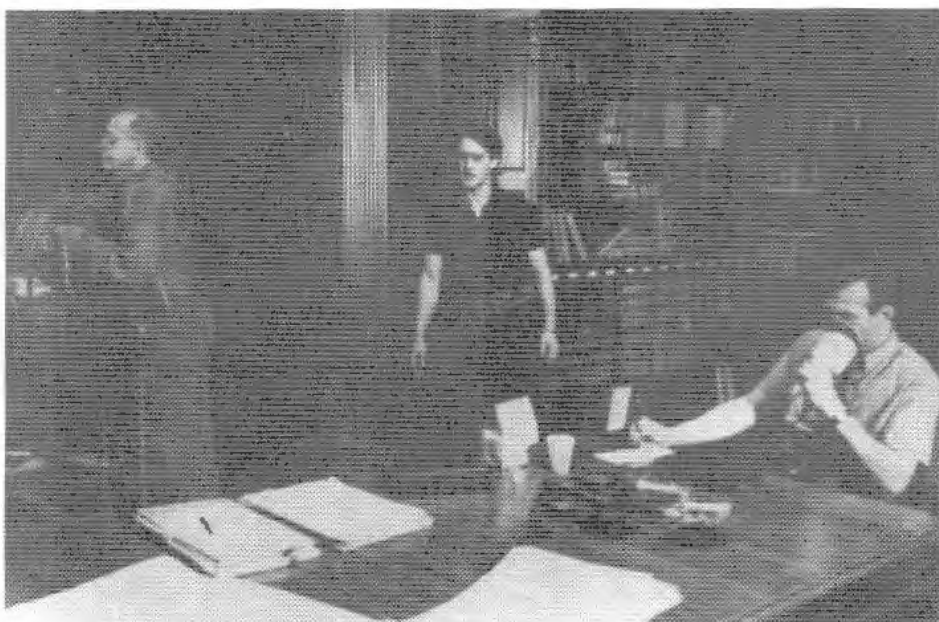
zasmehovanja, njegova mati je namreč prostitutka, ga v zaščito in bran sprejme vplivni in prijazni Shitou. Zakon Pekinške opere določa, da vse vloge odigrajo moški, in tako je Douzi zaradi svojega izgleda določen za ženske, Shitou za moške vloge. Na predvečer japonske invazije na Kitajsko dobita junaka svoji umetniški imeni: Douzi postane Cheng Dieyi, Shitou pa Duan Xiaolou. Njuna zvezdniška predstava je *Zbogom, moja konkubina*, ki pripoveduje o velikem kralju in bojevniku, ki izgubi kraljestvo in svojo konkubino nagovarja naj zbeži, ta pa mu vse do konca ostane zvesta. To tradicionalno gledališko predstavo je režiser Kaige uporabil kot parabelo, skozi katero je spregovoril o trdno zasidrani tabu temi skozi vso kitajsko zgodovino, o homoseksualnosti. Cheng namreč zamenja gledališko funkcijo z realnostjo, ljubezen iz fikcije prestavi neposredno v realnost. In postane igralec ne samo na odru, ampak tudi v življenju. Zabriše vse razlike med sanjami in resničnostjo, med seboj in drugimi, med moškimi in žensko. Njegova ljubezen do Duana je slepa, a ko se ta poroči z nekdanjo prostitutko Juxian, tudi pogubna. Film se tako iz idile srečnega življenja spremeni v tragedijo, ki jo s seboj prinese (usodni) "trikotnik". Ta pa je povrh vsega še podvojen, kajti v Chenga je zaljubljen Yuan, ki pa ne more biti uslišan, ker Chengova ljubezen izgoreva le za Duana. A ta ga ne usliši, ker ljubi Juxian. Cheng med dvema ognjema ostane sam. Uničen in (iz)ničen. (g)

S CLAUDOM DOMA (BEING AT HOME WITH CLAUDE)

Če zamudite začetek filma, zamudite vse. Strasten ljubezenski prizor med dvema moškima, poln obojestranskega užitka in ugodja, se odvrti pred nami kot videospot. Yvesova roka seže po kuhinjskem nožu in prereže Claudu vrat, ki tako v orgazmični ekstazi, ves lep v obraz in srečen v srce, doživi svo-

jo smrt. Vse ostalo je le verbalna rekonstrukcija (ne)srečnega dogodka. Yves beži, pred dejanjem in pred seboj. Skuša pozabiti, ne uspe. Med opravljanjem svojega "poklica" izvabi sodniku ključke njegove pisarne in vanjo pokliče policijskega inšpektorja. Pove mu za truplo, ki se nahaja v stanovanju nad razbeljenimi pločniki juljsko vročnega Montreala, nikakor pa noče izdati svoje in Claudove identitete. Inšpektor s pronicijivimi vprašanji v neskončnem dramskem dialogu počasi, a vztrajno odkriva vso

resnico. Gledalec pa skupaj z njim, kot nemočen opazovalec, prav tako zlagoma odgrinja tančice z motiva za umor, ki ni zgolj navadno nagnusno dejanje, saj je bilo storjeno iz ljubezni. Prostituiranec Yves in študent Claude se prvič srečata na klopi v parku. Med njima se splete ljubezensko razmerje, ki ga Yves, ki gre v posteljo s (pre)številnimi moškimi, da si na ta način omogoči eksistenco in kondicijo, ne more razumeti. Je utelešen seks in ob številnih človeških primerkih, ki jih je oskrbel s seksom, odurnih pa tudi čisto simpatičnih, se mu je prvič zgodilo, da je nekoga "ljubil". In se "izgubil". Postal ga je strah. Vzroka umora ne more ubesediti, ne najde besed. Se je ustrašil ljubezni? Ne, ustrašil se je njene izgube. Iz prepričanja, da je popolno in neskončno ljubezen moč hraniti samo za ceno smrti ljubljenega, poseže po radikalnem ukrepu. Tudi umor kot dejanje najvišje možne ljubezni je (mogoče) zločin, nedvomno pa manj boli, kot če rane izgubljene ljubezni (ali fiktivnega umora) prepustimo celjenju časa, ki je pri tem tako dosledno (pre)počasen. In zato vse manj boli tudi spoznanje, da se za navidezno nasilnim umorom skriva tragična ljubezenska zgodba v svetu, kjer nič nima vrednosti in kjer nič ne traja. Še najmanj ljubezen! (g)

9. DNEVI GAY IN LEZBIČNEGA FILMA 5. - 12. 12. 1993

5. 12. nedelja

20.00 KINOTEKA

WITTGENSTEIN

(VB, 1992)

režija: Derek Jarman; igrajo: Karl Johnson (Wittgenstein), Michael Gough (Russell), John Quentin (Keynes), Kevin Collins (Johnny), Clancy Chassay

6. 12. ponedeljek

18.00 KAPELICA

NO SKIN OFF MY ASS

(Kanada, 1990/92)

režija: Bruce LaBruce; igrajo: Bruce LaBruce (frizer), Klaus von Brückner (skinhead), Gloria B Jones

20.00 KINOTEKA

PREPOVEDANA LJUBEZEN

(Forbiddén Love, Kanada, 1992)

režija: Aerlyn Weissman in Lynne Fernie
V Prepovedano ljubezen, zmes igranega filma in dokumentarca, nas uvede sugestivna drama - Laura in Beth se poslavljata na že-

zničarka nemškega porekla. Razvijeta intenziven prijateljski odnos in subtilno erotično vez. Še posebej zanimivo je, da je ena izmed igralk znana country pevka k.d.lang - film naj bi bil pisan prav njej na kožo.

zbliževanju dveh žensk nas pritegne prav zaradi dinamike odnosa med nevrotično, žensveno heteroseksualko in intelektualno zavrho, "pravo" lezbijko. Obe namreč zaničkata svoje želje, odlagata zapeljevanje, pri vsem pa imajo prste vmes tudi stereotipi o lezbilstvu.

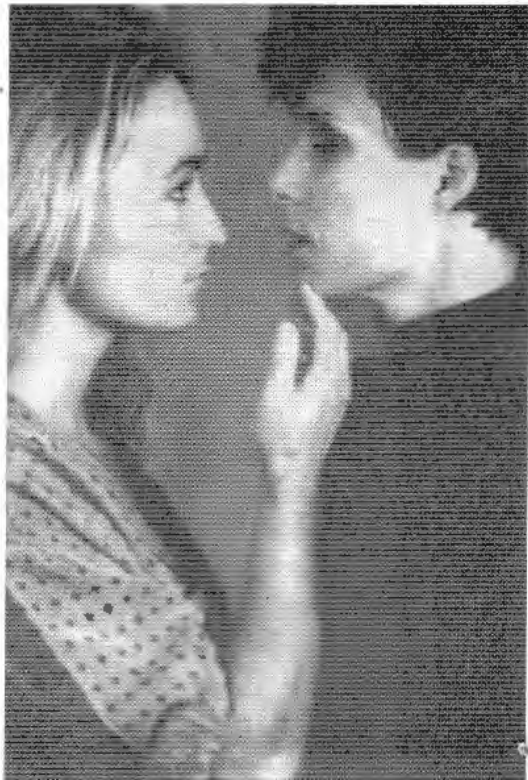
20.00 KINOTEKA

PARIZ GORI

(Paris Is Burning, ZDA, 1990)

režija: Jennie Livingston

Preoblačenje pomeni nekaterim veliko, kostimirani se počutijo dobro ali vsaj bolje. Po nekaj skromnih naložbah je to morda celo najboljši obliž na ranjeni Ego, kar jih zmoro preskrbeti denar. V grobo-zmato posnetem in realistično delujočem dokumentarcu avtorica gledalca popelje v zakulisje vogue subkulture črnsko-latinskih transvestitskih plesov, kakršne gostita Harlem in Brooklyn.

lezniški postaji, prepričani, da je njuna ljubezen norost... Svet somraka, kot se je lezbični ljubezni reklo v petdesetih in šestdesetih letih in kot ga je v svojih romanih opisovala ameriška pisateljica Ann Bannon, v filmu zaživi po časovnih obdobjih, z inserti šokantnih toda resničnih pripovedi starejših le-zbijk, ki so izkusile lezbično "sceno" še pred organiziranim gibanjem.

7. 12. torek

18.00 KAPELICA

SALMONBERRIES

(Nemčija, 1991)

režija: Percy Adlon; igrajo: k.d.lang, Rosel Zech, Chuck Connors

Režiser Adlon je priobčil nenavaden a zanimiv odnos med črnko in Bavarko že v filmu Bagdad Cafe. Podobne teme se loteva tudi tu - v pustih pokrajinah Aljaske se zblížata sirota Kotz, zaposlena v rudniku, in knji-

8. 12. sreda

18.00 KAPELICA

HOURS AND TIMES

(ZDA, 1991)

režija: Christopher Münch; igrajo: David Angus (Epstein), Ian Hart (Lennon), Stephanie Pack

Beatle John Lennon in gay manager Brian Epstein sta leta 1963 preživela štiri dni na počitnicah v Barceloni. Film, ki je svetel primer neodvisne filmske produkcije, na iskren a fiktiven način odslikava njuno čustveno in seksualno dvomno (dvomljivo) prijateljstvo. Ne glede na to, kaj se je med njima zares zgodilo, se zdi, da v svoji "dokumentarnosti" govori resnico. - Berlin 92.

20.00 KINOTEKA

CLAIRE OF THE MOON

(ZDA, 1992)

režija: Nicole Conn

Na videz običajna in predvidljiva zgodba o

9. 12. četrtek

18.00 KAPELICA

LES NUITS FAUVES

(Divje noči, Francija, 1992)

režija: Cyril Collard; igrajo: Cyril Collard (Jean), Carlos López (Samy), Romane Bo-bringer (Laura)

dnevi filma

Glavni junak filma Jean je HIV pozitiven, vendar to ni film o aidsu. To je film o življenju in ne o smrti. Tudi ni zgolj dokument o pariški gay sceni, pač pa predvsem film o pubezni. Po scenariju, priredbi lastnega romana *Condammé Amour*, ga je režiral, v njem zaigral glavno vlogo in ga z glasbo opremil Cyril Collard, ki je marca letos umrl za aidsom.

20.00 KINOTEKA

ZA IZGUBLJENEGA VOJAKA

(*Vor een verloren soldaat*, Nizozemska, 1992)

režija: Roeland Kerbosch; igrajo: Maarten Smit (*Jeroen kot deček*), Jeroen Krabbe (*odrasli Jeroen*), Andrew Kelley (*Walt Cook*)

Film pripoveduje zgodbo, ki temelji na avtobiografskem romanu Rudija van Dantziga, sicer znanega koreografa, in govori o razmerju med kanadskim vojakom in dvanašletnim holandskim dečkom, v času, ko se je Nizozemska osvobajala izpod nemške okupacije. Homoseksualnosti ali celo pedofilije ne postavlja v prvi plan, pač pa neko posebno čustvo med junakoma, ki se ne more ubesediti, ker gre preprosto za ljubezen.

10.12. petek

20.00 KINOTEKA

FEMALE MISBEHAVIOUR

(*Nemčija*, 1983-92)

režija: Monika Treut

Kompilacija štirih kratkih filmov kulturne nemške režiserke, večne raziskovalke seksu-

alnih posebnosti. BONDAGE: neznana ženska govori o svojem sadomazohističnem nagnjenju. ANNIE: predstavitev Annie Sprinkle, post-porno modernistične lezbične umetnice. DR.PAGLIA: kontroverzna intelektualka in razpita "biseksualna lezbijka v celibatu", kot so jo ironično poimenovali lezbijke, se brez zadržkov predstavlja kot vodilna feministka 20.stoletja. MAX: transseksualec (operiran iz ženske v moškega) govori o svoji lezbični preteklosti, hormonskih spremembah...

22.00 KINOTEKA

MOJ OČE PRIHAJA

(*My Father Is Coming*, ZDA/Nemčija, 1991)

režija: Monika Treut; igrajo: Shelley Köstner, Alfred Edel

Nemka Vicky se preseli v New York, seveda z namenom, da bi postala igralka. Zaposli se kot natakarka, družni se z odštekanci iz East Villagea in pogori na vseh avdicijah. Za nameček jo obišče še njen oče, prepričan v uspešno kariero svoje hčerke. Kako se torej pravi Bavarec, ki trguje s klobasami, znajde v družbi lezbijk, gayev, transvestitov, transseksualcev, porno zvezd...?

11.12. sobota

20.00 KINOTEKA

STRUP

(*Poison*, ZDA, 1990)

režija: Todd Haynes; igrajo: Scott Renderer, James Lyons, John R.Lombardi

22.00 KINOTEKA

THE LIVING END

(ZDA, 1992)

režija: Gregg Araki; igrajo: Mike Dytri (*Luke*), Craig Gilmore (*Jon*), Darcy Marta

12.12. nedelja

18.00 KINOTEKA

MOJ MALI IDAHO

(*My Own Private Idaho*, ZDA, 1991)

režija: Gus Van Sant; igrajo: River Phoenix, Keanu Reeves, William Richert

In in memoriam RIVERJU PHOENIXU

20.00 KINOTEKA

S GLAUDOM DOMA

(*Being At Home With Claude*, Kanada, 1992)

režija: Jean Beaudin; igrajo: Roy Dupuis (*Yves*), Jacques Godin, Jean-Francois Pichette

9. dnevi gay
in lezbičnega filma
5. - 12. 12. 1993

SVATBA (THE WEDDING BANQUET)

Tajvan/ZDA, 1993; režija: Ang Lee; igrajo: Winston Chao (Wai-Tung), May Chin (Wei-Wei), Mitchell Lichtenstein (Simon)

V Čungjungu (Središčni sklad), eni od štirih knjig klasičnih konfucijanskih tekstov, med drugim piše: "Biti tisto, kar si v resnici, je božji zakon." Ta izrek je nato utemeljen z besedami: "Samo tisti, ki živijo v skladu s svojim resničnim jazom, lahko na zemlji uresničijo svojo lastno naravo; samo tisti, ki uresničijo svojo lastno naravo, morejo uresničiti naravo drugih, samo tisti, ki uresničijo naravo drugih, lahko uresničijo naravo stvari; tisti, ki uresničijo naravo stvari, smejo pomagati Materi Naravi pri njeni rasti in vzdrževanju življenja; in tisti, ki so vredni, da pomagajo Materi Naravi pri njeni rasti in vzdrževanju življenja, so enaki Nebu in Zemlji."

Wai-Tung Gao, mladi tajvanski Kitajec z ameriškim državljanstvom, živi na Manhattanu in se preživlja z investiranjem v nepremičnine. "Živeti v skladu s svojim resničnim jazom" zanj pomeni to, da je lahko skupaj s svojim ljubimcem Simonom. S tem sicer resda ne "pomaga Materi Naravi pri njeni rasti in vzdrževanju življenja", kar pa samo po sebi ne bi predstavljalo problema, če ne bi bilo Wai-Tungovih tradicionalističnih staršev, ki živita na Tajvanu in ničesar ne vesta o sinovi homoseksualnosti, zato si ves čas prizadevata, da bi sina prepričala, naj se poroči, saj že nestrpno pričakujeta vnuka. "Dolžnost sina do očeta" sicer predstavlja eno od petih temeljnih obveznosti, na katerih sloni vsa konfucijanska etika, vendar Wai-Tungu še na misel ne bi prišlo, da bi na prizadevanja svojih staršev gledal drugače, kot na občasno nadlego, na katero sta se oba s Simonom že nekako navadila, če ne bi bil prav Wai-Tung edini še živeči potomec družine Gao (ostali so bili pobiti na Kitajskem), Wai-Tungov oče, upokojeni kumintangski general, pa je težek srčni bolnik in je njegova edina želja pred smrtjo prav to, da bi še doživel zagotovilo, da družina ne bo izumrla. Zato se Wai-Tung s

Simonom in z dekletom Wei-Wei, najemnico v eni od Wai-Tungovih stanovanjskih hiš, dogovori za poroko, s katero bi Wei-Wei pridobila zeleno karto in ameriško državljanstvo, Wai-Tunga pa bi nehali vznemirjati njegovi starši.

In ker gre pri tej zamisli že na samem začetku za laž in prikrivanje - Wai-Tung prikriva staršem svojo homoseksualnost, Wei-Wei, ki ji je Wai-Tung všeč, obema s Simonom prikriva, da na tihem upa, da ji bo uspelo s svojimi čari Wai-Tunga "spreobrniti" v heteroseksualnost - se seveda zgodi, da "besede, katerih smisel je v tem, da razkrivajo resnično namero srca, le-to dejansko skrivajo", to pa povzroči "nered" (5. poglavje XVIII. knjige *Pomlad in jesen Ly Bu Veja*). Najprej starši nenadoma pripotujejo v New York, nato se sprejo z ženinom in nevesto, ker hočejo razkošno svatbo z več sto povabljenici, onadva pa skromno poroko v "intimnem vzdušju". Do svatbe vseeno pride, po zabavi in pijačevanju pa Wei-Wei zapelje Wai-Tunga, ki mu - ko sama ostaneta v hotelski sobi - "stvari uidejo iz rok", tako da

Wei-Wei zanosi. Sedaj prekipi Simonu, za njim še Wei-Wei, tako da obupani Wai-Tung vse prizna materi. Vendar prikrivanju še vedno ni konec: mati vztraja, da oče (ki doživi nov srčni napad) resnice ne sme izvedeti, oče pa nato Simonu prizna, da vse ve, vendar pa ga obenem prosi, da tega dejstva nikomur drugemu ne sme povedati - hoče pač imeti svojega vnuka.

SVATBA govori o laži in resnici - v odnosu do drugih in do samega sebe. Seveda pa je lažen tudi film sam: le kaj je manj verjetno od tega, da Wai-Tungov oče (ob upoštevanju tisočletne kitajske homofobije) na koncu neprizadeto sprejme sinovo homoseksualnost? V bistvu gre torej za dobro režirano laž, katere funkcija je v "prikupnosti, ki opijanja čute", kar *Pomlad in jesen Ly Bu Veja* sicer označuje kot škodljivo za človekovo življenjsko esenco, vendar ni nobenega dvoma, da je kljub temu prav to tudi skrivnost mednarodnega uspeha tega najnovejšega celovečerca **Ang Leeja**.

Igor Kernel

WITTGENSTEIN

Iz biografije: **Ludwig Wittgenstein**, avstrijsko angleški filozof, se je rodil leta 1889 v premožni židovski družini na Dunaju. V Anglijo je prišel z devetnajstimi leti in z veliko željo po študiju aeronavtik na manchesterški univerzi. Ugotovi, da je naklonjen predvsem teoriji in se prepíše na Cambridge, kjer se zaplete v vprašanja logike, ki jih uči **Bertrand Russell**. Na prigovarjanje gay ekonomista Johna **Maynarda Keynesa** je novembra 1912 sprejet v elitno tajno družbo, imenovano *Apostoli*. To je bila trdno povezana skupina, ki jo je prevečala homoerotična atmosfera. Vendar se je vedno zbadljiv Wittgenstein izkazal za težavnega člana in prav kmalu se je seans prenehal udeleževati. Po izbruhu prve svetovne vojne se je priključil avstrijski armadi, kjer so ga zajeli

Italijani. Iz zapora vojaškega taborišča je Russellu uspel odposlati razpravo "*Logično filozofski traktat*" (*Tractatus logico-positivus*). Po njeni objavi (1921) je ta zgoščena razprava, ki sugerira, da je večina pogankov klasične filozofije čisti nonsens, imela katalizatorski efekt na porajajoči se logično pozitivistični trend v filozofiji. To je tudi edino Wittgensteinovo delo, objavljeno še za njegovega življenja.

Po vojni se je odrekel filozofiji in je poučeval na številnih osnovnih šolah po avstrijskih vaseh. Vseeno pa se je leta 1929 vrnil na Cambridge, kjer se je posvetil znanstvenemu delu. Njegova predavanja, ki so bila večkrat prav boleče vaje iz samokritike, so imela malo, a zato toliko bolj navdušene poslušalce. Čeprav je bil leta 1939 imenovan za profesorja, je drugo svetovno vojno preživel kot skromni častnik v vojaški bolnici. Po vojni se je kot profesor vrnil na Cam-

bridge, a je v svojem delu občutil samo še muko prisile. Leta 1951 je umrl za rakom.

Po smrti so se njegovi sodelavci lotili težavnega urejanja številnih rokopisov. Tako so leta 1953 izšle *Filozofske raziskave* (*Philosophische Untersuchungen*), ki v glavnem vsebujejo revizije njegovih zgodnjih razmišljanj, osredotočenih na vprašanja jezika in na naravo filozofije same. Do tretje četrtine dvajsetega stoletja je bil Wittgenstein prav gotovo najvplivnejši filozof anglosaških dežel, njegove ideje pa živijo naprej, saj so padle na plodna tla v šoli logične jezikovne analize.

Ugledu je nemale prispevala tudi njegova reputacija kot vedno askezi podvrženega in vsakršne senzualnosti osvobojenega človeka. Z izdajo biografije jo je leta 1973 "omadeževal" šele **William Warren Bartley**, ki je prvi načel temo o filozofovi homoseksualnosti. Četudi so njegovi dediči imeli v poses-

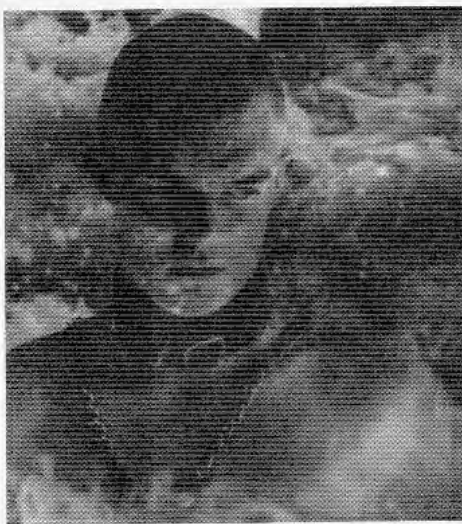
tu skrivne dnevniške zapiske, ki vsebujejo "potopise" homoseksualnih izletov, so vsakršno "stranpot" zanikali in hoteli izničiti Bartleyeve ugotovitve. Poskušali so dokazati, kako se je njegova podoba človeka in filozofa bistveno razlikovala od stereotipnih modelov, ki veljajo za homoseksualce. In podobno, čeprav objavljenih dejstev ni bilo več moč z ničemer izbrisati. V času zgodnjih let je bil Wittgenstein vaje podajanja na kruzing po skritih kottičkih

Pratra, največjega dunajskega parka. Tu je srečeval mladež "rough trade" tipa, do katere je občutil posebej zadovoljiva nagnjenja. To aktivnost je kasneje kontinuirano nadaljeval v Angliji. Imel pa je tudi dolge in čvrste zveze z moškimi svojega razreda; med njimi je najbolj znan Francis Skinner. Zaradi homoseksualnosti se je večkrat počutil neugodno, mučno in zaskrbljeno, a je ni skrival, čeprav je res, da je večkrat skrival in (za)tajil najbližje prijatelje.

Nesmiselno bi bilo pričakovati, da bo **Derek Jarman** zgolj pravoverno sledil filozofovi življenjski poti. Poznavalci njegove filmografije namreč dobro vedo, da lahko toliko kot Wittgensteina v filmu pričakujejo tudi njega samega. Povsem v prvem planu pa je v svojem zadnjem projektu, *Blue*, ki ga lahko označimo kot konceptualni esej ali meditacijo ali kar avtobiografijo z aidsom vse bolj prizadetega režiserja. (g)

NO SKIN OFF MY ASS

Punk v filmu ni pustil vidnejših sledov. Ikonografijo njegove ideologije predstavljajo predvsem *The Boys Next Door*, *Breaking Glass*, *Liquid Sky*, *Sid and Nancy* in še najbolj dokumentarni film *The Great Rock'n'Roll Swindle*. Zanimivo je, da je bil prvi režiser, ki je predstavil tipologijo punkovske kulture, gay, **Derek Jarman** s filmom *Jubilee* (1978). Prav tako tudi zadnji, kanadski režiser **Bruce LaBruce**, ki pa je s filmom *NO SKIN OFF MY ASS* glede na letnico nastanka, že močno postpunkovski. Zato tudi glavni akter, punkerski frizer, ni nikakršen "rude" ali "tough" boy, pač pa čisti "sissy" karakter, ki ga s punkom povezuje le še način oblačenja in modni dodatki, ki spadata zraven. Tudi skinhead ni običajen; s svojim otroškim obrazom in apolitično držo vsekakor ne sodi v predal, kamor se jih zadnje čase (bolj ali manj upravičeno) trpa tudi pri nas. Zgodba je kratka, začetek tipičen: frizer spozna skinheada na klopi v parku.

znebiti "mučnega" občutka, da je pravzaprav užival ob frizerjevem seksualnem dvorjenju. Medtem pa frizer sanja o seksualnem "ponižanju" svojega izbranca. Skinheadova sestra je edina odločna: "Pedri so razumni, skinheadi neumni," pravi bratu in ga dokončno združi s svojim občudovalcem.

"Želel sem," pravi režiser, "napraviti film, v katerem bi skinhead izpadel resnično noro." Noro pa ni neumno in zato je ta izjemno nizko proračunski film punk estetike in eksperimentalne tehnike tehten prispevek k "new queer cinema" gibanju, hkrati pa duhovit hommage svojem vzorniku **Robertu Altmanu** in njegovemu filmu *That Cold Day in the Park*, ki ga je v Kanadi posnel leta 1969. In še to: zanimiv soundtrack (od **Carpenters** do **Dusty Springfield**) zastavlja "resno" vprašanje, koliko je njun seksualni odnos sploh politično korekten. Ko se namreč skinhead in frizer ljubita, **Nico** prepeva "Deutschland, Deutschland über alles". Vprašanje, ki se ob tem postavlja, pa je zares resno: kaj ima takšna očitna politična konotacija opraviti z ljubeznijo? (g)

THE LIVING END

Film *THE LIVING END*, ki si ga je v celoti zamislil gay režiser **Gregg Araki**, je road movie o druženju dveh potepuhov na (po)begu. Luke in Jon, dvoje mladih "jeznih mož", živita v brezdušnem postindustrijskem predelu velikega L.A. Jon je pisec, filmski kritik, ki blodi izgubljeno po opustelih parkiriščih, dokler mu poti ne prestreže s seksualnostjo nabit, (na)silni klatež Luke. Ko Luke ubije policaja, jima ne preostane drugega kot beg, izmikajoč se pri tem neprestano policiji in bandam moških šovinističnih svinj, ki mislijo, da jim je bog (za)ukazal pobiti vse pedre tega sveta. Brezciljno begata po žalobno prazni kalifornijski pokrajini.

Če film že vsebuje "izobčensko komponento" in jo, potem jo ta gay artistska pripoved vsekakor izpoveduje na najbolj odkrit in iskren način, saj jo "družba" našima junakoma naravnost vsiljuje: par želi uničiti samo to, kar uničuje njiju! Ubijata policaje, razbijata bankomate in fantazirata o pohodu na Washington, kjer bi s svojo krvjo okužila predsednika Busha. In v teh dejanjih in idejah se poistovetita s heteroseksualci, kajti tudi teh, ki bi si želeli to isto, ni prav malo. Tako se Jon in Luke na vsem lepem preobrazita v "banditski" par Bonnie in Clyde, vendar pa je njuna ljubezen tista, ki ju povzdiguje nad Warrena Beattyja in Faye Dunaway. Sicer pa se njuno prijateljevanje tako in

tako ni moglo izkristalizirati v čisto ljubezen, saj vemo, da je bil gangster Clyde Barrow (1910-1934) gay, česar pa režiser **Arthur Penn** leta 1967 v filmu še ni smel povedati, ker je seksualna revolucija takrat šele trkala na vrata. Zato pa Luke pojasni Jonu: "Midva sva žrtvi seksualne revolucije. Uživava in hip zatem sva že ujeta v zanko." In prav zato, ker vsaka revolucija, tudi seksualna, zahteva svoje žrtve, nanjo Araki kot avtor/umetnik ne gleda sentimentalno niti prizanesljivo in duha tega časa ne reflektira z ustaljenimi klišeji. Film tako ni le uspešna kombinacija lahkotnega pasticcia in off beat campa, saj skozi dobro in čvrsto premišljen scenarij njegovi karakterji naravnost presenečajo v samoozaveščenem prizadevanju, da v popolnosti izživijo svoje zamišljene funkcije in akcije. Za primer: zdravnik pove Jonu, da je seropozitiven z isto lakoničnostjo, kot bi naznanil, da je zamudil svoj (poslednji) vlak. Saj ni dvoma, da je aids epicenter filmske pripovedi, je pa tokrat obravnavan na način, ki ga nismo vajeni; tudi s humorjem. What a wonderful world, kakršenkoli že je! "Ljubim te bolj kot življenje", pravi Luke in tišči Jonu pištolo v usta. Zato ga lahko tudi ubije. Ali pa sebe. Ali pa oba. Ali pa nobenega.

THE LIVING END je poleg filma *Swoon* osrednji predstavnik "new queer cinema". Pred kratkim je Araki na festivalu v Torontu predstavil že svoje novo delo, film *Totally F**ed Up*. (g)

STRUP (POISON)

Sloves režiserja **Todda Haynessa** temelji na kulturnem statusu dveh filmov, kratkega *Superstar: The Karen Carpenter Story* in celovečernega prvenca **POISON**. Slednji je postal znan predvsem po napadu, ki ga je nanj s svojim združenjem *American Family Association* organiziral častiti **Donald Wil-donn**. Film je označil za pomografijo, ne

da bi si ga sploh ogledal, dovolj mu je že bila objavljena kritika v *Varietyju*. Sprožil pa je kampanjo tudi proti "National Endowment for the Arts", ki je Haynesov projekt delno subvencionirala. Skratka, poskrbel je samo za povečano publiciteto in zanimanje zanj.

Prepoznavnost, kontroverznost in moč filma samega so atributi, ki so Haynesa napravili za enega ključnih predstavnikov "new queer cinema". Termin je lansko leto v "Village Voice" prvič zapisala **B. Ruby Rich** in z njim označila renesanso gay in lezbičnega filma, poleg njega pa je vanjo uvrstila še imena kot so **Jennie Livingston, Gus Van Sant, Tom Kalin, Gregg Araki, Laurie Lynd** in druge.

Leta 1987 je Haynes posnel *Superstar: The Karen Carpenter Story*; lažno dokumentarno in tragično zgodbo pop zvezde na višku slave, prekinjene s smrtjo, ki jo je povzročila anorexia nervosa. Film problematizira osebnostno identiteto, po drugi strani pa raziskuje ideološki (sanjski) vpliv in moč pop ikon, še posebej sladkobnih (saharinskih) ikon 60-tih in 70-tih let, med katere se umeščata tudi Karen in Richard Carpenter, brat in sestra v duetu **Carpenters**. Njuna družina

je dosegla zakonsko prepoved distribucije filma, toliko večji odmev je bilo zato slišati v undergroundu.

POISON je sestavljen iz treh različnih zgodb, treh različnih poetik in estetik, ki pa se med seboj vendarle prepletejo v enakozvočje: "Hero", kvazi dokumentarec o očetomoricu; "Horror", črno belo obarvana horror/science-fiction parodija na račun znanstvenika, ki postane manični seksualni morilec, ker je vzel preveliko dozo čistega "sex drive" seruma; in "Homo", popoln homage **Jeanu Genetu**, ki pripoveduje o jetniški romanci in obsesiji z mladim sozapornikom. Osrednji karakterji zgodb so enigmatični otrok Richie Beacon, odtujeni znanstvenik dr. Graves in jetnik John Broom, neizprosno zaljubljen v sojetnika Jacka. Prva zgodba je posneta v stilu vox-pop tv dokumentarca o predmestnem lajfu, druga je reminiscenca na B produkcijo znanstvene fantastike 50-tih let, zadnja kot mix pastoralne lirčnosti in klavstrofobičnega poguma, v celoti pa bi film lahko opisali kot camp (ali pa tudi ne), kot pripovedko (ali pa tudi ne) in, uganili ste, kot gay film (ali pa tudi ne). (g)

DIVJE NOČI (LES NUITS FAUVES)

Cyril Collard je bil vsestranski ustvarjalec - režiser, igralec, glasbenik in pisatelj, saj je za film priredil svoj lastni roman *Condamné amour*. In bil je HIV pozitiven, za aidsom je umrl marca letos.

Jean, junak filma, ki ga je Collard deloma avtobiografsko zastavil, ni nikakršen junak v pravem pomenu besede. Precej vase zgleddan in samozaverovalen je (tudi sam je bil narcis, klicali so ga "mali princ"), tako da osemnajstletni Lauri, ki je vanj do blaznosti zaljubljena, sploh ne pove v kakšnem po-

ložaju je. "Včasih moraš misliti tudi nase. Ne moreš vedno misliti le na druge," pravi v opravičilo. Kljub vsemu pa to ni film o aidsu kot takim. Je film o življenju in ne film o smrti. Breme HIV pozitivnosti je namreč primerljivo z bolečino nezmožne odločitve med Lauro in boyfriendom Samyjern, ki mu resignirano potoži: "Zakaj sem se sploh zapletel z žensko? Moral bi ostati peder!" Film ne sodi. Noče biti ne pridigarski ne sočuten. Dogodki, ljudje in njih dejanja so vfilmani brez komentarja, kaj šele razlage. Ko pa sledimo Jeanu na potepu po pariških ulicah, smo priča v skoraj dokumentaristični maniri predstavljenemu utripu gay barov in bordelov, kakor tudi placov na katerih se išče in

stika za anonimnim seksom.

Samo nekaj mesecev po premieri je film že postal kulturna klasika v Franciji, zmanjšal pa je tudi stigmato do homoseksualnosti (čeprav, ne vem zakaj, gay seks ni nikoli tako radoživo ter s polno goloto prikazan, kot je to navada in običaj pri straight seksu - velja tudi za ta film!) in spodbudil razpravo o aidsu in zaščiti pred njim. Mladi so vzeli film za svojega, saj ni zgolj dokument o pariški gay sceni, pač pa predvsem film o ljubezni. In če še ne veste, film vam bo odgovoril tudi na vprašanje, kaj sploh pomeni ineti nekoga rad.

"Nikoli se nisem naučil reči NE," je dejal Collard. To ga je stalo življenje, a še prej rodilo neštete **DIVJE NOČI**. (g)

ZA IZGUBLJENEGA VOJAKA (VER EEN VERLOREN SOLDAAT)

Film pripoveduje zgodbo, ki temelji na avtobiografskem romanu **Rudija van Dantziga**, sicer znanega koreografa, in govori o odnosu med kanadskim vojakom in 12-letnim holandskim dečkom v času, ko se je Nizozemska osvobajala izpod nemške okupacije. Mali Jeroen je bil poslan iz Amsterdama na podeželje, da bi zadnje mesece vojne preživel ob zadostni hrani in v popolni varnosti. Nastanjen je bil pri prijaznem kmetu in se je hitro privadil podeželskemu življenju. Največ svojega časa je preživel z nekaj starejšim prijateljem, ki ni imel drugega v mislih kot dekleta. Prihod majhne skupine kanadskih vojakov je povzročil zmedo in osuplost, ker so se starejša dekleta prav hitro ujela z osvoboditelji. Nihče pa ni opazil tesne vezi med Jeroenom in Waltom Cookom, ki je bil nad dečkom v hipu očaran: "Takoj ko sem te ugledal, sem bil prepričan, da si moje viste fant."

Postala sta neločljiva, kar je razvidno iz prenekaterih intimnih scen para v postelji in še najbolj tiste, ko se skupaj tuširata (deček je oblečen, vojak je nag). Dejstvo, da gre za gay razmerje, sploh ni moteče. Prav neverjetno je, a resnično: moteče bi postalo šele tedaj, če bi šlo za razmerje med vojakom in 12-letno deklico. Film lahko tako le pogojno služi za "preizkusni test" o delovanju cenzure v deželah, kjer zakoni prepovedujejo opisovanje seksualnih razmerij z otroki. Je zgolj provokacija, kot je bilo pri nas provokativno opisovanje prebujenega otrokovega zanimanja za (isto)spolnost v *Maskaradi*, ki jo je sedaj, 22 let po nastanku, v svoj program uvrstila celo TVS. Sicer pa naj nihče ne prezre, da film v prvi plan ne postavlja homoseksualnosti ali celo (bog ne daj!) pedofilije, pač pa neko posebno čustvo med junakoma, ki se ne more ubesediti, ker gre preprosto za ljubezen. (g)

FRANCIS KING: KING: Včerajšnji dan je prišel nenadoma

David je bil vselej izjemno zdrav. S svojimi vitami, vsakodnevnim plavanjem, z izogibanjem sladkorju in maščobi, s svojimi muesli zajtrki, z neodobravanjem kajenja, z redkim pitjem me je vselej moril: "Zakaj moraš jesti ta strup?" ali "Ne, ne! Ne še ene vodke. Kaj ne veš, kako slabo je to zate?" Sam sem kar naprej bolehal, on pa je bil kot nedostopen za prehlad, glavobole ali pokvarjen želodec.

Potem pa so se pri njem nenadoma druga za drugo pojavile majhne bolezni: nekakšni mozolji in kot od sonca opečena koža na njegovem mišičastem hrbtu; gobasta infekcija; vneta grlo; neprestan kašelj; driska. Sprva je nasprotoval, da bi šel k zdravniku - "Ne, saj ni nič, čisto nič." Končno sem ga pregovoril. Opravil je nekaj testov in mi povedal: "Nekaj je narobe z mojo krvjo. Zato sem dobil te infekcije. Nekaj v zvezi s krvnimi telesci."

"Ali ne morejo nič storiti?" Skomignil je z rameni. "Delajo, kar zmorejo." Če sem ga skušal še naprej spraševati, je postal razdražljiv. "Ne vem. Preprosto ne vem. Saj veš, kako je, ko greš k mazaču državne prakse. Ni pripravljen, da ti kaj pove, ali da bi se dalj časa pogovarjal. Vse preveč je zaposlen."

Tedaj, ko se je še malo vedelo o aidsu in je bilo toliko ugibanj, je bil to pogosto predmet pogovora pri večerjeh. Pri neki večerji pri meni je neka gostja, Američanka, pričela govoriti o aidsu. Kar se je dogajalo gay skupnosti v New Yorku in San Franciscu, je bilo strašno, res strašno, je rekla. Šlo je za takri skrivnostno bolezen, nihče ni pravzaprav vedel, od kod prihaja. Njen mož je menil, da so jo s Haitija prinesli ameriški gayi, ki so hodili tja na počitnice. Nekdo drug je omenil teorijo, da je virus ušel iz kakega skrivnega laboratorija, v katerem so znanstveniki za potrebe CIA vodili raziskave o mikrobih za vojskovanje. "Zakaj pa ne iz sovjetskih raziskav za KGB?" je prizadeto vprašala Američanka.

Naenkrat je David, ki je ob takih večerjeh navadno sedel tiho, glasno in posiljeno rekel: "Kaj lahko spremenimo temo?"

Rekel sem: "Toda David, to je zanimivo. In pomembno. Pomembno za vsakogar, ne samo za homoseksualce."

"Kaj lahko spremenimo temo?" je ponovil. Spremenili smo temo.

Kasneje, ko so gostje že odšli, sem ga res-

nično zbežan vprašal, zakaj je tako vztrajal pri tem, da se ne bi pogovarjali o aidsu.

Medtem ko je pobiral kozarce in jih polagal na pladenj, je rekel: "Tako bolešno je kar naprej govoriti o bolezni in smrti. Kaj ni bolj zanimivih stvari, o katerih se da govoriti?"

"Bolezen in smrt sta življenjski dejstva," sem protestiral. "Nihče ju ne more ignorirati. Vsa-kogar doletita."

Pobral je pladenj in odšel iz sobe.

Tega večera sem v postelji reševal križanko iz Timesa - kot to počnem še vsako noč, dokler ne zaspi ali je ne rešim - ko so se odprla vrata in je prišel v sobo. Pogledal je dol k meni. Potem je rekel: "Objemi me. Objemi me za trenutek."

Bilo je tako nenavadno, da je on rekel kaj takega, s tako globino, da sem bil začuden. Stegnil sem roke, legel je na posteljo in sklenil sem roke okoli njega. Nato se je osvobodil prijema in ne da bi kaj rekel odšel iz sobe.

David je nenadoma dobil izjemno visoko vročino. Prosil sem ga, naj mi vendar pusti, da pokličem zdravnika, vendar me je zavmil. "Kaj pa lahko zdravnik naredi? Samo napad virusa je. Minilo bo." Dan za dnem je ležal v postelji, na glavi je imel volneno smučarsko kapo in na sebi polno odej. Jemal je ogromne doze aspirina in paracetamola. Kar naprej se je znojil, močil pižame in rjuhe. Skušal sem mu zamenjati te rjuhe, vendar mi tega ni pustil. Kdaj pa kdaj se je opotekel iz postelje, šel v garderobo in prinesel nove rjuhe.

"Prosim, naj ti pomagam."

"Ne! Že tako imaš dovolj dela."

Ugovarjal je celo temu, da bi mu gor prinesel hrano. "Prišel bom dol," je govoril. "Rad bi prišel dol."

Ko je zgrbljen sedel nasproti mene za kuhinjsko mizo, se je tresel in zobje so mu šklepetali.

Nato je vročina kar naenkrat padla. Čeprav blede in slaboten, je naslednjega dne vstal zgodaj zjutraj, precej predno sem jaz vstal, da bi delal v zvezi z nekim filmom pri Pinewoodu. Počasi se mu je na lica vračala barva, pridobival je na teži.

"Spet si kot prej," sem mu ves vesel rekel.

"Ja, bolje izgledam, kajne?" Zvenelo je negotovo. Kmalu za tem je s prijateljem odšel na počitnice v Španijo. Ko se je vrnil, je izgledal še bolje.

Potem mu je temperatura zopet poskočila. Tokrat sem še bolj vztrajal, da je treba poklicati zdravnico.

"Ne, ne! Ne moreš pričakovati, da bo kar prišla. Daleč preveč je zaposlena. Sam se bom oglasil pri njej. Saj je samo pet minut hoje do nje."

Stal sem pri oknu v dnevni sobi in ga gledal, kako se vzpenja po hribu. Delal je velike korake, v svojem starem, lahmem atletskem stilu. Nihče, ki bi ga videl, si ne bi mislil, da ima štirideset stopinj vročine.

Ko se je vrnil, mi je povedal, da mu je doktorica rekla, da mora v bolnišnico.

Pustil mi je, da sem mu pomagal pakirati; vendar mi ni dovolil, da bi ga spremil do bolnišnice. "To je zadnje, kar bi si želel! To, da bi bil ti zraven, razburjen in s kislim obrazom, bi stvar še poslabšalo."

Kregal sem se; toda na koncu, ko sem ga s težavo pregovoril, da ni šel z avtom, se je sam odpeljal s taksijem.

David je bil vselej strašno spreten z javnimi zdravstvenimi zavodi. Bil je vztrajen, bil je mlad in čeden; še več, imel je pravi pogum, ki je takoj ugajal zdravnikom, sestram in administraciji. Ko sem ga torej našel v sobi za enega, me ni to niti malo presenetilo. Domneval sem, da je bila to posledica njegovega šarma. Niti napis "ograjena strežba" se mi ni zdel sumljiv.

V bolnišnico, Charing Cross, sem šel popoldne. Z avtobusom številka 27, potem pa peš po Fulham Palace Road, po eni najbolj puščobnih cest Londona. Kadarkoli je bil David v bolnišnici, sem dan za dnem stopal po tej cesti. V pikri šali sem jo imenoval moja via dolorosa. Po Davidovi smrti se je moj založnik preselil v pisarne na isti ulici. Celo zdaj sovražim hoditi tja. Ko zopet stopam proti bolnišnici, me prevzame strašna depresija. Enkrat so mi celo solze spolzele po licih.

"Kaj mislijo, da ti je?"

Zdaj me čudi ta moja preproščina, ko sem mu stalno ponavljal to vprašanje. Ali bi lahko bila mberkuloza, levkemija, malarija, ki bi jo dobil na svojih potovanjih po Afriki? "Ne vejo, enostavno ne vejo," bi mi rekel utrujeno.

"Toda ali so opravili vse teste?"

"Ja, vse teste so naredili."

Aids je bil nekaj, kar doleti druge; ni bil nekaj, kar se lahko zgodi nam. Dolgo časa mi ni ta možnost nikoli prišla na um; tako da me je celo užalilo, ko mi je Robert Lidell pisal iz Grčije: "Zelo upam, da ni to tista Strašna bolezen." Ne, sem mu odpisal, zagotovo ni.

Nekega dne sem zapustil Davidovo sobo v spremstvu enega njegovih najboljših prijateljev, prav tako igralca, Geoffa Whitestona.

"Upam, da bodo lahko odkrili, kaj mu je."

Geoff je molčal.

"Človek bi mislil, da bodo z sredstvi moderne medicine..."

Geoff je molčal.

Naenkrat, ne vem zakaj, sem rekel: "Saj ne misliš, da ima aids, kajne?"

Geoff je še vedno molčal. Kasneje sem zvedel, da je bil v tem času on sam HIV pozitiven.

Nekaj dni kasneje sem rekel Davidu: "Mislim, da bi šel v tvojem imenu k zdravniku. Absurdno je, da se jim še vedno ne sanja, za kaj gre."

Zrl je vame. Nato je mirno dejal: "Vedo, za kaj gre."

"Kaj misliš s tem?"

"Že dolgo časa vedo. In sam vem že dolgo časa. Imam aids."

Lahko bi mi bil rekel, da je prehlajen.

Možno da mi to ni vzele sape, ker je ta možnost že dolgo prežala, nekje globoko v meni, v nepriznanem kotu, ki zbuja strah.

"Zakaj mi nisi povedal?"

Za hip je bil tiho. Nato se je nasmehnil: "Pa saj je razumljivo, kaj ni?"

"Kaj misliš s tem?"

"No, če bi vedel, mogoče ne bi več hotel imeti opravka z mano."

To me je osuplo. Bila je najbolj kruta stvar, ki mi jo je kdaj rekel.

"Kako si si lahko kaj takega mislil? Le kako?" Bil sem besen.

Skomignil je z rameni in se nasmehnil.

Dva ali tri dni kasneje mi je David rekel: "Se ti ne zdi, da se moraš testirati?"

"Testirati?" Na to sem ves raztresen že pomislil. Če se ne testiram, me bo kar naprej skrbelo, hipohonder, kakršen sem: "Mogoče me je okužil." Toda če se testiram in ugotovim, da sem HIV pozitiven, ali bi to prenesel?

Bil sem se stopiti k zdravnici, ki je bila tudi Davidova zdravnica in žena mojega agenta. **Toda bila je izjemno prijazna.** Nič manj ni bila prijazna mlada sestra, Novozelandska, ki mi je vzela kri. Izjemna prijaznost takih ljudi, pogosto žensk, je živo nasprotje podlosti ljudi, kot so ti novinarji, recimo Peregrine Worst-bone in Paul Johnson, ki pišejo o aidsu kot o boji kazni. Kako bi lahko milostni bog naložil mladim ljudem tako strašno kazen in se obenem blago smehljaj ob prešuštvu, alkoholizmu, hipokriziji, brezsrčnosti, ki so tako pogoste pri ljudeh, ki se imajo za pravične?

Sedel je teden, ko sem živel v stanju nekakšnega duševnega trpljenja, ki ga nisem mogel nikomur razkriti. Končno me je poklicala zdravnišna tajnica. Rezultat je bil negativen. **Negativen?** Za hip sem pomislil: Negativen pomeni slabo. Nato me je preplavilo olajšanje. Ko sem obiskal Davida, me je takoj, ko sem vstopil, vprašal: "Ali si zvedel za rezultate testa?" Vedel je, da jih dobim v torek. Prikimal sem. Nenadoma sem se počutil potrt, sramoval sem se.

"In?"

"Negativen."

"Negativen!" Skočil je iz postelje in mi vrgel roke okoli vratu. Ves srečen me je objel. "To je čudovito. Oh, kako sem vesel, kako sem vesel! Kakšno olajšanje!" Hip kasneje mi je dejal, naj bi prosila dežurno za steklenico šampanjca, darilo prijatelja, ki jo je spravila v hišnik.

Toda, čudno, veselja nisem mogel deliti z nim. Zdelo se je, da je vsa nesebičnost njegovega veselja ubila tistega, ki bi ga sam lahko čutil. Bil sem na robu solz.

Sčasoma je prišlo do novega izboljšanja stanja. Vprašal sem Davida, kaj naj rečem, ko me kdo vpraša o njegovi bolezni. Bil je zelo odločen. Za nobeno ceno ni želel, da bi kdorkoli vedel, da ima aids. Šel sem v knjigarno Kensington in se končno odločil za bolezen, katere simptomi se niso tako zelo razlikovali od aidsa. Vsakemu sem nato rekel, da ima David levkemijo. To je tudi pojasnilo pogoste transfuzije, ki jih je moral imeti potem, ko so mu začeli dajati AZT.

Terry Madely, najin prijatelj, je prišel k nama, da nama, povsem mirno, pove, da ima aids in da ne pričakuje, da bo živel še kaj dlje kot kako leto. Niti slutil ni, da je David prav tako okužen; David pa mu, na moje presenečenje, ni povedal. Ko je bil Terry še v dramski šoli, je delal kot frizer in prihajal je k nama, da me je ostrigel in opral lase, kot je to počel tudi mnogim mojim prijateljem. Imel je neko duhovitost v sebi, ki me je vselej zabavala. Strig strig strig so delale njegove škarje in strig strig strig je delal njegov jezik, ko je rezal sloves direktorjev, igralcev in skupnih prijateljev. David ni trpel njegovega govorjenja, pa tudi striči se mu ni pustil.

Terry je javno obelodanil svoj aids, ob številnih priložnostih se je celo pojavil na televiziji. Zaradi tega sem ga občudoval. Toda David je bil jedek: "Vselej si je želel vlogo zvezde in zdaj jo je dobil," je rekel.

Skušal sem mu razložiti, da mora vsakdo najti svojo pot pomiritve z neizbežnostjo smrti. Terryju je bila to pot, da je svobodbo govoril o tem; Davidu njegov stoiden molk. David tega ne bi sprejel. Terryjevo obnašanje, to, da je do podrobnosti razpravljal o svoji bolezni celo s prijateljicami, se mu je zdelo ogabno. Še bolj se mu je gabil Terryjev pogreb po televiziji, s tisto "There's no business like show business", ko so nesli trugo iz cerkve.

V tem obdobju Davidovega izboljšanja sva imela svoje zadnje in najsrečnejše počitnice skupaj, v Dublinu. Zdelo se je, da je poln energije; tudi poln upanja, čeprav ni bilo nobenega razloga za to. Samo eno je motilo najin podaljšani konec tedna. Odkar mi je povedal, da ima aids, sva se dvakrat ali trikrat poskušala ljubiti; toda čeprav je bil moj duh povsem voljan, je moje telo nekako zavračalo. V Dublinu sem znova poskusil. Tudi tokrat ni šlo. Bil sem jezen nase, ponižan, sram me je bilo. David mi je položil roko čez ramena. "Ni važno, res, nič ne de." Toda meni - in mislim tudi njemu - je pomenilo. Nikoli več nisva poskusila.

Kmalu zatem je počasi postajal slep na eno oko. Še enkrat je pokazal svojo nenavadno vztrajnost in iznajdljivost, uredil je, da je šel k enemu najpomembnejših očesnih kirurgov v Angliji in ga prepričal, da poskusi z operacijo. Zdaj sem šel k njemu v Moorfields. Predvidel sem, da bom z njim kako uro, predno odidem v Barbican, da ocenim neko igro. Toda med potjo se je podzemna ustavila. Očitno se je nekdo (ali neka) vrgel na tere. Spomnim se svojih misli v tisti zaskrbljenosti in jezi: Kako so ljudje lahko tako strašno brezobzirni? Zakaj izberejo tako javen način? In zakaj izberejo ravno uro konice?

Končno sem prišel do Old Street in dobesedno stekel do Moorfieldsa.

"Samo deset minut lahko ostanem," sem zasopihal. Razložil sem mu o igri, ki jo moram oceniti, in o zastoji podzemne.

Edino tokrat, v vsem času bolezni, je bil David brez glave. Tako torej je kričal name. Edino kar mu lahko privoščim je torej teh deset minut svojega časa.

"Jutri bom spet prišel."

"Ampak hotel sem te videti danes. Ne več, kako mi je bilo dolgčas. Tako zelo sem si želel govoriti s teboj." Bil je kot siten otrok.

Očesna operacija ni uspela - specialist ga je že prej opozoril na to verjetnost.

Nazadnje je šel David še poslednjič v bolnišnico. Tudi tokrat je imel svojo sobo in tudi tokrat sem vsako popoldne opravil svojo via dolorosa, ko sem ga obiskoval. Strašno je bilo gledati to postopno razpadanje tega nekoč močnega in lepega telesa.

Z Davidom si tokom najine zveze nisva nikoli preveč očitno izkazovala ljubezni. Bila sva preveč vase zaprta. Toda nekega dne sem nenadoma, kot nagonsko, planil s stola na posteljo in ga vzel v naročje. Ko sem ga zibal, z ustnicami na njegovem čelu, je vstopila ena od sester, Irka srednjih let. Presenečena naju je gledala. David je v bolnišnici vselej govoril, da sem njegov stric. Nato je stisnjenih ustnic in z osornim glasom rekla: "Ali lahko zapustite sobo, prosim? Nekaj moram postoriti za gospoda Atkina."

Šel sem iz sobe.

Od tedaj naprej se je vedenje te sestre, ki je bila prej prijateljska, celo spogledljiva, povsem spremenilo. Postala je tiha, obsojajoča, stroga. Vse ostale sestre so bile čudovite. Ta je bila edina izjema.

Nazadnje je David oslepel; tedaj je Peter Day dokazal, da mu je najboljši prijatelj. Vsak dan si je v svojem prezaposlenem življenju prihranil uro, prikolesaril do bolnišnice in mu bral iz Telegrapha ali Timesa.

Samo par dni kasneje me je zgodaj zjutraj poklical David in mi povedal, da se zelo čudno počuti, da ga bo mogoče zadela kap. V resnici so bili zdaj prizidati njegovi možgani. Zdrvel sem v bolnišnico, a je le težko govoril in samo v pretrganih stavkih. Držal sem ga za roko. Padel je v komo.

Ko je bil v komi, sem irsko sestro, ko je prišla v sobo, vprašal: "Kako dolgo še lahko zdrži?" Ukazovalno mi je pomignila, naj grem iz sobe. Nato je jezno zasikala vame: "Ali ne veste, da ne smete nikoli reči kaj takega pred pacientom?"

"Ampak, saj se ne zaveda."

"Sluh ostane najdlje. Mislila sem, da to vsakdo ve." Švignila je stran.

Na koncu sem cele ure sedel ob Davidu. Včasih sem skušal govoriti z njim, ga spomniti na vse čudovite ure, ki sva jih preživela skupaj, govoril sem mu, kako sem ga vselej ljubil, toda bilo je, kot da govorim samemu sebi.

Nekega opoldneva sem stekel domov, da naredim svojo oceno za Sunday Telegraph. Ko sem sedel za računalnikom, presenečen, da v tem času še lahko napišem nekaj skladnega - nekaj, ob čemer moji bralci ne bodo rekli "Ta teden je pa res čisto iz forme" - je pozvonil telefon. Bil je Peter Day, povedal mi je, da je David umrl. Peter je bil pri njem. Nisem zmogel, da bi ga vprašal po podrobnostih. Tega nisem storil nikoli pozneje.

V bolnišnico sem šel s svojo sestro Elizabeth. Kasneje sem občutil takšne olajšanje, da je bilo Davidovo mučenje končano, kot potrost ob njegovem odhodu; tedaj sem čutil samo potrost. Stopil sem k njemu, da bi ga videl, vendar nisem mogel prenesti pogleda nanj. Ko sem prišel iz sobe, je ena od sester - majhna, mlada in čedna, bila je Davidova najljubša - začela jokati. Prišla je Irka. Gledala me je.

Potem pa mi je s povsem drugačnim glasom od tistega, s katerim je govorila nama z Davidom, s toplim, simpatičnim glasom rekla: "Sedite," in ko sem se zrušil na stol: "Prinesla vam bom skodelico čaja."

Naslednjega dne sva se z Elisabeth vrnila po mrliški list. Mladi zdravnik je bil vidno v zadregi, ko me je vprašal: "Saj veste za vzrok smrti, kajne?"

"Da... da, vem."

"Bojim se, da ga moram vpisati na mrliški list. Ali vam bo to povzročalo probleme?"

"Napišite kar hočete."

Spraševal sem se, kako bo uradnik v mestni hiši reagiral, ko mu bom podal mrliški list. Ali z neodobravanjem, šokirano, zgroženo? Dejansko je bil potem čudovit.

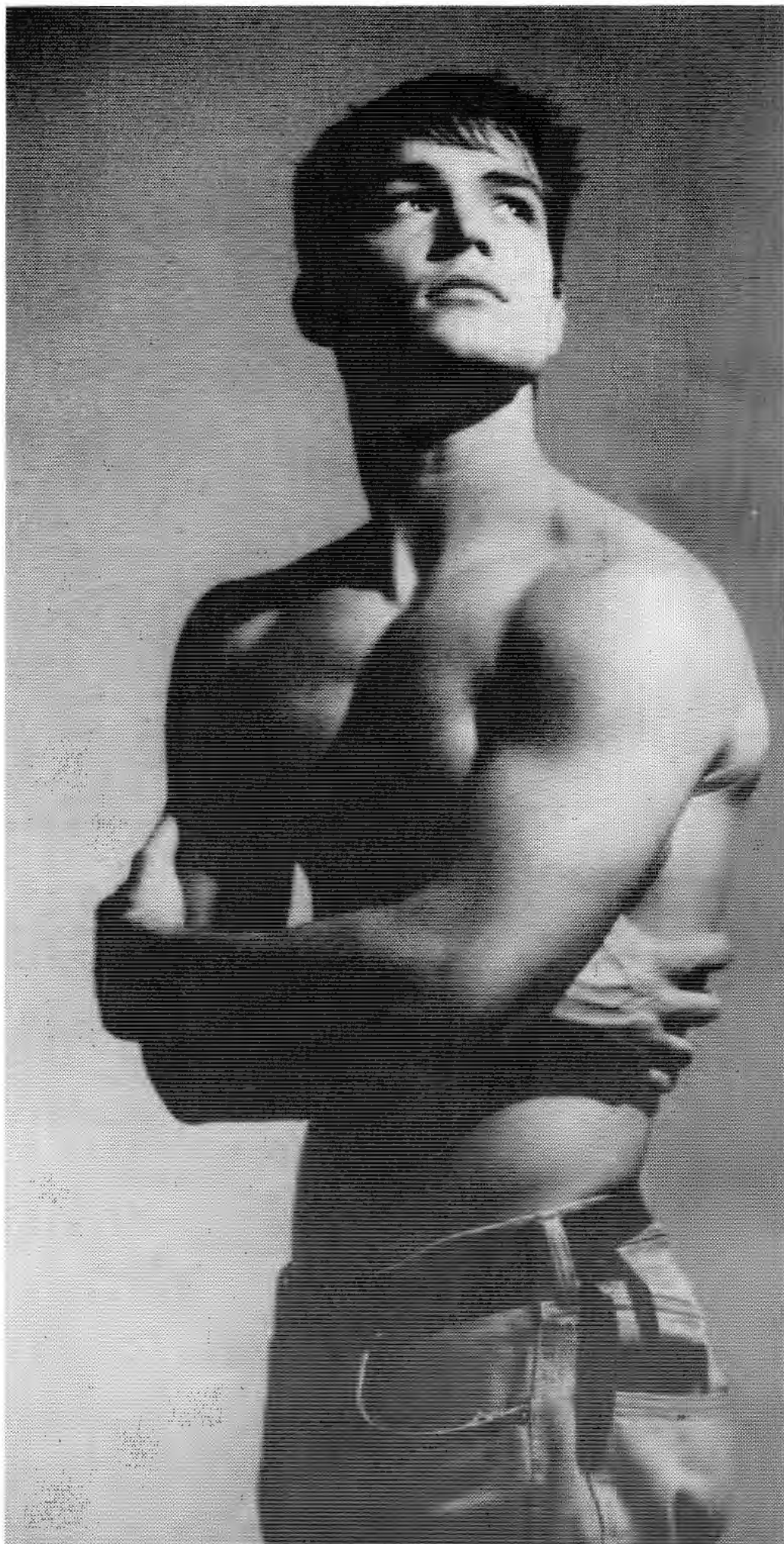
Sprva je potrnost povzročila čuden zanos. Ta je ostal prav do konca pogreba. Razmišljal sem ali naj za zadnje slovo v krematoriju rečem Gerardu Irvinu, ki je bil ob tolikih pogrebihih mojih literarnih prijateljev, ali Charlesu Sinnicksonu, ameriškemu duhovniku, ki je že dalj časa živel v Angliji. Oba sta bila moja tesna prijatelja in oba sta poznala Davida. Končno sem se po dolgem razmisleku odločil za Charlesa. Odločitev se je izkazala kot odlična. O Davidu je govoril z resnično ljubeznijo in razumevanjem.

Davidov pogum mi še vedno zbuja spoštovanje. V podobnih okoliščinah, ko bi se moje zdravje neizprosno slabšalo in bi se bližal nezogibni smrti, bi se gotovo sam ubil. David ni nikoli niti za trenutek (kolikor vem) pomislil na to možnost. Pogosto sem s tesnobo mislil: "Kako lahko prenaša to nadaljevanje?" Ko bi me prosil, da pospešim njegov konec, bi storil vse, kar je v mojih močeh, da bi mu pomagal, ne glede na možnosti zaporne kazni.

V dnevih, ki so sledili Davidovi smrti, sem hitro pospravil vse njegove stvari, kot da bi se hotel rešiti vsakega spomina na grozo zadnjih mesecev. Brezbržno sem zbasal vredne stvari - še skoraj nov Braun električni brivnik, prav tako skoraj nov suknjič Armani, par kravat Hermes, nekaj čevljev Gucci (kot igralec je David porabil veliko denarja za obleke) - v črne vreče za smeti. Nekaj sem jih poslal na Oxfam. Druge sem enostavno prepustil smetarjem. Zadnja od teh vreč, v njej so bili predvsem njegovi papirji, se je raztrgala, ko sem jo vlekel po ozkih stopnicah, in vsebina se je raztresla vsepovsod. Sedel sem na stopnice in se, prvič po njegovi smrti, razjokal.

FRANCIS KING, zelo znan angleški pisatelj, bil tudi predsednik svetovnega PENa, je pravkar izdal svojo avtobiografijo Včerajšnji dan je prišel nenadoma (Zal. Constable sept. 1993) - pričujoči odlomek iz nje govori o bolezni in smrti njegovega partnerja Davida Atkina.

foto: Wilfried Forster

Lea Delaria: Muff Diva

Nenapisano pravilo show businessa za gaye in lezbijke, ki želijo uspeti kot komiki v ti. stand-up comedy, je bilo vedno, da morajo o svoji spolni naravnosti molčati ali pa se uspehu že vnaprej odpovedati. Lei DeLarii bi kaj takega težko dopovedali. Zanj obstaja pravila zato, da se kršijo.

Lea Delaria podira barikade. S svojo neposrednostjo, predrznostjo in dolgim jezikom, s katerim se ni lahko bosti. Njen prodor je dosegel vrhunec aprila, ko se je pojavila v oddaji *The Arsenio Hall Show* in tako postala prva deklarirana lezbijka, ki je na nacionalni televiziji nastopala z avtorskim homo materialom. Pred tem so ji preprečili nastop na dveh talk-showih, na *The Tonight Show* in *The Night With David Letterman*. Hallova poteza, da jo povabi na oddajo, je bila kar drzna, čeprav živčnosti ni mogel skriti. Pred oddajo je morala k njemu na krajši pogovor, med snemanjem jo je prekinjal s homofobičnimi pripombami, ki ji niso šle do živega ("Razumela sva se kot prava moška" je oznanila kasneje), po koncu pa jo je povabil k sodelovanju maja 1994.

Po enajstih letih nastopanja v gay in lezbičnih klubih (straight klubi načeloma ne namenjajo gay/lez komikov), se je DeLarii pri 34 letih izpolnila želja: prodrla je v sam vrh stand-up comedy. "Velika lezbača sem", taktno razloži občinstvu na začetku svoje predstave, med katero zbija šale na račun svojega "možačastega" videza, mimogrede izpusti

kakšno pripombo, ki jo razumejo le "dekleta", in razišče komični potencial dvojnega dilda.

Skupaj s **Kate Clinton**, **Robinom Taylorjem**, **Jasonom Stuartom** in še nekaterimi predstavlja DeLaria novi val komikov - deklariranih homoseksualcev, ki so jim odprta vsa vrata. "Dandanes je moderno biti peder ali lezbijka. Vsi, ki nastopamo že leta, smo vedno imeli težave s straight komiki in klubi. Bojkotirali so nas, zdaj jim vračamo. Dobili bomo, kar nam pripada. In to prav kmalu."

Njen coming out pred milijoni ameriških gledalcev je bil politično dejanje, ki ji je med lezbijkami in feministkami prineslo več točk kot tista pripomba, da je Amerika končno dobila prvo damo, za katero si lahko predstavlja, da bi seksala z njo. "Vse ostale so bile kot filmska ekipa za snemanje *Noči živih mrtvecev*".

Njen namen ni bil nikoli samo biti atrakcija lokalnega gay kabareta (nikoli ni skrivala, da je lezbijka). "Ko sem na odru in se smejejo mojim šalam, lažje razumejo moje sporočilo, pa naj bodo straight ali gay. Na ta način kažem svoje stališče, tako jaz spreminjam svet. Hočem, da me spoštujejo. Jebe se mi, če sprejmejo moje lezbištvo, tudi brez tega bom preživela. Ampak hočem, da me spoštujejo. Drugačni smo od njih, če bi bili enaki, nas ne bi preganjali."

V njenih nastopih mrgoli prostaških besed in namigov. "Prdim, švicam, preklinjam, vse zato, ker mi gredo na jetra družbene ideje, kako naj bi se vedla prava ženska. Uporabljam besede kot so peder, lezbača, dizelca, ker jih hočem osvoboditi negativnega prizvoka. Besede so zame simboli brez pomena, škodljiv in nevaren je lahko koncept, ki je za njimi. Zato tolikokrat rečem fuk. Ne v zasebnem življenju, ampak na odru. Tam je to politična odločitev."

S svojim "neprimerim" izzivalnim vedenjem, ki je daleč od podobe potrpežljive, mučeniške lezbijke, je znanilka novega tipa lezbijk 90-tih let, in prihaja

navzkriž z večino feministk, "Vse te fašistične feministke, ki pravijo, da nisi prava lezbijka, če ne ližeš ekološko neoporečnega sladoleda! Eno samo stvar moraš lizati, da bi bila lezbijka, in to gotovo ni soja." Po tistem, ko je javno izjavila, da bi z veseljem pofukala **Hilary Clinton**, so jo na ulici ustavljale ženske in ji očitale, da ima ameriško prvo damo za objekt in da razmišlja kot moški. "Ko sem jih imela dovolj, sem vsaki rekla: 'Veš kaj, če bi se našminkala, bi bila precej bolj privlačna.' Hotela sem jim pravzaprav reči, da jaz nisem njihova sovražnica in da naj usmerijo svoj bes na tiste, ki to so."

Zdi se, da z vsem, kar počne, krši neka pravila. Pravila, ki so jih v družbi postavili straight moški, in pravila lažno krepostne lezbične senzibilnosti. Za njenimi gagi in poudarjenimi obscenostmi je čutiti jezo in v nebo vprijoč krik: sranje! "Moja jeza izvira iz pomanjkanja seksa in iz tega, da sem lezbijka. Italijani radi izražamo svoja čustva. Tudi jezo. Seveda sem besna. Kot gay in lezbična skupnost bi morali najti način, da bi koristno usmerili svojo jezo. Ubijajo naše ljudi, policija pa vrača krivdo na žrtve. Kako naj me to pusti neprizadeto?" Da besne in uporne lezbijke niso ravno najlažje prebavljive za straight občinstvo, se je izkazalo tudi med njeno poletno turnejo po Veliki Britaniji, ko so ji prepovedali kar nekaj nastopov. "Bojijo se močnih žensk. Jim bom že povedala, kar jim gre!"

Dan po nastopu v Arsenio Hall Showju je na vprašanje "Danes Arsenio Hall, kaj pa jutri?", kot iz topa odgovorila "Jodie Foster". V načrtu ima tudi še kaj drugega. Vloga v filmu o **Harveyu Milku** z naslovom *The Mayor of Castro Street* (Milka bo igral **Robin Williams**), igrala bo ob Diane Keaton v filmu *Pet People*, pred koncem leta bo izšla njena plošča *G-Spot*, govori pa se tudi o lastni TV oddaji in off-Broadway showju z naslovom **Muff Diva**.

Tudi pri izbiri tega naslova ni mogla iz svoje kože. Ob pravilni izgovorjavi zveni natanko tako kot "muff diver", kar je v slengu oznaka za tistega, ki ne liže samo sladoleda.

Rainer Werner Fassbinder

Grenke solze Petre von Kant

ZRN 1972; igrajo: Margit Carstensen, Hanna Schygulla, Irm Hermann.

(TVSI, 1.10.1993.)

R. W. Fassbinder: "V filmu *Grenke solze Petre von Kant* sem hotel zelo natančno opredeliti, da funkcionirajo v homoseksualnih zvezah enaki zatiralski ter poilačitveni mehanizmi kot v heteroseksualnih razmerjih. Zaradi tega so bili homoseksualni ljudje besni name, ker vselej menijo, da so nekaj posebnega. Umetniki med njimi mislijo, da je njihova usoda posebej zanimiva. In ostali so prepričani, da je njihova usoda posebej tragična. Če jim potem rečem, da to ne drži in da so odnosi enaki kot v 'normalnih' zakonih, pobesnitjo. Želijo biti nekaj posebnega; nenormalni. To je neumnost."

To je avtorjev odgovor na napade, ki jih je bil film deležen med homoseksualno populacijo. Fassbinderjeva premisa, ki jo je morda najbolj radikalno izpostavil v filmu *Martha*, je naslednja: to, kar se na površini kaže kot ljubezen, je v resnici odnos izkoriščavalec/izkoriščanec; nadrejeni/podrejeni; je posesivnost, kjer vsak partner uveljavlja svoje egoistične cilje.

Film *Grenke solze Petre von Kant* je Fassbinder posnel po svojem lastnem istoimenskem gledališkem delu, ki ga je brezuspešno uprizoril v Frankfurtu leta 1971. Gledališkost je ohranil tudi v filmu, v katerem se jasno razpozna delitev po prizorih, predvsem pa ga od povprečnih filmov loči vztrajanje na izjemno dolgih kadrih, ki jih reže le tedaj, ko gre za pomensko spremembo.

Podnaslov filma je *Bolezenski primer*, s čimer režiser takoj opozarja, da zavrača gledalčevo identifikacijo s filmom in njegovimi junaki, temveč podaja eksempl nekega stanja, ob katerem naj bi gledalec ne ČUTIL, ampak RAZMISLIL o svojih lastnih emocijah in odnosih ter jih po potrebi tudi SPREMENIL. Fassbinderjevo namero najbolje opiše Petra, ko pravi: "Ko SPREVIDIŠ, lahko stvari spremeniš. Obžalovati bi smel kvečjemu tisto, česar ne sprevidiš." Režiserjeva namena, ki je v tem filmu posebej očitna, je ta, da s pomočjo postopka, znanega iz Brechtovega gledališča - to je V-efekta (potujitvenega učinka) - gledalcu odpre oči (zase in za obdajajoči svet) in ga izzove k izvedbi potrebnih sprememb.

Petra von Kant je modna kreatorka iz Bremna ter živi s služabnico Marlene, ki ostaja v filmu nema in ne opravlja le gospodinskih in tajniških poslov, temveč je očitno prevzela tudi Petrina kreativna dela. Petrin odnos do Marlene je despotski, medtem ko ostaja Marlenino razmerje do Petre dvoumno: zdi se, da v svojem podrejenem položaju morda mazohistično uživa in Petro celo ljubi. Petra je jetnica prostora, ki je sicer

tipična podoba svoje lastnice in naj bi potemtakem dajal vtis domačnosti, toda v resnici gre za celico, za umetno ustvarjen svet, iz katerega za Petro ni izhoda. Petra je kot eksotična riba v akvariju, ki je le zunanja podoba Petrine notranjosti in njene nesposobnosti prebiti zid, ki jo loči od RESNIČNEGA življenja. Petrino artifično bivanje poudari Fassbinder z njenim pretiranim make-upom; nenehnim menjavanjem lasulj, itd. - vse je umetno, stik s pristnim življenjem je pretrgan. Njeno skrajno nemoč, šibkost, izčrpanost - zlasti duševno - najbolj očitno ponazarja dejstvo, da je ves čas bodisi v postelji bodisi na tleh. Tako pričaka svojo prijateljico Sidonie pozno dopoldne še v postelji. Pove ji, da se je pred časom ločila od svojega moža, vzrok pa je bil zlasti ta, da je sama postala uspešna in ni potrebovala njegovega preživljanja. Petra: "Hotel je skrbeti zame. Po tem ovinku samo po sebi nastane zatiranje." Da vidi Fassbinder v vseh odnosih predvsem razmerje zatiralec/zatirani, kaže tudi Sidonieina izjava: "Lester misli, da me obvladuje, jaz ga puščam v tej veri, nazadnje pa uveljavim svojo voljo." In pa - v zveze se človek spušča predvsem zato, ker se hoji samote - Petra: "Mislim, da je človek ustvarjen tako, da drugega človeka POTREBUJE, ne zna pa živeti z njim."

Sidonie predstavi Petri trindvajsetletno Karin, ki Petro zaradi svoje lepote takoj fascinira in želi ponovno srečanje. Karin res še isti večer pride. Petri razodene, da je njen oče ubil mater in nato naredil samomor. Prvotni očaranosti zaradi zunanosti se zdaj pridruži še usmiljenje. Odpreta šampanjec in Petra predlaga tikanje. Medtem ko pada Petra v brezno brezglave strasti, izreče stavek, ki prihajajoča čustva silno relativizira: "Človek je trd in surov in vsakdo je zamenljiv. Vsakdo." Zdej Petra izpove Karin svojo ljubezen. Fassbinder postavi njune srečne (?) čase v izvenfilmski prostor in nadaljuje na točki, kjer se zveza razdre. Karin je spala z moškim, Petro to strahotno prizadene, naka Karin pokliče njen mož, ki se je vrnil iz Avstralije, in odloči se, da bo Petro zapustila. Petra jo ponižujoče roti, naj ostane, toda Karin, ki je Petro v resnici le izkoriščala, odide.

Petra je zdaj v vseh pomenih na tleh. "O, drek, drek, kako zelo te potrebujem!" Neki nemški kritik je zapisal, da je Petrin obup "na meji dobrega okusa" in izjava ne prese- neča, če poznamo njen krik ob prisotnosti matere, hčerke in Sidonie: "Mezinec od Karin je več vreden kot ve vse skupaj!" In pa: "Rada bi umrla, zame ni na svetu ničesar več."

Da, Fassbinder je zavestno balansiral "na meji dobrega okusa", ker je gledalcu želel postaviti pred obraz zrcalo in ga dovesti do spoznanja, do katerega je končno prišla Petra: "Sploh je nisem ljubila. Samo posedovati sem jo hotela."

Kdo izmed nas resnično ljubi? In kdo se oklepa zveze le zaradi tega, ker ga je groza pred samoto? Prva čustva so zdrava in konstruktivna; druga patološka in nas spreminjajo v pijavke tuje krvi. Kdo vidi v partnerju ČLOVEKA? In komu je le OPORA, potrebna zaradi lastne šibkosti? Soočimo se z vprašanji. In ukrepajmo!

Petra

žarnica

svetleče z

žico

srebrno

tkanino

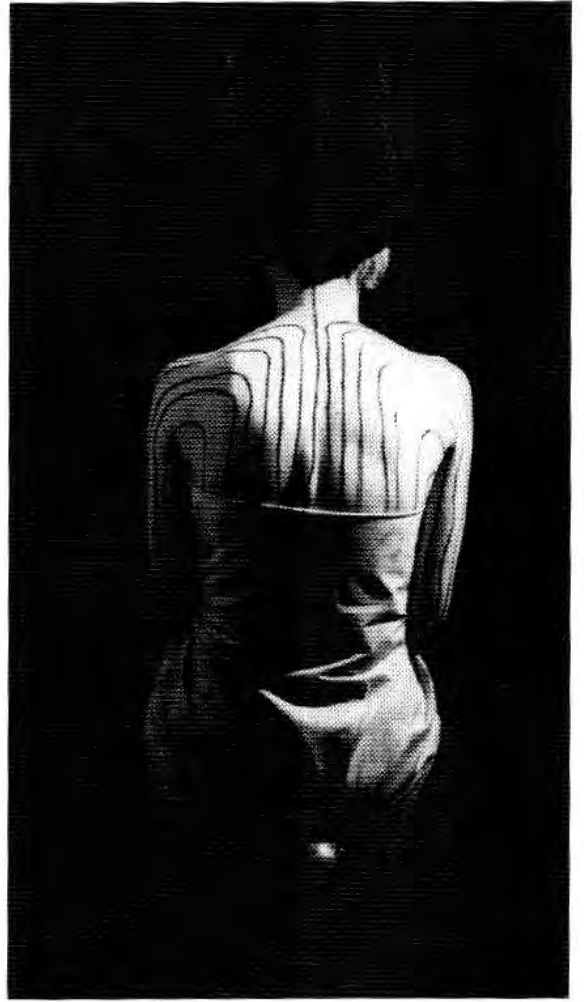
spiralami

kot oblačilo

ali kot nakit in

kožo

design:
Franka Bertonec
foto: Jasna Klančičar

Orfejev testament

Ostal bo v spominu kot gospod v klasični sivi obleki, podloženi z rožnatim satenom in z vedno zavihanimi rokavi, ki so razkrivali njegove roke. Bil je ponosen na svoje roke. Svoje drobne, dolge, rafinirane roke. Bile so mu najboljši prijatelj. Z njimi je prijel za papir, ki mu je tekst diktiral njegov genij. Z njimi je risal in slikal, sproščal virtuožno fantazijo. Z njihovimi uglajenimi prsti je tipal po svnjih znamenitih znancih in poželjivih ljubincih. Z njimi je aplavdiral svojim lastnim delom. Z njimi je koketiral kot ženske s svojimi nogami. Z njimi je rad segal med noge; nobenih ni bilo, ki jih z njimi ne bi mogel razpreti. Nobenih vrat ni bilo, ki jih z njimi ne bi mogel odpreti. Ja, in tudi zaradi njih je bil skoraj pol stoletja center francoske kulture, kot njen impresarij in protagonist obema.

Leta 1889 Pariz ni dobil samo Eiffelovega stolpa, ampak tudi enega najbolj vsestranskih umetnikov vseh časov, ki mu je bilo ime JEAN Maurice Eugène Clément COCTEAU. Tega čudovitega leta je 5. julija povečal članstvo premožne pravniške družine. Vzgajala ga je mati, oče je že leto po njegovem rojstvu napravil samomor, in ga uvajala v svet klasične umetnosti. A že izjemno zgodaj se je kot upornik usmeril k modernizmu. Kubizem, dadaizem in nadrealizem so bile umetnostne smeri, ki so ga privlačevale. Prakticiral jih je že v šoli, ko je pisal verze svojemu učitelju in ga upodabljal na zbadljivih karikaturah. Svojo puberteto, svojo prvo zaljubljenost "otroka noči" v "lepotico dneva", pa tudi onanistične seanse s sošolci pri urah risanja pod šolskimi klopmi, opisuje kasneje v romanu "Strašni otroci" (Les enfants terribles, 1929). **Edouard de Max**, veliki francoski igralec, ga s poezijo "Aladinova svetilka" predstavi javnosti, istočasno pa uvede tudi v svoj moški harem, homoseksualni svet, ki je svoje ljubezni izživiljal v slovitih pariških salonih. Na številnih nočnih sprejemih se je tako pojavljal travestiran v cesarja Heliogabala: v oblekah s številnimi biseri in rdečimi naborki, z uhani in z živo nalakiranimi nohti ter z golo zadnjico seveda. Že v svojih zgodnjih 20-letih je postal udomačeno ime v intelektualnih in umetniških krogih, njegovi prijatelji pa takšna imena kot so **Marcel Proust**, **Pablo Picasso**, **Igor Stravinski**, **Vaclav Nižinski**, **Serge Djagilev** in mnogi drugi. Njegovi intimni prijatelji skozi vse življenje pa so bili predvsem mladi športniki in pesniki. Zaradi enega izmed njih, zaradi **Paula Thavenaza**, slikarja in učitelja ritmične gimnastike, se je pričelo (skoraj) večno sovraštvo med njim in starejšim ter slavnejšim **André Gideom**. Gide je v svoj "Dnevnik" zapisal: "Dovolj bi bilo, med drugimi, pogledati kakšni so postali mladeniči, s katerimi sem se resnično lahko pozabaval. Tisti, na katere sem res lahko imel vpliv". Niti enega ni, ki bi si ga s trudom hotel prilastiti, pritegniti ga na svojo stran. Nasprotno, moja

stalna skrb je, da jih usmerjam na njihovo lastno pot... Vendar, nekateri niti malo ne jemljejo v obzir mojo požrtvovalnost in spoštovanje tuje osebnosti..." Čeprav se Cocteaujevo ime nikjer ne omenja neposredno, je jasno, da se prav njemu očita povsem nasprotno obnašanje. On in njemu podobni so mladeniče pritegovali na svojo stran, jih usmerjali na svojo lastno pot, se okoriščali z njimi, ne da bi pri tem spoštovali njihovo svobodo - to bi rad povedal Gide, ko je izstrelil strupeno puščico svojemu tekmeču in nasprotniku Cocteauju. Vendar, ali je bilo res tako?

Po nekaterih v javnosti že obelodanjenih zvezah z mladeniči leta 1919 Cocteau spozna "čudežnega otroka", otroka - monstuma, **Raymonda Radigueta**. Cocteauju je trideset, mlademu Radiguetu šestnajst let. Toda Radiguet ima za seboj že slavo izjemnega književnega daru, številne izkušnje s starejšimi ženskami, s kockanjem in alkoholom. Kot krono vsemu si pridobi še eksplozivno prijateljstvo s Cocteaujem. Cocteau je omamljen z "genialnim divjakom" in naredi vse, da Radiguetov kratki roman "Vrag v telesu" doseže uspeh. Dobro mu gre od rok, vendar pa mladega Radigueta ne uspe obdržati samo zase. Čeprav odideta skupaj na letovanje, kjer prepuščata svojo naga telesa sončnim žarkom Azurne obale, Radiguet svoje srce podeli **Bronji Perlmutter**. Strast in bolečina obenem ključeta v Cocteauju zaradi svojega "oboževanega ubijalca", kot ga je ljubkovalno ogovarjal. Vrhunec idealiziranja oboževanega pa je strmen v Cocteaujevi izjavi, da se Radiguetovo srce lahko nariše samo s svinčnikom, ki ima nainesto grafitna diamant. Vendar, pogoje za stvarjenje mita o Radiguetu podeli življenje samo. Bolezen in neobvladano življenje naredita svoje. Pri 20-letih, leta 1923, Raymond Radiguet, francoski literarni Mozart, umre. Nazadnje ga Cocteau obišče v bolnici 9. decembra. "Nepozabni obraz ubijalca" uspe izreči samo še: "Čez tri dni bodo name streljali Božji vojaki". In tako je tudi bilo. Če je verjeti Cocteauju!

Ni bila to edina smrt ljubljene osebe v Cocteaujevem življenju. Prav gotovo pa je bila najbolj boleča. Cocteau nari. Izhod išče najprej v opij, potem v religiji. Tako z enim kot z drugim koketira v svoji slavni maniri. Z religijo še najbolj. Razburljivo je bilo ponovno priti v središče javne pozornosti kot konvertit, čeprav v resnici ni bilo nobenega spreobračanja. Bilo pa je dopisovanje s katoliškim filozofom **Jacqueseom Maritainom**, ki je bilo povod za številne nove komentarje, škandale in ministerije. Iščoč pomoč za beg iz praznine, ki je njegovo dušo naselila po Radiguetovi smrti, v pismu Maritainu, Cocteau zdaj svojega "oboževanega ubijalca" imenuje "Nebeška rokavica". Ko nebo ponudi roko, pride smrt. Ko si vzame mladeniča, Bog/Nebo natakne rokavice, da si ne umaže rok. Radiguet je odigral vlogo nebeških rokavic. In odšel. Maritain daje Cocteauju nasvet: za sebe si pridržijo pravico služenja Večnemu (Bog, znanost), Cocteauja pa napoti v službo spremenljivemu (umetnost, družabno življenje). In Cocteau ponovno krene na pot.

Spet mladeniči, prijateljstva, ljubezni: mladi pisatelj **Jean Desbordes**, mladi igralec **Marcel Khil**, mladi črni boksar **Al Brown**. Tekom prijateljstva vsak od njih doživi transformacijo. Cocteau je mecen, učitelj, oče. In, bodimo odkriti, pederast, čeprav te besede ni maral; zdela se mu je kot sinonim za najzahrbtnjši napad na svojo lastno moralno vzgojo. Saloni so torej v njem le zapustili posledice. Škandali, to ja, ne pa tudi odklanjanje in geto. Mornarji ja, vendar kot simbol radosti in življenja, a ne kot pri Genetu, simbol zločina in mračnih demonov. Za Geneta so pristanišča in mornarji naraven ambient, za Cocteauja pa gledališki dekor, v katerem se včasih rad igra. Po drugi strani pa: seksualnost je pri Genetu sestavni del občevarjanja na poti k nedoseženi neodvisnosti. Vrhunsko občevarjanje se nam izmika, kajti po Genetu, "sedanjosti pripada samo kraljestvo neuspeha". Pri Cocteauju pa, za razliko, srečamo tipično infantilno seksualnost, v kateri dominirajo "sterilna" prijateljstva in postavitev moških mitov na osnovi materiala (prijateljstvo), ki ga obkroža(jo). Vendar bo prav ta "sterilnost" rodila številne plodove z obeh strani, pri obeh sodelujočih v igri, kot bo tudi prijateljstvo "brez konzumiranja" omogočalo "občevarjanje", ki bo za mnoge druge za vedno ostalo nedostopno. Za vse to je najboljša priča Cocteaujeva "Le livre blanc", sentimentalna homoerotična izpoved, anonimno objavljena 1927.

Če bo vse po sreči, bo prav "Bela knjiga" prvo njegovo delo, ki bo izšlo v slovenščini. Kot je bilo že zadnjič pri Pasoliniju ugotovljeno, lahko Cocteau samo še potrdi, kako smo Slovenci bomo založeni s prevodno literaturo. So se pa njegove drame v 60-letih mnogo igrane na slovenskih odrih: "Peklenski stroj" (La Machine infernale, 1934), "Ti strašni starši" (Les parents terribles, 1938) in "Pisalni stroj" (La machine à écrire, 1941). Kakor izpričujejo kritike, so bile te predstave čezmerno obložene s slovenskim (raz)čustvovanjem, preobložene pa tudi z melodramatično teatralnostjo, ki je v prav trpeči atmosferi triumfiral celo s histerično pretresljivimi kriki. Je pa vprašanje, kako bi se pri nas lahko takrat na ustrezniji način lotili Cocteaujevega avtentičnega in izvirnega demaskiranja lažne meščanske morale, ko pa z njo samo, jasno!, praktično nismo imeli nobenega opravka.

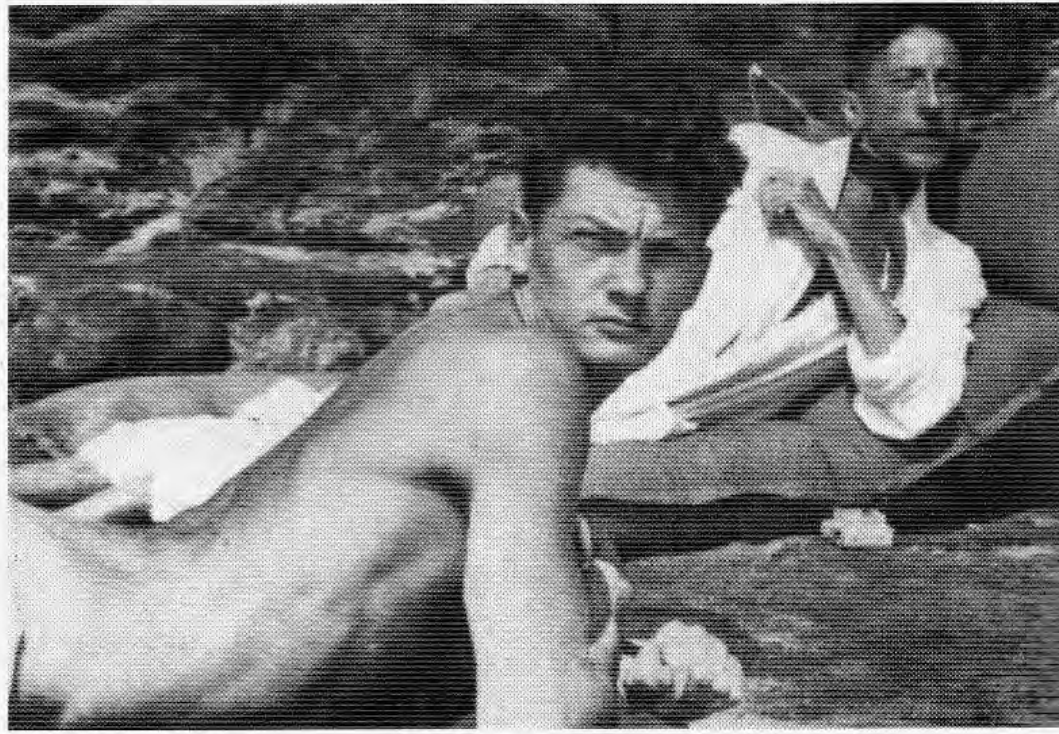
Cocteaujevemu ekstravagantnemu, ekshibicionističnemu imidžu umetnika in dandyja, na večnem lovu za novostmi, je povsem odgovarjalo, da se oprime novega medija. Filmska kamera je tako postala samo nova igračka, sodobno sredstvo za sodelovanje v stari, ljubljani igri pisanja in risanja. Ves filmski opus se je stopil z njegovim kreativnim delom na drugih umetniških področjih in predstavlja tako oživitvev in ovekovečitev tiste mitologije, tistih tem in slik, ki so že bile razdelane v njegovem literarnem in likovnem opusu. Vrnitev h klasičnim, grškim vrednotam je obogatena z eklektičnim spojem neoklasike in modernizma. In res je največja Cocteaujeva umetnost prav doseženo ravnovesje med tradicionalnim in modernim, abstraktnim in konkretnim, nemogočim in mogočim. Pred njim ni še noben

umetnik tega veka tako uspešno spojil lepoto in strast, humanost in narcisoidnost, intimnost in vsečloveškost, ustvarjalca in njegovo delo. Kritiki bi rekli: ustvarjen je nov žanr, Cocteaujev osebni tip filma. Cocteau in film - to je kot popoln zakon umetnika s svojim idealnim medijem, ki mu je omogočil uresničiti svoje najbolj fantastične, najbolj nore in najbolj drzne sanje.

Osebna mitologija, ki jo predstavi v prvencu "Pesnikova kri" (1930), ostaja njegov zaščitni znak vse do poslovnega filma "Orfejev testament" (1959). Glavni protagonist Cocteaujevih filmskih poem je vedno Pesnik, pesnik z veliko začetnico. Pesnik ima samo sebe in svojo umetnost: teži k dovršenosti, ki ni nič drugega kot nesmrtnost; sebe predstavlja kot svoje največje umetniško delo. Obseden s slavo in nesmrtnostjo sklene Pesnik neobičajno, zapleteno razmerje s smrtjo. Pri Cocteauju je smrt vedno predstavljena kot lepa, skrivnostna ženska. Pesnik je zaljubljen v smrt, kajti samo ona mu lahko zagotovi uresničitev njegovih želja. Šele v smrti nemogoča ljubezen postane možna, mladost in lepota pa večni. Pesnik torej umrje v življenje. Še preden pa bi se lahko pričelo "smrtno dolgočasje nesmrtnosti", Cocteau filma verjetno najlepšo bajko na čast ljubezni - "Leopoldica in zver" (1946). V tej francoski legendi iz 17. stoletja se ne omenja Orfej niti inspiracija ali slava ali nesmrtnost. Pobegne od intimnih obsesij, vsaj na prvi pogled se tako zdi, in se prepusti domišljiji, ki mu omogoči, da zgodbo o ljubezni, ki ljudi spreminja v živali in zveri v človeška bitja, oživi z najbolj čudovitimi slikami, ki so bile kdajkoli izrisane na filmski trak. V velikem finalu se tako zver s pomočjo ljubezni spremeni v prelepega mladeniča, ki v objemu svoje drage leti proti nebu, proti večnosti. Cocteau pa v objemu s filmsko kamero vzleti v filmska nebesa in pri tem svoje nepogrešljivo ime izpiše na Panteonu filmske magije.

S tem filmom pa je Cocteau predstavil tudi svojega novega angela s čudovitimi azurnimi očmi, igralca **Jšana Maraisa**. Marais postane ljubimec, glavni igralec, inspiracija. Zver in Princ in idol matinejske publike. Nov mit se je rojeval in istočasno oživil v življenje tudi samega njegovega tvorca. Strastno razmerje bo trajalo deset let, veliko prijateljstvo pa vse do Cocteaujeve smrti. Ko se je približeval šesti dekadi svojega življenja, je Cocteau odkrito izjavil, da je zaključil svoje seksualno življenje. V usnjenih hlačah in nepogrešljivih lajbičih, še naprej v družbi mladih fantov, se v poznih letih zares upira seksu. Zdaj ima v glavi nov cilj. Želi postati svetnik. Sveti Cocteau? Vendar ne. Svetnik bo postal tisti, ki mu je simbol ljubezni nož, znak svobode pa osamljenost. Sveti Genet!

V Parizu je leta 1983 prvič izvedena predstava "Cocteau-Marais". Na sceni je legenda, Jean Marais. Vse kar je izgovorjeno, je napisal ali izrekel veliki učitelj, patron in ustvarjalec mitov, Jean Cocteau. Živ mit v živo pripoveduje zgodbo mitičnega stvarnika mitov dvajsetega stoletja. Predstavo si je ogledal tudi **Žarko Petan**, ki pa jo je v knjigi "Teater je vsepotvod" povsem raztrgal: "Igra je anekdotično koncipirana monodrama, v kateri govori Marais z usiljivim pato-

som o življenju Cocteauja, predvsem pa o svojih tesnih zvezah z njim. Oder je ves v črnem, pa tudi Marais je napravljen v črno obleko. Ko deklamira dolgovozno besedilo, ki ga je sam napisal oziroma sestavil, igra tako vebementno, da kar naprej opleta z rokami in stresa dolge, sive lase, namesto da bi s prizadeto intimnostjo pritegnil gledalce, da bi mu prishubnilo..."

Leta 1987 izide korespondenca, ki se je med Cocteaujem in Maraisom dogajala skoraj trideset let. To so ljubezenska pisma, kasneje prijateljska, iztrgana iz pozabe minljivosti. Vse je objavljeno še za življenja enega od protagonistov (Marais je letošnjega 11. decembra praznoval okroglih 80 let), da bi se tako lahko izognili morebitnim zablodam pri tolmačenju. Vendar pa kakršnihkoli nejasnosti sploh ni moglo biti. Pisma povedo vse in samo za primer: "Moj oboževani Jeannot! Jaz sem najsrečnejši človek na svetu. Je kje kdo srečnejši kot sva midva, ki naju tudi apokalipsa ne more več ločiti. To je velika skrivnost. Po tem nesrečnem dnevu (to je bil dan, ko je Marais odšel na fronto, leta 1940), sem začutil izjemno umirjenost. Bili so to valovi najine ljubezni, ki se prepletajo in pojejo v tišini. Slava je v odnosu do ljubezni ničvredna. Najina slava je v najini ljubezni. Srečen sem, ker te ljubim - te troje besede so vredne visoke cene, ki jo človek plačuje za lastno srečo. Zaradi njih sprejemam to dramo in ta tunel, v katerem sva se znašla. Žal mi je vseh tistih, ki ne ljubijo z tvojo močjo, Jean." Pisma so polna patetike, ki jo sicer cenim, a včasih se mi zazdi, da le pretirava: "...Ko si odhajal (pismo po odločitvi, da ne bosta več ljubimca), si pozabil krznene rokavice. Odneseš sem jih v svojo sobo in jih poljubljal s solzami v očeh..."

Bili so po Maraisu še mladeniči, ki jim je Cocteau ponudil "očetovsko" ljubezen in skrb. Med njimi je bil tudi **Edouard Dermit**, posinovljenec italijansko-jugoslovanskega porekla, ki je bil sprva rudar, a mu je Cocteau omogočil, da je izzivel svoj slikarski ta-

lent, dal pa mu je tudi pomembne vloge v svojih filmih. Vendar pa samo Cocteau in Marais, Jean in Jean, ostajata kulminacija nekega življenja, posvečenega umetnosti sreče in igre, nekega življenja, ki je v odraščanju videlo samo izgubo in bolečino, nekega življenja, ki si je ogradilo svoj del v otroškem vrtcu. Za mnoge je bil to povsem dovolj velik razlog, da so Cocteauja kot umetnika in intelektualca prezirali. Njegovi najbolj odkriti sovražniki so postali prav kolegi umetniki. Za vse njih je bil le nezrel otrok, ekscentrik, samo eden nešteti zabavljačev, ostarela koketa, njegova umetnost pa, hal, če ji sploh lahko rečemo umetnost, le popolna dekoracija, ki svoje pribežališče išče v avantgardnem, hermetičnem in izumetničenem.

Cocteau pa je na srečo zapustil številne "otroke", ki se še danes lahko gledajo, čitajo, listajo in izvajajo. Naj bo sodnik vsak samemu sebi. Vendar je Cocteau že za življenja odgovoril na vse te obtožbe in to na svoj značilen način nesramnega otroka v letih: "Ja, jaz sem laž. Laž, ki govori resnico!" Pred kratkim, 11. oktobra, je minilo trideset let od njegove smrti, ki se je zgodila, ravno ko je pripravljala radijsko oddajo na čast **Edith Piaf**. Ko je slišal za njeno smrt, je dejal: "Piaf je mrtva, ah, zdaj lahko tudi sam umrem." In je umrl, samo nekaj ur za njo. Bila je tako to njegova poslednja laž. Laž, ki je govorila resnico.

Gusti Goran G.
foto: Marais in Cocteau

Deček s piščalko

Ko na tv zaslonih uzremo "dečka s piščalko", ki nas na znano **Krekovo** melodijo zaziblje v s(p)anje, zberemo le še toliko moči, da posežemo po gumbu za izklop in že se pokrijemo z vekami. Si je sploh mogoče želeti še kaj več, kot da ti uspayanko na svojo piščalko zaigra nežni goli sloki deček. Pravzaprav mu je ime *Pastirček* in ga je leta 1942 v bron ulil kipar **Zdenko Kalin** (1911-1990), ki se je v našo zavest zapisal predvsem z občuteno izpeljanimi gracilnimi figurami otrok, ujetih v skulpture *Otroških iger*. Bile so kot odsev njegove duše, kajti bil je mil karakter, kot zaščite potreben otrok. Svoje bogato znanje je razdajal vse življenje: kot ustvarjalec, kjer je zapustil bogat opus kiparskih stvaritev, kot pedagog na ljubljanski likovni akademiji, kjer je mladim talentom odpiral poglede v njihovo lastno ustvarjalno hotenje, in nena zadnje tudi kot angažirani kulturni delavec, ki je vselej prisegal na strokovnost in na odprtost vsemu novemu in drugačnemu. Pred davnimi leti, ko so Pastirčka iz Tivolija, kjer domuje, ukradli, so se vsi oddahnili, ko so ga končno našli in spet postavili na svoje mesto. Danes, ko stoji tam ves iznakažen, ne sebi, ampak vsem mimoidočim v posmeh, se ne zmeni nič. TVS pa ima po 35-letih še vedno najlepšo "špico" na svetu. Čepprav je tehnika vseskozi napredovala silovito, lepota in milina "dečka s piščalko" ne moreta biti z ničemer omajani, kaj šele zamenjani.

*gusti g.;
foto: frenk fidler*

Svileni prsti v ajdi

(himna neki lezbični ljubezni)

Mehkim belim stopinjam sledim in se privajam spet na pozabljene tišine, na bele lise, spletene v kito. Nekoč sem srečala belo deklico, ki je znala iz svoje violine priklicati toplo poletje. Znala je razpreti travnike, mi šepetati v uho pred nevihtami, ko bi hotela noga postati mivka in bi se tako skupaj v sladostrastje pogreznila. Nosili sva v sebi tisto toplo poletje, ki sva se v njem samo do poljuba zganili. Odpiralo se je modro in dotikalo v vaški cerkvi na hribu, kjer je med starimi freskami v mojem naročju zaprla oči. Bila je ena tistih silnih ljubezni.

In tisto noč sva na ravnini med ajdo druga drugi pretopili telo v rumeno. Stegna mi je ovila s čisto belo krpo, ki je dišala po ajdovem kruhu. Še dišim in bom vedno dišala, ker so se njene dojke prebudile v svileno dotikanje, rasle in se manjšale.

Potem enkrat, ko je ni več bilo, sem pokleknila pod baročnim stopniščem, priklonila sem se. z roko na srcu, njenemu mednožju. Da je nikoli ne bi ranila.

Njeni topli prsti so mi tisto noč zdrsnili preko trebuha, z zlatim prahom so naredili pot, ki se vroče zakuje v kožo. Od njih se ves zlatiš in se kažeš soncu. Preprosto in tiho. Lepota, ki neslišno zbuja čutnost v ženski. Rekla sem ji, naj pada vame, naj se razleze po meni, naj enkrat že sanje živim. Posejali sva nevidna semena v brazde in potem sva z rokami brodirali med njimi.

Neki drugi dan mi je spela v lase dišeče iglice, se dotaknila mojih dojk, še ustnice mi je s svojo zeleno slino pogozdila. Bila mi je dom in pravljica in moja ljuba. Neka skrivnost lepote, sladek vonj po ženski zreli koži.

Zdaj so v meni neka dolga deževja, ob večerih gladim medenino v svoji majhni orožarni, v nočeh se pretebam s prividi. Čakam, da mi potrka na okno, ude si ovijam v dišavne griče, da je dotik lepote in trpljenja v enem, okus po koži, sladka razsanjanost jezika, ko si nekoga globoko v svojo dušo pojedel. Čakala sem jo na vseh golobjih trgih, zmeraj bosa, da se ji poklonim, na vseh postajah, v vseh jesenih, zmeraj bosa. Morda čutiš svoje boke tako globoko, če so te še samega v neki pravljici ljubezni spočeli. In sončna rana se žalostno svetlika v ravnini. Včasih pride angel, ki pove skrivnost in jo pozabiš. In je rana. Podobna ajdi in žitni bajki, pa dlanem med zrnji, ko sva si z njimi očistili telesi. In to je bilo v njenih svilenih prstih, da mi je stare tople povesti začetka v mednožje zamesila.

Zmeraj nas ranijo, ker nismo isti, telesa bi nam zaznamovali in nas na križ pribili. In zmeraj znova se pod isto rano roža na koži zgane, skorja se razpne. Telo se prebudi, ta čudovita oblika, ki se sama vase in v drugo preljuje, ima svojo neslišno govorico, stopinje, sled v milini dojk dveh žensk, trepetanje bilke. Potem si tako močno narejena iz zemlje, da si z zobni odgrmeš pot.

Nekega večera mi bo z violinskim lokom potrkala na okno, da mi razkrije še vse preostale skrivnosti. Odšli bova v leseno bajto na robu gozda, da si oh petrolejki razlomiva kruh in popijeva kozarec vina. Potem bova dolgo posedali v mraku, da se načudiva tišinam. Tista čudovita odsotnost bo v udih, ki počasi rože pod kožo zgane. Nasmehnila se bova, vrgli na ogenj še eno poleno, da se toplota ne premakne. Z blazinicami prstov si bova na obraz narisali nebo, si pobožali nasmeh, roka bo zmedena odpotovala po vratu, razgalila srajčko brez sramu, ki ni lasten lepoti trenutka, ko se v njem zasvetijo rožnati vršički dojk, dišavna griča počivališče ustnic in jezika, mehkih sanj, ran in pesmi. Morda bo to prav tak deževen dan, ko kapljice šepetajo za okni in se telo z hoki zgane v trepetanje od njene roke in njenega

diha. Zacveti cvet. In soba z nizkim stropom in razlomljenim kruhom na mizi se spremeni v svetišče, v pravi molk, v pravo dišavo, v molitev njenega telesa. Ta nevzdržna nabrekliost telesa, ki se v neke trenutke razsiplje kar samo, od znotraj. Prebudila jo bom v sanjah. Naj me v sebi čuti. Naj jo na drugi strani izhrepenim.

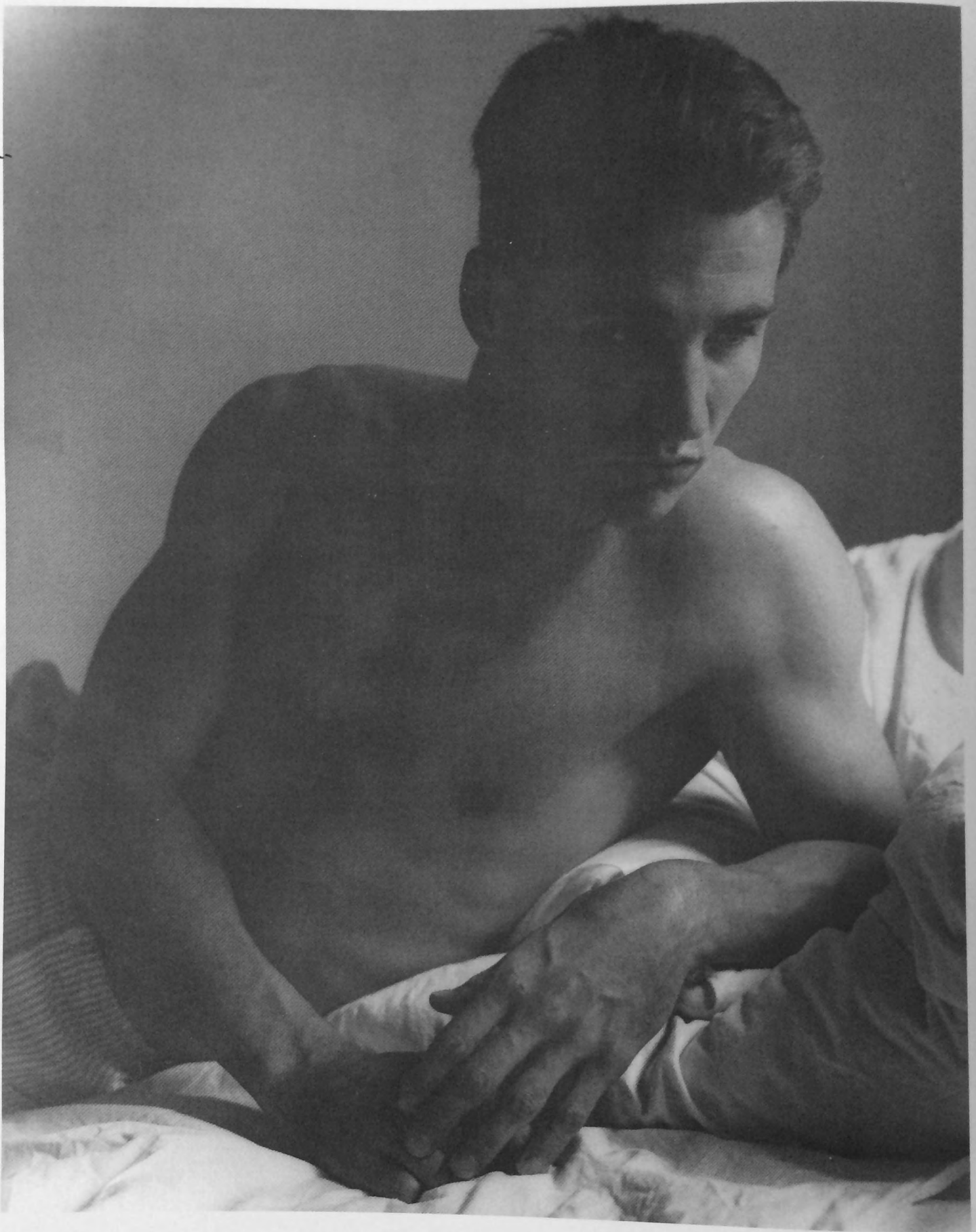
Med ajdo je šepetala, da ne bo mogla nikoli oditi, ker je v nama skupaj toliko lepote. In jaz jo čakam. Pišem pisma, ki so zgodbe, dolge in resnične, nekje med dnevom in nočjo, med zbežanim in pozabljenim. Moj dar je. Pišem pisma svilenim prstom, včasih ajdi. Poznam okus njenih ustnic, svilene oblake na njenem trebuhu, temen popek z imenom. Dragoceno skrivnost o zlati roži v ženski imam še zmeraj spravljeno v zaklenjeni škatljici. Nekateri o tem ničesar ne vedo.

Zvečer pritisnem roke na nebo in z rahlim trepetanjem narišem k luni njen obraz. V tebi, ljuba, bo ostalo toliko lepote.

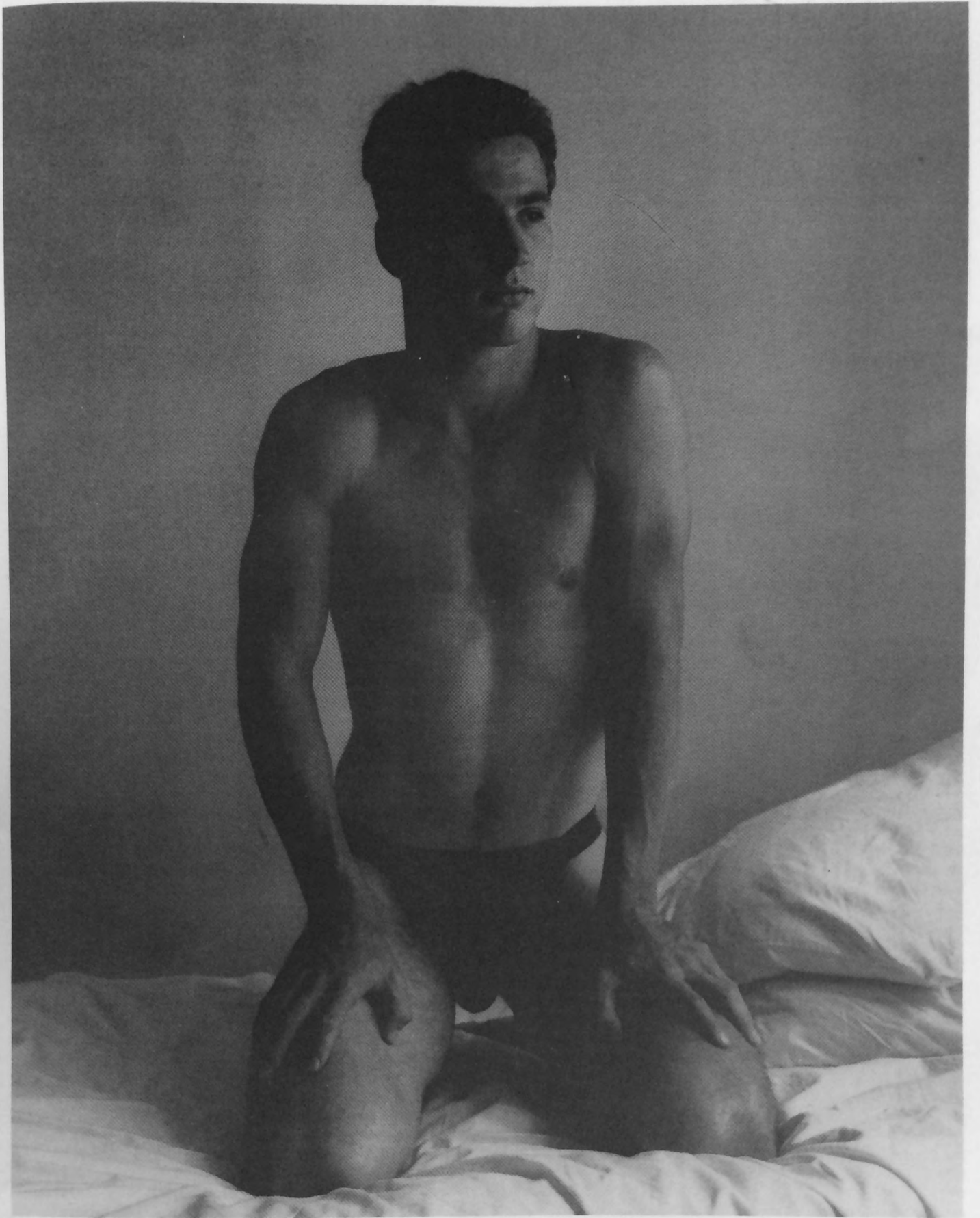
Ajda

(Druga nagrada na natečaju Pandore za kratko zgodbo.)

Alen Kos

Alen Kos

DANCE 2 TRANCE

Letošnje smernice v plesni glasbi so od lanskoletnega nespornega hita - techno stila - pričele prehajati v svojo mnogo bolj sofisticirano "variacijo na temo", v tako imenovano trance glasbo, za katero je značilna nekakšna večdimenzionalnost, hipnotičen občutek vibracij in lebdenja; čisti, sintetični ritmi mehko podlagajo klaviature in synthesizerje, ki v raztegnjenih glasbenih temah povzročajo prej omenjeni efekt neomejenega mnogodimenzionalnega prostora, nekakšno zazrtost v kozmos, v sfere nedosegljivega in nedoumljivega, občutek popotovanja skozi čas in neznane galaktične svetove...

DJ **Moby**, **The Orb**, **Orbital**, DJ **Felix** ... so ta trend jasno napovedali že v preteklem letu; spomnimo se samo **Mobyjevega** hita *Go!*, pa **Felixovih** *Don't You Want Me* in *It Will Make Me Crazy*, ki prav zaradi zgoraj omenjenih kvalitiet in razsežnosti ostajajo še danes med najbolj priljubljenimi štiklci v *Roza* disku in kot vse kaže, bodo poleg *Groove Is in the Heart (Dce Lite)* in še nekaterih gay himn (*Relax, You Make Me Feel, Tainted Love...*) ter obvezne **Madonne** (hiti iz albuma *Erotica, Vogue...*), ostali železni repertoar tudi v prihodnje.

Z veseljem lahko ugotovimo tudi, da se je letos rodila nova blesteča gay zvezda - mega transvestit **Ru Paul**, ki se je s hitom *Supermodel* zavihtel na sam vrh svetovnih glasbenih lestvic, pa čeprav s svojim imidžem, s svojimi video clipi jasno sporoča homoseksualno spolno identiteto; ali postaja postmoderna družba sprejemljivejša, humanejša, bolj naklonjena drugačnosti, se morda zaveda prednosti različnosti, multikulturalnosti ali pa gre v tem primeru spet bolj ali manj za izjemo, naključje tipa **Boy George**, **Jimmy Somerville**, **Marc Almond**, **Village People**, **Army of Lovers**...? Verjetno to slednje, nikar si ne domišljajmo preveč! Kjer gre za takšne vsote zelenih bankovcev kot v glasbeni industriji, je pač včasih treba tudi zanižati, pa čeprav na obe očesi. Pa še MTV je tukaj, ki preko satelita obvladuje celoten modri planet; koncepcija njihovega programa pa je kar se da liberalno naravnana in osveščena, zato se v njihovih intervjujih pogosto pojavljajo glasbeni izvajalci, ki brez težav, povsem samoumevno govorijo tudi o svoji homoseksualnosti; vsako leto pa poteka na MTV-ju tudi obsežen program ob svetovnem dnevu boja proti AIDS-u, ki ima z reklamami za safe-sex predvsem preventivno in izobraževalno funkcijo.

Med lezbijkami pa se je dokončno promovirala **k.d. lang**, ki je za svojo virtuoznost pre-

jela letošnjega Grammyja. Pa še coming out ji je končno uspelo narediti, kar tudi niso mačje solze.

Pa se povrnimo k novim glasbenim tokovom, k tranceu, torej. Pojavila se je cela vrsta odličnih skupin - preveč jih je, da bi lahko omenili prav vse, zato se bom omejila predvsem na tiste, ki jih vrtimo v našem disku.

Moby je letos prodiral še z dvema hitoma, z *Next Is the E* in zadnjim singlom *Move*, tudi **Dance 2 Trance** so se prebili z več komadi, še najbolj z *The Power of American Natives*, malo manj pa s *Hello San Francisco* in *Take a Free Fall*. Tukaj so še zares izvrstni **Ca-pri-corn** z *20 Hz* in **Jaydee** s *Plastic Dreams*! Sledijo techno trance bendi, kot **Illuminatae** s *Tremorro Del Terro* in *Tempestado*, **D-Code** s komadom *Odyssey*, **Fierce Ruling Diva** z *You Better Take This*, **Atahualpa** z *Anatemo*, **Interactive** s *Komo*, **Cyberia** z *Mr. Cbill's Back*, **Country&Western** z *Reincarnation*, **CJ Bolland** z več uspešnicami, **Introspective** z *Land of the Rising Sun*, **Dream Your Dream** s *Sousbkin*, **X-Trance** z *The Commitment*, **Transform** s *Transformation*, **Popcorn** s *Fade Away*, **Jinny** s *Feel the Rhythm*, **Transformer2** z *Just Can't Get Enough*, **Tranceformer** z *Be My Lover*, **Mellow Mellow** z *I Can't Stop*, **Neuro** z izvrstnim komadom *Mama*, **DJ Hell** z *My Definition of House Music*, **House of Usher** s *Shades*, prav posebej pa bi vas rada opozorila na **The Future Sound of London** s hitom *Papua New Guinea*, ki zdalec presega vse klasične okvire in se uvršča v posebno kategorijo glasbenih inovacij preteklega leta! Omeniti velja še **Daturo** z *Devotion*, **M** z *Razzio*, **D-Tribe** z *Walking On Love*, **Zentral** s *Que Ideo*... Skratka, kvaliternih trance bendov je res precej, tako da bo zanimivo opazovati, do kod bodo prodrle te nove ideje in predvsem, koliko časa se bodo obdržale na glasbenem nebu.

Mimo pravih hit industrijalcev **2 Unlimited** seveda ne moremo; komaj prav zapopademo en hit, že je tu drugi, vendar se osebno z nostalgijo še najraje spominjam njihove prve uspešnice *Twilight Zone*. No, trenutno vrtimo kar štiri njihove zadnje uspešnice - *No Limit* (ta se je že nekako umaknil), *Tribal Dance*, *Faces* in prihaja že *Let the Beat Control Your Body*. Aaaaah! Tudi skupina **U.S.U.R.A.** je izdala že svoj drugi hit *Sweat*, še zmeraj pa imamo raje *Open Your Mind*, **En Rage** pa so nas več kot navdušili s komadom *Run to You*, čisto dopadljivo pa zveni tudi njihova dance techno priredba **Animalsov** *House of the Rising Sun*; na **Ramireza** seveda nikakor ne smemo pozabiti, saj nas je napolnil z rezkim ritmom in erotiko s komadi *Orgasmico*, *Hablando* in z zadnjim hitom *Terapia*, **Capella** nas je navdušila z *U Got 2 Know*, tukaj pa je že tudi *U Got 2 Let the Music* (!) - dokaj dvoumna izjava, upajmo le, da glasbe vseeno ne bodo pustili, kot so to storili **The KLF**, ki jih prav tako z veseljem vrtimo še danes in se skupaj z njimi sprašujemo *What Time Is Love*, na

primer. Omembe vredni so še **The Good Men** z *Give It Up*, pa **Deadly Sins** z *We Are Going Down* (ali gre za oralni sex ali pa vendarle za kaj drugega, je prepuščeno našim vročičnim fantazijam) in, jasno, še eni mega hit industrijalci - **U96** z *Love Sees No Colour* in *Night In Motion*. Pa smo pri **Leili K**, ki nas ne glede na že zdavnaj pretekel rok trajanja še kar naprej "uničuje" s svojima *Open Sesame* in priredbo *Ca Plane Pour Moi*, dostojno ji konkurira večni **Dr. Alban**, tokrat s *Sing Hallelujah!*. Eden bolj zanimivih v preteklem letu je zagrebški bend **Intrance** s komadoma *Te Quiero* (N-Joi so naredili odlični remix) in *Dosta* (slednji se vsebinsko nanaša na balkansko krčmo oziroma vojno na prostorih ex Juge). Tudi **The Shamen** še niso za med staro šaro, še zmeraj se razživimo na njihov *L.S.I., Ebenezer Goode, Boss Drum...* **Snap** so nas nazadnje navdušili z *The Exterminate*, precej manj pa z *Do You See the Light*; letošnji zvezdniki komercialne techno instant plesne glasbe pa so vsekakor **Culture Beat** z *Mr. Vain* in zadnjim *Got to Get It* in pa **Haddaway** z *What Is Love, Life* in *Come Back*, kakopak!

Da ne homo ostali samo pri tranceu, techno in technopopu, se velja še spomniti **George Michaela** s super miksom Adamskega (Killer) in *Was Not Was* (Papa Was the Rolling Stone), **Lenny Kravitz**, ki sicer ni več ponovil tako dobrega albuma, kot sta bila predhodnja, je pa zato udaril v polno s hitom *Are You Gonna Go My Way*, **Princea**, ki se menda poslavlja od glasbe (dokaz za to, da misli povsem resno, bi naj bila tudi sprememba imena - zdaj mu je namreč ime Victor), mi pa se ne moremo posloviti od njegovih hitov *Sexy MF, My Name Is Prince*, tudi še *Cream, Kiss, Sign O' The Times, Purple Rain*; za slovo pa je izdal album *The Hits/B Sides*. Na treh CD-jih je zbranih 56 pesmi, 36 hitov petnajstletne kariere, od tega 10 top hitov, ter še 20 dodatkov za glasbene sladokusce; tistih 20 skladb, ki so se v preteklosti znašle na B straneh Princeovih singlov. In pa še štiri neobjavljene skladbe, med njimi je tudi *Peach*, ki je v tem trenutku seveda tudi njegov zadnji hit, ki ga vrtimo. Škoda, zares, kajti tako karizmatična osebnost, kot je bil Prince, se v glasbi le redko pojavi; izguba bo torej nenadomestljiva!

The Pet Shop Boys so tudi eni izmed večnih in največjih - tokrat je tu njihova glasbena tema *Go West*, v družbi največjih pa so bili in so še zineraj **Depeche Mode** in **U2**. DM so ustvarili prečudovit komad *I Feel You*, ki je za njihovo izraznost nenavadno rockersko obarvan, če seveda odmislimo *Personal Jesus* (ravno to je tudi tisto, kar jih dela zares velike; vedno namreč najdejo svojo pot - medtem ko gredo vsi v techno, gredo oni drugam. To je še tem bolj zanimivo in presenetljivo, če vemo, da so oni v techno popu bili že zdavnaj, od vsega začetka, ko drugi še vedeli niso prav, kaj naj bi tam sploh počeli). **U2** pa so nas presenetili s povsem enako potezo, le da v obratno smer - *Even Better Than the Real Thing* so namreč predelali v techno plesno verzijo;

njihovi fani so se sprva zgrozili, na koncu pa so le morali dojeti, da so U2 tako superiorni, da jim taka poteza ne more škoditi, ampak le še bolj dokazuje njihove sposobnosti. Treba pa je dodati, da se pesmi z njihovega zadnjega albuma *Zooropa* v disku ne prijemljejo najbolje, vsaj zaenkrat še ne. Ko smo že ravno pri techno remixih, je nujno treba omeniti **Frankie Goes to Hollywood** in njihov *Relax*, ki so ga pred nedavnim oplemenitili s techno soundom, kar sploh ne zveni slabo, res ne. Skrb pa zbuja novica, da je tudi frontman te nekdanj res izvrstne skupine, **Holly Johnson**, javno razkril, da je seropozitiven.

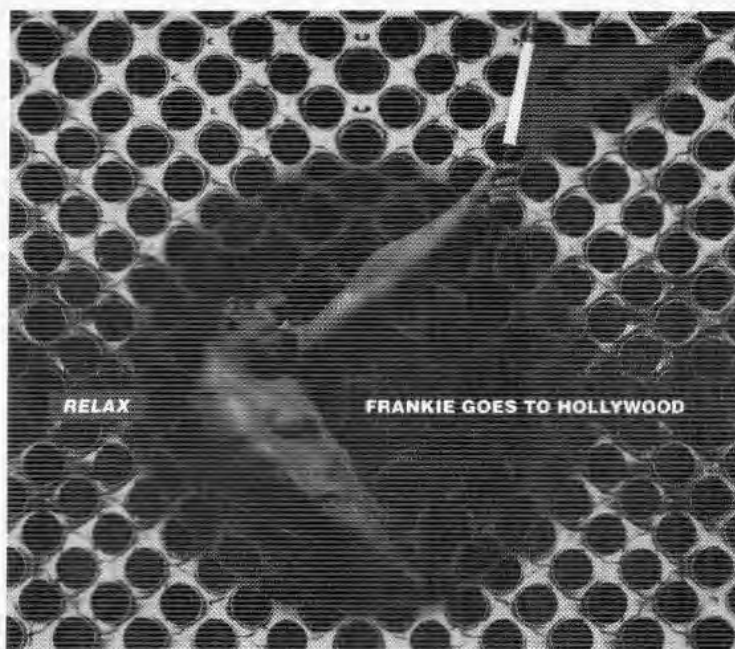
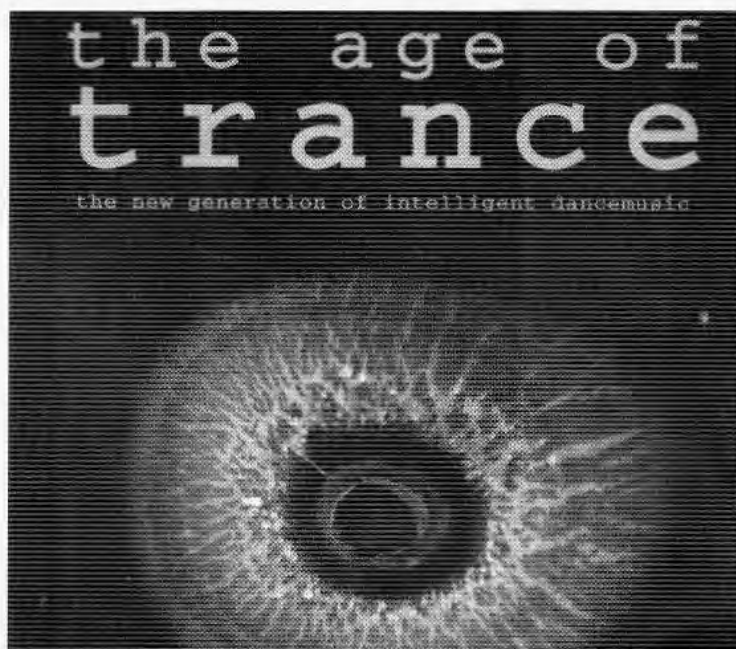
Na koncu je treba povedati še to, da poleg trancea vse bolj prodira tudi hip-hop (pri nas z nekajletno zamudo): najpreprostejši odgovor, zakaj šele sedaj, bi lahko bil ta, da so nekateri rap, jazzy, funky hip-hop bendi dosegli neverjetno visoko raven v svoji ustvarjalnosti - **Arrested Development**, **Stereo MC's in US3**, na primer. Simpatični in komercialno izjemno uspešni so letos bili **Shaggy** z *Oh Carolina*, **Snow** z *The Informer*, **Apache Indian** z *Boom Shack a Luck*, **Stakka Bo** s *Here We Go*, **Stereo MC's** s *Connected* in vsaj še *Step It Up*, **M-People** z *Moving On Up*, **Positive Gang** s *Sweet Freedom* (ta še najbolj spominja na Dee Lite!)...

Pri etno muziki povejmo le to, da so nesporno prvi še kar naprej **Les Negresses Vertes**, ki so letos izgubili svojega pevca (overdose), izdali pa so izjemen album *10 Remixes*. Druga zvezda stalnica pa je **Khaled**, kralj tako imenovane rai muzike, štikle pa se imenuje *Didi*. Tu pa tam pa zasučemo še komad **Mori Kanteja** *Ye ke ke*, ki ga je resda prekrila patina časa, vendar ga nika-kor ni načela.

Najlepše balade letošnjega leta pa so bile *Sleeping Satellite* (**Tasmin Archer**), *Breaking the Girl* (**Red Hot Chili Peppers**), *Easy* (**Faith No More**), *Walking In My Shoes* in *Condemnation* (**Depeche Mode**), *Digging In the Dirt* (**Peter Gabriel**), *Crying Game* (**Boy George**), *If I Ever Loose My Faith In You* (**Sting**), *I Put a Spell on You* (**Brian Ferry**), *Heading from the Fall* (**Vaya Con Dios**), *Little Bird* in še nekaj komadov z albuma *Diva* (**Annie Lenox**), *Man On the Moon* (**R.E.M.**), *Caroline* in *Qui seme le vent recolme le tempo* (**MC Solaar**), *All that She Wants* in ostali hiti (**Acc of Base**) in končno naj naj naaaj uspešnica *What's Up* (**4 Non Blondes**).

Tako! Za letos je to vse. Šalom do decembra 1994!

Dj Nataša

Pedofilija

Črno belo slikanje ne ustreza resnici

Nisem zdravnik niti psihiater, a me je k osvetljevanju te zanimive in dolgo časa zamolčevane problematike prisilil izid knjige *Ganimed in drugi* /avtor Ino Knabino/, članek v italijanski ženski reviji *Gloia* ter gonja proti pevcu **Michaelu Jacksonu**, osumljenemu spolnega nadlegovanja mladoletnika.

Ganimed in drugi je ena redkih knjig v svetu in hkrati prvi slovenski roman, ki opisuje srčno in telesno ljubezen med odraslim moškim in trinajstletnim Oliverjem. "Trinajstletni" poudarjam zato, ker ima trinajst let tudi **Jordie Chandler**, "žrtev" slavnega pevc.

Na zadnji strani knjige *Ganimed in drugi* je klinični psiholog T.V. zapisal: "In če se zdaj še enkrat ozremo na roman, se nam naenkrat ne zdi več tako strašno nemoralen. Nič več ni tako neznanosko daleč od ustaljenih meja človekovega običajnega spolnega vedenja. Nasprotno, s svojo šokantno vsebino nas nehote pripelje tudi do globljega razmišljanja o zagonetni razsežnosti človekove narave."

Kako pošteno razmišljanje v času nadvlade kvazi moralistov, ki so se med drugim z vsemi topovi spravili nad **Michaela Jacksona**, to nežno in krhko osebnost. Črni oblaki so ga zagrnili prav v Bangkoku, kjer naj bi začel novo svetovno turnejo. Medijski stroj, ki je naredil iz njega zvezdo, ga želi zdaj sesuti z novico, kako je trinajstletnega prijatelja spremenil v spolnega sužnja. Jackson je odločil prvi koncert zaradi dehidracije, šepeta pa se, da je skušal napraviti samomor. Pevčevi advokati in sponzorji so zaskrbljeni, saj ne vedo, v kolikšni meri bo dogodek škodil zvezdnikovi karieri, zlasti še, ker ga toži pobič, ki so ga pogosto videvali v pevčevi družbi. Dečkova mati objo-kana zatrjuje, kako ni opazila nikakršnega globljega spletnja vezi med pevcem in njenim prikupnim sinom. Nasprotnega mnenja je fantov oče, premožni dentist z Beverly Hillsa. 17. avgusta je na sodišču vložil tožbo, v kateri zahteva sina zase, saj mati ni sposobna skrbeti zanj. Vnela se je vojna med staršema in prav njuna borba je porodila sum, da je Michael Jackson predmet izsiljevanja. Pri preiskavi posestva Neverland in drugih pevčevih hiš niso našli niti enega pornografskega filma, najstnik **Culkin McCannay**, ki je bil tudi na seznamu bližnjih Jacksonovih prijateljev (dečka se spominjamo iz filma *Sam doma*), pa odločno zanika kakršnokoli spolno nadlegovanje s strani obtoženega pevc. Prav tako spodbijajo podla namigovanja starši tistih otrok, ki so čez noč puščali svoje nadebudneže na pevčevem posestvu. Pevce je imel veliko posteljo, po kateri so noreli, se igrali, gledali televizijo in grizljali hamburgerje, dokler niso od onemoglosti pospali.

"Lepo, kaj pa se je zgodilo potem?" vrtajo

čistuni. "Pižama ali spalna srajčka ne moreta zaščititi otroka pred božanjem in dotikanjem. Pevce bi se gotovo sam uprčudnim idejam svojih reklamnih agentov, ko ne bi čutil nagnjenosti do otrok..."

In tako smo pri pedofiliji, katero so dolgo vrsto let obravnavali kot najbolj umazano spolno deviacijo, zdaj pa jo uvrščajo med osebnostne motenosti.

V italijanski reviji so zapisali, kako je na svetu kraj, kjer pedofilijo zdravijo. To je inštitut *Pinel*, psihiatrična bolnišnica zaporniškega tipa, v bližini Montreala, kjer rehabilitirajo tiste paciente, ki jih je spolno nagnjenje do otrok pripeljalo v zapor.

Jean, eden od pacientov, se je takole izpovedal: "Nisem se počutil enakega odraslim, zato sem imel raje otroke med osmim in štirinajstim letom. Starši so bili z menoj zelo strogi in sem pogosto sameval v kakšnem kotu. Polotila se me je želja po ubijanju. Z umorom otroka bi šokiral odrasle, predvsem mamo. Brez zdravljenja na tej kliniki bi gotovo postal morilec otrok."

Na inštitutu *Pinel* delajo z vsakim pedofilom na svoj način, saj se pacienti razlikujejo drug od drugega.

"Vsak zahteva poseben pristop," je poudaril doktor **Jocelyn Aubut**. "Pedofili imajo pogosto težave z ženskami. To je navadno posle dica vzgoje. Nekateri celo mislijo, da so v ženski vagini skrili zobje. Ženske se naravnost bojuje. Drugi pedofili spet zanikajo svojo hibo. V takih primerih ravnamo drugače."

Specialist psiholog **Jean Proulx** v svojem laboratoriju izvaja pletismografijo penisa. Na penis nataknejo poseben obroček. Povežejo ga z računalnikom, ki zapisuje stopnjo erekcije. Do te prihaja pri gledanju slik nagih otrok. (Najprimernejši je velik ekran, tako, da so otroci na filmu v naravni velikosti - to najbolj pripomore k vživljanju v določene situacije. -op. V.M.) Otroke razdelijo po spolu v tri skupine: od prvega do sedmega leta starosti, od osmega do dvanajstega in od tri-

najstega do sedemnajstega. Nato zavrtijo filme s tremi različnimi oblikami kontaktiranja z otroci: nadlegovanje brez nasilja, sodomija, umor z davljenjem. Odgovor penisa je presenetljiv in v večini primerov pokaže pacientovo agresivnost prav ob prizoru, zaradi katerega je bil tudi sam obsojen.

Nato pacient s pomočjo cele terapevtske ekipe in ob veliki samodisciplini podoživlja svojo preteklost, prejema pa tudi injekcije, ki zmanjšujejo seksualni libido.

Tako naprimer obuja svoje prestopke osem-inštridesetletni **Francois**, obsojen na pet let zavora. Občeval je z dvanajstimi dečki, služboval pa je kot športni delavec in je imel svoje žrtev pri roki. Na pet let je obsojen tudi **Jean**; ta ima za seboj okrog petdeset napadov na otroke.

George Pinar sklepa, da je v pedofilu poseben čut za odkrivanje primernih žrtev. Ob takem druženju se v njem razvija narcisoidno ugodje. Končno nekemu nekaj pomeni. O sebi namreč nima dobrega mnenja, zdaj pa je nenadoma zrasel v očeh mlade osebe.

Trintridesetletni **Pierre** je v enem letu nadlegoval štiri otroke med petim in devetim letom starosti ter za nameček še svojo petletno hčer. Takole se je izpovedal: "Ko sem občeval s petletnim fantkom, je ta zelo jokal. Mislim sem, da joče zato, ker je to prvič. Na nič drugega nisem mislil, kot na svoje majhno ugodje. V postelji s soprogo sem bil sicer jaz gospodar, v življenju pa prava ničla. Po pravici povedano se ženske nekoliko bojim. Z otrokom je to veliko lažje."

Terapija poteka tudi v skupinah. Pedofil se lažje pogovarja s sebi enakimi. Uporabljata enake besede in pravila. V skupini se razgovorijo, probleme premlevajo, namesto da bi bežali od njih. Analizirajo dogodke iz preteklosti, zaradi katerih naj bi postali to kar so.

Zaradi lažje primerjave podobnih problemov po svetu, **Jocelyn Aubut** razmišlja o odprtju mednarodnega laboratorija, kjer bi opazovali fenomen spolnih prestopkov nad otroci. Napravili bi študijo, kakršna že obstaja o epidemijah.

Dr. Aubut še dodaja: "Pedofilija je endemična. Nekakšen socialni aids, ki razsaja po svetu in ni varen pred njim noben socialni sloj. Posledice so grozovite. Predvsem pa ne smemo pozabiti, da je pedofilija kot alkoholizem: zdravi se, vendar nikoli ne pozdravi."

Tako končuje svoj članek *La clinica della speranza* avtorica **Mariangela Mianiti**. Nekoliko sem ga skrajšal in si dovolil nekaj popravkov, seveda s pomočjo slovenskega strokovnjaka s področja motene spolnosti. Če pa bi se lotili ankete med Slovenci kaj je in kaj ni pedofilija, bi gotovo prišel do poraznih rezultatov. Obveljala bi nekoč že zapisana resnica, kako vemo o poletu na Luno skoraj vse, kar imamo nekaj centimetrov pod popkom, pa sramežljivo puščamo vne-mar.

Zato bom predstavil nekaj zgrešenih predstav o pedofilih in pedofiliji.

1. Med pedofili in homoseksualci ni bistvene razlike.

Ni res! To sta popolnoma različna pojava.

Pedofil je človek, ki goji spolno nagnjenje do otrok. Ekskluzivni tip je tisti, ki ga zanimajo zgolj otroci, neekskluzivni tip pa je človek, katerega poleg otrok privlačijo tudi odrasli. Prevladujejo pedofili, ki so heteroseksualno usmerjeni.

2. Pedofili so lahko grobijani in morilci, pa tudi povsem nedolžni, ki jim veliko pomeni že opazovanje otrok.

To opažanje je površno! Obstajajo neškodljivi pedofili, ki se zadovoljijo zgolj s fantaziranjem o vodenju ljubezni z otrokom, v drugo stopnjo uvrščamo ljudi, pri katerih je želja po telesnem zblizanju z dečkom ali deklico že tako močna, da jih ovira pri vsakdanjem spolnem življenju in tako njihovi spolni interesi niso zadovoljeni; v provokativnih okoliščinah kaj lahko pokažejo pedofilno ravnanje. Tretja skupina pa so pedofili, ki si otroke izberejo za spolne partnerje in svoje početje vztrajno ponavljajo, ne glede na to, da morajo občasno pred sodnika in v zapor.

Ko pa teče beseda o grobih in nežnih pedofilih, velja poudariti, da so agresivni vsi pedofili. Agresivnost je njihova značilnost, vendar pa jo mnogi uspešno zavirajo. Varovalni duševni procesi jo enostavno zadržijo, vendar pa za zatajevana želja po agresivnosti do otroka izbije na dan v obliki nevrotičnih motenj. Pojavljajo se psihosomatska obolenja kot so ulkus, srčne aritmije, nespečnost...

3. Pedofil je navadno moški.

Ni nujno! So tudi ženske, vendar te zahtevajo drugačen pristop pri zdravljenju. Včasih spolno zlorabljata otroke kar oba zakonca.

4. Med pedofili prevladujejo ljudje z nižjim inteligenčnim kvocientom.

Ni nujno! Morda naredijo več prestopkov zato, ker niso sposobni zavreti svoje agresivnosti. Značilni sta naslednji izjavi. Najprej preprost samotar, ki rad opreza za ciganke: *"Najljepše zaspim, kadar pred spanjem nabrišem kakšnega dvanaestletnika."* In vzdihovane pedofila z visokošolsko izobrazbo: *"Kaj bi dal, da bi preizkusil žmabnost deške ritke, ki s svojo prožnostjo prekaša vsako, še tako upetano češpljo. A kaj, ko mojemu angelu ne želim prizadejati bolečin. Dolgujem mu hvaležnost že zgolj zato, da je sploh prilgel k mojemu ostudnemu, poraščenemu telesu!"*

5. Pedofil ima poseben nos za odkrivanje nežnih, ljubkih otrok.

Pedofil ima občutek predvsem za otroke, ki so iz takšnega ali drugačnega vzroka osamljeni, zapuščeni, in za otroke, ki so po svoji naravi zelo zvedavi. Tako pedofil prevzame vlogo ljubečega starša, zvedavemu otroku pa pojasni kup skrivnosti, ki bi jih ta pravzaprav moral odkrivati s svojimi vrstniki. Spolne igrice marsikateremu otroku godijo, zlasti če odrasla oseba uspešno kroti agresivnost. Tu so za nagrado še ugodnosti v obliki igrac, sladkarij in žepnine. Svojim "dobrotnikom" lahko otroci ostanejo zvesti več let in niso pripravljeni menjati odraslega partnerja. Četudi jim ta ponuja veliko večje nagrade.

So pa tudi bolj pretkani otroci. Prilagodijo se pričakovanju odraslih, saj iz tega potegnejo koristi zase. Tako se v premožnejših državah že osnovnošolci ponujajo na javnih straniščih in to pred poukom ali po njem ter si s tem povečujejo žepnino. Nekateri z vednos-

tjo staršev nastopajo v pornografskih filmih ali pa se nastavljajo fotografskim aparatom. Video posnetke z otroci pa tudi revije so sicer z zakonom prepovedali v mnogih državah, a so pod puli še na razpolago, seveda po vrtoglavih cenah.

Podobno se prostituirajo otroci v revnejših predelih sveta, le da to počno v boju za golo preživetje.

6. Deček, ki pride v roke moškemu pedofilu, postane kasneje homoseksualno usmerjen.

Še zdaleč ne! Tu vitez vara, saj si pedofil, ki čuti nagnjenje do petnajstletnih in starejših fantov, izbere navadno takšnega, ki je že homoseksualno usmerjen. Torej stik s pedofilom zanj ni usoden! Hujše so posledice, če se pedofil loti otroka v njegovem najzgodnejšem obdobju. To se dogaja zlasti takrat, kadar gre za incest: če oče spolno izkorišča svojega otroka pri treh, štirih letih, se kaj lahko zgodi, da bo sin počel isto s svojim naraščanjem, ko odraste in si ustvari družino.

7. Pedofili so moški, ki se bojijo žensk, so impotentni ali pa imajo slabo razvite genitalije.

Kakor pri kom! Zanimivejša je misel neimovanega grškega filozofa: *"Z dečki občujejo moške, v katerih je nakopljena tolikšna sla, da jih ženske, kljub svoji zvičajnosti, ne morejo več zadovoljiti!"* Seveda je treba to misel uvrstiti v kontekst časa, v kateri je bila zapisana. Takrat so moške bedeli ne samo nad dečkovo spolnostjo, ampak so skrbeli tudi za njegovo vsestransko vzgojo.

8. Vse pedofile je treba kaznovati!

Nikar tako hudo! Zavračam črno belo slikanje (glej razčlenitev pedofilov pod točko 2!). Vreči pogled za ljubkim dečkom ali deklico, se v mislih z njo ali z njim ljubiti, res ni greh, ki bi klical po sežiganju na grmadi. Pobožati, poljubiti ali se še kako drugače poigrati s trinajstletnim Oliverjem iz Ganimeda ali Jordiem iz Amerike, obakrat seveda z njunim tihim pristankom, manj škodljivo vpliva na njuno duševnost kot pa zaslisevanja in postopki pred zdravniki in raznoraznimi izpraševalci, ki se zgrmejo nad njiju ob sumu, da sta se družila s pedofilom. Poznam celo primer simbioze med odraslim in otrokom, v kateri imata oba partnerja koristi. Zapuščen otrok pridobi odraslega, ki mu posveča skrb in ljubezen, to pa vrača s svojo naklonjenostjo in mladostjo - seveda pod pogojem, da odrasla oseba uspešno skriva agresivnost in egoizem.

Nad takšnim razmišljanjem bo marsikdo ogorčen, saj je črno belo gledanje preveč zakoreninjeno v družbi. Žal k temu nehoti pripomore knjiga Ganimed in drugi, v kateri prijazen prevajalec in učitelj spočetka prisega na platonsko ljubezen do dečkov, dokler ne prevlada v njem njegov drugi jaz, ki je negativen in ga spremeni v pošast, kateri, kot bi se izrazil psihiater, "počasni popuščajo varovalni duševni procesi in agresivnost izbije na dan v vsej svoji uničevalni moči." Žal se literarni ocenjevalec v *Mladini* ni dokopal do te resnice, ampak je vse, kar je razumel in si zapomnil, skrčil zgolj v odrezan deški pimpek, namočen v špiritu.

V.M.

foto: Frank Fidler

INES, 23

Kdaj si ugotovila, da te privlačijo ženske?

Ines: Pri trinajstih. Moški se mi niso zdeli zanimivi. Ko sem se v osnovni šoli zaljubila v sošolko, sem mislila, da sem ena od redkih s takim nagnjenjem, saj o istospolni ljubezni nisem kaj dosti slišala; o tem se ni govorilo. Sama sem se tega zavedla tik pred prvo spolno izkušnjo pri štirinajstih. Mislila pa sem, da to ni normalno oziroma da je to zgolj ena mojih pubertetniških muh. Moji občutki so bili mešani; če sem se poglobila vase, sem se počutila dobro, če pa sem razmišljala o okolju, mi je bilo neprijetno, nelagodno.

Ali si mislila, da je to potrebno skrivati pred starši ali pa da vendarle lahko komu zaupaš? In kdaj si sploh svoje lezbično nagnjenje sprejela kot nekaj, kar pač obstaja in je normalno?

Ines: Takrat sploh nisem imela občutka, da bi lahko komu zaupala, najmanj pa staršem - zato, ker so mi bili najbližje in če bi oni reagirali negativno, bi bilo za vse zelo boleče. Če te zavržejo prijatelji, si lahko poiščeš druge, staršev pa ne moreš zamenjati. Trajalo je kar nekaj let, preden sem se v srednji šoli prvič zaupala prijateljici, ki je bila prav tako lezbijka. Ona tega sploh ni skrivala, jaz pa sem rabila še pol leta, da sem spregovorila. Okrog osemnajstega leta sem začela sprejemati svoje nagnjenje kot nekaj normalnega in pri dvajsetih sem bila že povsem prepričana, da sem lezbijka.

Si imela takrat tudi izkušnje s fanti in

kakšne so bile v primerjavi z ženskami?

Ines: Ja, imela sem izkušnje s fanti, ker sem se hotela prepričati, ali sem res lezbijka. Toda bolj sem se trudila biti z njimi, bolj so me odbijali in nazadnje z njimi nisem mogla imeti ničesar več, razen prijateljstva. Moj feeling do žensk je bil povsem drugačen; z njimi sem uživala, medtem ko sem se v odnosu s fanti prisiljevala.

Kakšne so bile torej tvoje prve izkušnje z ženskami?

Ines: Prvo izkušnjo sem imela pri štirinajstih, veza je trajala leto in pol. Kasneje se eno leto ni zgodilo nič. Več izkušenj sem imela v obdobju od šestnajstega do dvajsetega leta, sedaj jih imam manj, tudi zato, ker sem postala bolj izbirčna.

Kakšen odnos je imela tvoja prijateljica do lezbištva? Ali sta bili prestrašeni, sta se sploh pogovarjali o tem?

Ines: Prijateljica je bila leto mlajša od mene. Pravzaprav sem jaz dala pobudo - pričakovala sem, da me bo zavrnila, vendar se to ni zgodilo. Bila sem zelo presenečena, ker je staršem povedala, da je bila z ženskami. Njeni starši so menili, da je to le pubertetniška muha in da tako obnašanje ni najbolj zdravo. O naravi najinega odnosa nisva kaj dosti govorili, v bistvu so govorile oči in čustva. Bili sva do te mere na isti valovni dolžini, da so bile besede odveč.

Kakšen je bil vajin odnos, sta si morda nekako razdelili vlogi na žensko in moško ali se na to nista ozirali?

Ines: Vlogi sta bili takoj razdeljeni; jaz sem bila aktivna, ona pasivna. To je obema ustrezalo. Moram pa dodati, da ta porazdelitev vlog ni bila vidna navzven, saj se je nanašala le na seks. Kasneje sem zaradi porazdelitve vlog imela težave, ker sem v seksu vedno igrala aktivno vlogo. Mislila sem sicer, da to pri partnerstvu ne bi smelo biti moteče, toda dogajalo se je, da sem vezo morala prekiniti, če je nudi partnerka hotela prevzeti aktivno vlogo - meni to namreč nikakor ne ustreza.

Kje si spoznala prvo prijateljico in zakaj sta po letu in pol prekinili stike?

Ines: Spoznala sem jo v vzgojnem zavodu. To je bil zavod samo za osnovno šolo, kjer so bile gojenke s socialnimi problemi in podobno. Jaz sem bila starejša, prej sem zapustila zavod in odšla v Ljubljano. Najprej sva se še sestajali ob vikendih, ko pa je ona odšla domov, je bilo zaradi prevelike razdalje to nemogoče. Včasih sva si še dopisovali. Zadnjič sem jo videla pred tremi leti. Zelo se je spremenila; sedaj je poročena in ima hčerko.

Če se sedaj poskuša še malo ozreti po letih, ki si jih preživela v vzgojnem zavodu. Zanima me predvsem, glede na to, da vlada nekakšno splošno prepričanje, da je v spolno segregiranih ustanovah, kot so zapori, internati, vzgojnovarstveni zavodi in podobno, pojav homoseksualnega obnašanja več, kot je to običajno, ali ti osebno meniš, da je temu res tako?

Ines: Sprva sem bila prepričana, da sem edina lezbijka v tem zavodu. No, potem sem imela zvezo s svojo prijateljico in ko sva se nekoč malo ostreje sporekli, sem bila s še eno drugo punco. V moji skupini je bilo

vsega skupaj štirinajst ali šestnajst punc in to v starostnem razdobju med petim in osmim razredom osnovne šole; no, med temi smo bile štiri, ki smo imele istospolne, ne zgolj priložnostne izkušnje. Vendar, kolikor mi je znano, je ena izmed teh danes poročena in ima otroka. Sploh menim, da so bile v glavnem v obdobju nekakšnega iskanja; hotele so pač poizkusiti oboje, tako z moškimi kot tudi z ženskami, nazadnje pa so se, razen mene, očitno odločile za moške. Je pa zanimivo, da je bilo v internatu v našem nadstropju deset sob, v vsaki so bila po štiri dekleta, se pravi, da nas je bilo približno štirideset, od tega pa vem za deset deklet, ki so imele lezbične izkušnje. Koliko jih danes tako živi, če še sploh katera, ne vem, vendar takrat to ni bila ne vem kakšna posebnost.

Ali si po tej prvi, leto in pol trajajoči izkušnji, še imela kakšno resnejšo zvezo z žensko?

Ines: Želela sem si resne zveze, vendar mojih kasnejših stikov z ženskami ne bi mogla označiti drugače kot avanture, ki so trajale največ nekaj mesecev. No, tu se je pojavil še problem, ki sem ga prej omenila, namreč neusklajenost pri seksu. Večino avantur sem imela s heteroseksualnimi ženskami, ki niso imele tovrstnih izkušenj od prej; pri lezbijkah, s katerimi sem bila, pa se je prav zaradi vprašanja seksa in vlog pri tem zalomilo še hitreje, saj so tudi same hotele imeti pobudo v postelji. Imam pa še ta problem, da se mi večina lezbijk ne zdi ne vem kako privlačnih, ker se mi zdijo preveč moške. Tako je v mojem primeru res težko pričakovati, da bom zlahka našla partnerko za daljšo in resno zvezo.

Po tistem, ko si odšla iz zavoda, si bila v Ljubljani v internatu. Takrat si, kot sama praviš, tudi imela največ istospolnih avantur, v tem času pa si tudi nekako ozavestila svojo spolno identiteto. Ali si že tedaj morda slišala za Roza disko v K4, pa za lezbično skupino LL, skratka, ali ti je bilo znano, da obstaja pri nas organizirana homoseksualna scena?

Ines: Ja, slišala sem za sestanke lezbične skupine, dvakrat sem bila celo že pred vrati pisarne, vendar nisem uspela zbrati dovolj moči in poguma, da bi vstopila in se včlanila v LL. No, potem me je prijateljica, ki je prav tako lezbijka, le prepričala in skupaj sva neko nedeljo šli v K4; povedati moram, da sem se prvič počutila v disku skrajno nelagodno, saj se mi je zdelo, da mi na čelu piše, kaj sem. Nisem si upala gledati naokoli, celo na stranišče si nisem upala iti sama. Iluzije, da bi lahko v disku spoznala žensko za resno zvezo, so se mi kaj kmalu razblinile.

Kaj pa oglasi? Si kdaj pomislila, da bi si stalno prijateljico poizkusila poiskati preko malega oglasa?

Ines: Ja, ko sem bila še v internatu, pozneje ne več. Enostavno sem prišla do spoznanja, da lahko do tega pridem preko prijateljstva, nikakor pa ne kar tako na pamet in na hitro, najsi bo to preko oglasa ali v disku, je čisto vseeno; po mojem je predpogoj za kaj takega nek vzajemni odnos, neko prijateljstvo. Za nekoga, ki ga srečaš na primer preko oglasa, ne moreš vedeti ne kakšen je

njegov karakter ne kakšni so njegovi interesi.

Kaj pa misliš glede organizirane lezbične scene, glede dejavnosti, s katerimi se ukvarja lezbična sekcija LL? Se ti morda zdi, da bi tukaj bilo možno najti prijateljice, morda celo kakšno resnejšo partnerko?

Ines: Predvsem si predstavljam, da bi si lahko v okviru organizirane lezbične scene ustvarila prijateljski krog s sebi podobnimi ženskami, upanje na resno zvezo pa sem nekako opustila. Poskušam se čim manj obremenjevati s tem, kakšno bo moje življenje v prihodnje. Ni mi sicer čisto vseeno, vendar sem se v sebi pripravila tudi na to, da bom morebiti vse življenje preživela sama. Ukvarjati sem se pričela z nekaterimi stvarmi, ki so mi v veselje in to mi pomaga, da čim manj razmišljam o bolečih plateh življenja.

Kaj je tisto, kar na organizirani lezbični sceni najbolj pogrešaš?

Ines: Mislim, da bi nujno morale imeti kak svoj lokal, nek družabni prostor, kjer bi se spoznavale in srečevale. Morda bi lahko imele še več izletov v naravo.

Ali je morda še kaj takega, kar bi rada dodala, kar se ti zdi pomembno povedati?

Ines: O tem sicer težko govorim, vendar bi rada povedala, da sem bila v življenju dvakrat posiljena; prvič se mi je to zgodilo pri osmih letih, drugič pa pri dvajsetih. Če sem nekoč še imela vsaj minimalno pozitiven odnos do moških, lahko rečem sedaj, da sem naredila križ čeznje in do njih ne gojim več nikakršnih občutkov usmiljenja ali kaj podobnega. Tega moškega, ki me je posilil v mladosti, sem poznala in niti v sanjah ne bi pomislila, da bi mi lahko storil kaj žalega. Ko se je to zgodilo, sem grozljivo trpela, še tem bolj, ker tega nisem upala nikomur povedati. Prvič sem to zaupala svoji prijateljici tam pri šestnajstih, sedemnajstih letih. Rečem lahko samo to, da česa takega ne bi privoščila niti najhujšemu sovražniku.

Zanima me, kdaj so te dali starši v vzgojni zavod in kaj je botrovalo temu?

Ines: Mislim, da ni vzrok toliko v posilstvu, kot v izgubi očeta, ki je umrl; nanj sem bila resnično navezana. Z materjo si nisva bili tako blizu. Po očetovi smrti sem v šoli zelo opustila in mama mi je kar naprej grozila, da me bo dala v poboljševalnico in podobno - skratka, bila je zelo groba, kar danes lahko nekje razumem, saj je takrat zbolela za živcih. Lepega dne mi je bilo vsega dovolj; odšla sem k socialni delavki in prosila, naj me dajo v dom. Sprva me niso hoteli poslušati, češ da se imam doma čisto v redu in da ne vem, kakšno je življenje v takem domu. Vendar sem vztrajala pri svojem. Takrat sem bila stara približno trinajst let in pol, tako da sem v zavodu prebila leto in pol, do konca osnovne šole.

Kako drastična sprememba življenjskega okolja vplivala nate?

Ines: No, to je bilo življenje takorekoč med rešetkami. Ko sem prišla tja, sem bila precej občutljiva, zelo ranljiva, hitro sem bila prizadeta. Pogosto sem zapadala v depresije, za vsako malenkost sem se razjokala; ničesar nisem znala prenesti. V domu so me naučili,

da se da prenesti vse, tam so me dodobra utrdili. Danes me je res težko, skoraj nemogoče vreči iz tira. Najbolj sem sprva pogrešala staro družbo iz domačega okolja, drugače pa mi je bilo tam kar v redu. Edino življenjski ritem je bil res naporen. Vstajali smo ob šestih zjutraj, temu je sledil zajtrk, pa dežurstvo, zatem šola, po šoli smo šli okopavat polja, temu je ponovno sledilo dežurstvo, pa učne ure, po njih je bila večerja, zatem pa sta bili dve možnosti - če se nisi dovolj naučil za šolo, si se šel še učiti, druga možnost pa so bila ročna dela. Ob devetih smo šle spat in takrat je morala biti v domu brezpogojna tišina. Če se ti ni uspelo dovolj naučiti niti do devetih zvečer, so te prišli zbujat ob pol petih zjutraj.

Kaj pa odnos vzgojiteljev do vas; je bil odtujen ali pa se ti je zdel človeški, prijateljski?

Ines: Če bi me kdo takrat to vprašal, bi njihov odnos označila kot diktatorski. Danes ne mislim več tako. Namreč, ko sem prišla v zavod, se nisem bila nikomur sposobna besedno postaviti po robu. Njihova taktika je bila ta, da so nas namerno provocirali in tako primorali, da smo se naučili braniti; včasih so te na primer obdolzili nečesa, česar sploh nisi bil kriv, vendar sem pozneje uvidela, da je bila to samo igra, s pomočjo katere so nas pripravljali na tuse plati življenja. Forsirali so na primer tudi to, da tam nimaš prijateljev, nikogar torej, ki bi mu lahko zaupal, zanesti si se moral le nase.

Kaj pa materin odnos do tebe, se je po tem, ko si odšla od doma, kaj spremenil?

Ines: V bistvu ne, le jaz sem se učvrstila, tako da me ni mogla kar tako sprovcirati.

Sem se pa zelo odtujila od nje, doživljala sem jo le še kot znanko, nič več tako kot prej. Nikoli je več nisem ničesar prosila. V bistvu sem se že takrat povsem osamosvojila, od takrat popolnoma sama skrbim zase. Mislim, da za moje nagnjenje ve, vendar ga nekako tiho sprejema, saj se nikoli ne pogovarjava o tem.

Kaj pa to drugo posilstvo, ki si ga doživela pri dvajsetih? Si se tokrat komu zaupala? Pa še to: ali misliš, da je posilstvo kakorkoli vplivalo na tvoje lezbično nagnjenje? V družbi namreč prevladuje zelo močan stereotip, da so lezbijke ženske, ki so razočarane nad moškimi oziroma so imele zelo negativne izkušnje z njimi.

Ines: Zaupala sem le prijateljicam, doma tega nisem povedala. To se mi je zgodilo na štopu. Tip je zapeljal s ceste v gmajno, me udaril in mi grozil s pištolo. Takrat sem prvič v življenju spoznala, kaj pomeni, če te v resnici oblije mrzel pot. Mislim, da sem precej uravnotežen človek, vendar če bi tega tipa še kdaj v življenju srečala, sem prepričana, da bi naredila tak masaker, da ga noben kirurg ne bi več sestavil. Kar se tiče drugega, je pa stvar pač taka, da lahko pri seksu uživam samo z žensko in ne z moškimi. Pa rudi občudujem samo ženske, odkar pomnim. Mislim, da ti posilstvi pri tem ne igrata bistvene vloge; če že, potem kvečjemu prvo, pa še to po mojem bolj malo, drugo pa zagotovo ne, ker sem se svoje lezbične identitete zavedla že dolgo pred tem. Navsezadnje sem v puberteti imela izkušnje tudi s fanti, pa sem se vendarle zavestno odločila za ženske.

Bojana Vesel & Nataša S. Vegan

nekateri so za Revolver

tudi v letu 1994
štiri številke
naročite nas, pridemo tudi na dom
streljama v marcu, juniju, septembru in decembru
za samo 1700,00 sit
za člane Roza kluba, ki so poravnali članarino:
10% ceneje = 1530,00 sit

NIHČE NI POPOLN
tudi vaša zbirka Revolverjev ne! Dosedaj vam manjkajo:

Revolver 1. december 1990,
150,00 sit
intervju Vitan Mal, pregled
zgodovine lezbičnega in gay
tiska, homoseksualnost v
slovenskem filmu, modna
tendi v lezbični subkulturi,
escpa, strip, Red hot and blue,
aids in ženske, Dolgoletno
prijateljstvo, teta Malčič,
Gaydi...
fotografije: Alen Kos,
Aquarius, Boštjan Lusec

Revolver 2. marec 1991,
150,00 sit
intervju Miha Baloh, poročilo
tajništva za notranje zadeve
o homoseksualizmu, Larry
Kramer, Donatello, Marc
Almond, gay in lezbično
založništvo, Paris, pravo,
priloga: Kinoteka...
fotografije: Miodrag Vesović,
Gorazd Majaron, Jasna
Klančičar

Revolver 3. september 1991,
150,00 sit
Coming out, intervju Dinko
Bogdančič, pedn po
predalčkih, homoseksualnost
in armada, Maska Mencin,
Vlasta Jalušič, Jože Pučnik,
Jože Lukar in drugi, lezbična
pornografija, slovenski teater
slovensko javno mnenje,
Laurie Andersen...
nsbe: Dan fotografije: Frank

Revolver 4. januar 1992,
150,00 sit
inventura 1991, intervju
Brane Mozetič, policijska
represlja, lezbično branje
v slovenskih prevodih,
L. pink tabor v Ankarano,
psma LL sekcije, Ivan Mrak,
France Novčak, ženske
v glasu ljubljancani
o homoseksualnosti...
fotografije: Marko Radovan,
Elisabeth Carecchio

Revolver 5. julij 1992,
250,00 sit
Satan Panonski, medij
in homoseksualnost, pisanje
o lezbičkah, F.G. Lorca,
homoseksualnost in poklic,
gay glasha, Greta Garbo,
My own private Idaho, živali
Roza disko...
fotografije: Gorazd Majaron,
Jasna Klančičar

Revolver 6. december 1992,
350,00 sit
homoseksualnost in politika,
intervju Mojca Dolbnjak
sife sex, testiranje,
Diamanda Gallas, 2. pink
tabor v Grosnjano, lezbične
fantazije, gay šola, sveti
Sebastijan, zvezde, priloga
Homoseksualnost, kaj je to?
Fotografije: Aquarius, Alen
Kos, Della Grace

Revolver 7. marec-maj 1993,
400,00 sit
Večna-manjšina, intervju
Bogdan Lesnik, reportaža
lezbični Berlin, homoseksualni
posiljevalci, ženska žur,
Alan Turing, Edvard II,
nevarne mladostne igre,
Audre Lorde, Tiny Davis, laif
priloga: Kaj početo v
Londonu
Fotografije: Primož Dolničar,
J. Klančičar, R. Mapplethorpe

Revolver 8. junij-avgust 1993,
400,00 sit
afeta: varneša spolnost,
intervju: Slavenka Drakulič
lezbična spolnost coming
out doma, gay v poklicnem
življenju, laif (elena), Oscar
Wilde, lezbični filmi, masaža,
Rembrandt, stereotipi
o lezbičkah, priloga:
Pornografija, stop cenzura
fotografije: Jasna Klančičar,
Frank

Revolver 9. september-
november 1993, 400,00 sit
partnerstva, intervju Ira
Kormannshaus, tabori
tretič Bohinj 93, starši
homoseksualci, gay in
straight ženske, primer neku
nune, Leonor Fini,
P.P. Pasolini, fitness, seks-
vprašajte in izvedite,
Jeff Stryker...
fotografije: Castelli studio
Padova, baron W. von
Griesden

Revolver 10. december 1993-
februar 1994, 400,00 sit
najnovejša, že jubilejna
Revilka, ki jo imate nekateri
provkar pred seboj na mizi, v
ruki ali v postelji... ostali pa
se potrudite in sami
potrpite kaj je v njej
poseben za vas zanimivega
in privlačnega. Še namig
ima tudi priloga!

Se počutite ogrožene, vam je do homoseksualnosti v ugledni nereklirani obliki, želite revijo s polnim homoerotičnim šarženjem? Revolver - revija za kulturna in politična vprašanja, vam je na voljo v kioskih po Sloveniji, v Ljubljani tudi v knjigarni Karantarija in Trubarjevem antikvariatu. Če ga tam ne najdete ali si tja ne upate, vam ga v nevtralni embalaži dostavimo na dom. Revolver vas bo obiskal in obožal štirikrat letno, če boste prej vplačali naročnino 1700,00 (ali 1530,00 sit za člane Roza kluba, ki imajo člansko kartico) na žiro račun Roza kluba 50100-678-44343 s splošno položenico, na kateri naj ne manjka vaš naslov. Kamor naj vam revijo, še svežo, epljivo in smrdečo iz tiskarne, pošljemo. Če vplačujete stare, že preperete Revolverje, označite njihovo številko, način plačila pa je isti. **Revolver - vse kar naj bi vedela (ne)srečna lezbijka in gay v teh časih, v tem prostoru. Edini pri nas, med boljšimi v Evropi - kdor ga nima, je brez šans.**

Biti gay in to s pokončno držo

Povsod nas učijo "Ne kažite svojih čustev" in "Ne povejte svojega mišljenja ali čustev drugim, kajti s tem jih boste samo obremenjevali". Tako vedno bolj postajamo podobni kupu psihopatov in mentalnih bolnikov. Že slavni psihologi so ugotovili, da je potiskanje težav v podzavest nevarno za človekovo mentalno zdravje. Tam se te težave samo še potencirajo in v določenem trenutku privrejo na dan v najbolj grozni obliki (grozljivke na TV v zadnjem času nam to lepo predstavljajo). Tolaženje z izreki kot je "Saj ni moja napaka, tako ali tako pa se na koncu stvari vedno uredijo same od sebe", ni kaj prda učinkovito. En teden ali mesec bodo stvari v redu, potem pa se lahko pripravimo na nov napad.

Tukaj že pridemo do vprašanja naše homoseksualnosti. Če ne smemo svobodno izraziti svoje homoseksualnosti in čustev do osebe, ki jo resnično ljubimo, zakaj hudiča se potem drugi vtikajo v nas in nam grozijo z zdravljenjem, elektrošoki in še s čim hujšim. Odgovor leži v naravi "Zmaga najboljši", ali malo prirejen odgovor "Zmaga tisti, ki se bori za svoje pravice".

Prva zavora, ki se nam pojavi v glavi, ko hočemo drugim povedati za svojo homoseksualnost, je: "Grozno me bo sram, če bom povedal kaj sem, kaj mislim ali čutim". In na tej stopnji vzgoja že deluje. Če k temu dodamo še nekaj lastne zavrtosti in nesamozavesti v stilu "Nesramno in sebično je izraziti, kaj bi resnično rad" in "Saj mi je čisto vseeno, kakšen je moj trenutni položaj", je mera polna in naš položaj gre samo še bolj navzdol. Najslabšo tolažbo ponuja del družbe, ki pravi: "Trpi na tem svetu in odrešen

boš vsega trpljenja v onostranstvu", le da nikoli ne povejo, kje to onostranstvo je in kako tam izgleda.

Naš partner nas torej dobi v izredno slabem stanju. Če se ne zavedamo svojih pravic, nas lahko že en NE pahne še bolj navzdol "Rekel je ne, ker me nima rad in me ne ljubi". Pa to še zdaleč ni res. Naš partner je s tem jasno in glasno pokazal, da se zaveda samega sebe in svojih želja. "S svojim vedenjem bo samo uničil najino razmerje", je napačno mišljenje. Če se bosta oba enako zavedala samega sebe in svojih pravic, bosta veliko lažje dosegla harmonijo v razmerju. To lahko potrdim iz lastnih izkušenj.

Tudi gayi smo ljudje kot vsi drugi. Imamo enake potrebe, želje, pravice in dolžnosti kot kdorkoli drug. Vendar pa v gay krogih pogostokrat velja prepričanje, da je biti homoseksualec nekaj, kar je dobro, če se o tem ne govori. Veliko gayev nima problemov s svojo homoseksualnostjo, ker o njej pač ne govori. To pa je le pesek v lastne oči, kajti dokler ne bomo mogli reči "Svobodno lahko izražam svoje mnenje in prepričanje" in "Imam vso pravico, da sem kar sem in ni mi treba igrati pred drugimi ljudmi", ne bomo srečni gayi.

Vse prevečkrat nas učijo, da je biti gay nekaj grdega in nekaj, kar je treba skrivati in obdržati zase. Tako smo mnogi gayi nesamozavestni in vase zaprti. Taki ljudje pa v družbi najpogosteje igrajo vlogo žrtve. Zato vam pravim, dvignite glavo in hodite pokonci. Če vas kdo napade, udarite nazaj, kajti najlažje je prestrašiti ali preteptati nekoga, ki hodi naokoli s sklonjeno glavo, nekoga, ki se počuti slabo zaradi tega kar je. Bodite veseli, bodite

kar ste, ne glede na vse, kar drugi pravijo o vas, vendar bodite ponosni homoseksualci.

Z največjo pravico lahko rečete "Svobodno lahko izražam svoja čustva", ravno tako kot "Čisto vseeno mi je". Naj bodo vaši interesi vedno v ospredju. Nihče drug se ne bo tako dobro zavzemal za vaše lastne pravice kot ravno vi sami. Tudi če vas nekdo mori s svojimi problemi, mu lahko brez kančka občutka krivde rečete: "Vso pravico imam, da zavrnem odgovornost za tvoje probleme". Od ljudi ni težko zahtevati "Hočem, da me poslušate in vzamete resno". Vsakdo, ki mu človeške vrednote nekaj pomenijo, se bo v tistem trenutku ustavil in vas poslušal. Seveda ima tudi on pravico do svojega mnenja. Tudi on vam lahko reče "Tvoji problemi me čisto nič ne brigajo" in se s tem postavi za svoje lastne pravice. Zato ne bodite razočarani ali celo jezni na njega. Pokažite mu, da ga tudi vi lahko poslušate, vendar mu pustite pravico do njegovega mnenja. Če zavrnem tipa, ker mi ni všeč, je to moja stvar, saj "Kadarkoli in komurkoli lahko rečem DA ali NE" in nihče mi tega ne sme očitati.

Biti gay ali ne, odgovor je znan: Sem gay in ponosen sem na to, pa če je drugim to všeč ali ne. Na koncu koncev se bodo vsi sprijaznili z mojo homoseksualnostjo samo, če bo homoseksualnost tema, o kateri se bomo pogovarjali vsak dan. Naša homoseksualnost torej ni samo naša stvar, ampak tudi stvar drugih.

Tukaj smo, gayi smo, čudoviti smo in privadite se na nas.

Zoran

Kontakt

STEFAN FELINSKI

Koniakow 412
woj. Giełskie
Poljska

V južnem delu Poljske živi 31-letni učitelj Stefan, ki si že od nekdaj želi dopisovati z vami. Brž ko mu boste odgovorili, vam bo napisal kaj več. Medtem pa vas lepo pozdravlja.

MICHAEL SANOVSKY

Poste Restante
Bureau Central des Postes
316050 Kirovograd
Ukrajina

Na ta naslov lahko pišete gayu, staremu 18 let, ki še šnidira in govori nemško, rusko in ukrajinsko. Zelo si želi vaše forke.

JEAN LUC RIGAUULT

138 res BOURBONNAIS
76150 Maromme
Francija

Zanima se za našo državo, rad pa bi si dopisoval z gayem, po možnosti z učiteljem. Govori tudi angleško. Poskusite!

Prijatelji, prijateljice!

Rozza Klub uradno poseben servis za oboje spol, ki bo deloval podobno kot drugje agencije za vrvice v tuzozemju, da bi ta servis našel, ne bo predpostavljali in bo zadal (niti čeraj). Nisi edino vodilo bo poravnati v samostojnosti in spretnosti stihiti 2 (skupino prvenemega) prijatelje (prijateljice).

Kako se pripraviti? Prijaviti se prijavno polo, je izpolniti ter pošljati na naslov: Rozza Klub, Kersnikova 4, Ljubljana, s prijavnim Kontakti. Članice Rozza Kluba, ki so predložile dokument, imajo privilegij servisa za več kot leto brezplačno, ostali pa poročajo 500tk. Da si bila nekavoviti zadržati denar, je posebna predpostavka, ki je sicer s strani prijavitelja, ki se prijavlja, ni treba plačati. Prijava je brezplačna, vendar je potrebno imeti pri prijavi pripravljen denar, ki ga bomo našli. Prijava je brezplačna, vendar je potrebno imeti pri prijavi pripravljen denar, ki ga bomo našli.

Kaj je prijavnina? Prijava je brezplačna, vendar je potrebno imeti pri prijavi pripravljen denar, ki ga bomo našli. Prijava je brezplačna, vendar je potrebno imeti pri prijavi pripravljen denar, ki ga bomo našli. Prijava je brezplačna, vendar je potrebno imeti pri prijavi pripravljen denar, ki ga bomo našli.

ROZZA KLUB - LJUBLJANA - KERSNIKOVA 4 - KONTAKT

MOJI PRIJAVNI

KANJSKA PARTNERJA SI ŽELIM

MOJI PRIJAVNI

KANJSKO PARTNERJO SI ŽELIM

Ime: _____ spol: _____

Prejeto: _____ spol: _____

Leto: _____ spol: _____

Priljubljeni: _____ spol: _____

Interesi: _____ spol: _____

Želite: _____ spol: _____

Umetnost: _____ spol: _____

Veščine: _____ spol: _____

Spolne želje: _____ spol: _____

Kakšen naj bi bil vaš partner/ partnerica: _____ spol: _____

Druga posebna želja: _____ spol: _____

moževanje/ predpostavke: _____ spol: _____

iz katerega vzaga: _____ spol: _____

interesi: _____ spol: _____

kakšno vrsto vzaga: _____ spol: _____

SI ŽELIM: _____ spol: _____

Vse skrajni naslovi na Rozza Klub, Kersnikova 4, Ljubljana, (skrajni)

Ime: _____ spol: _____

Prejeto: _____ spol: _____

Leto: _____ spol: _____

Priljubljeni: _____ spol: _____

Interesi: _____ spol: _____

Želite: _____ spol: _____

Umetnost: _____ spol: _____

Veščine: _____ spol: _____

Spolne želje: _____ spol: _____

Kakšen naj bi bil vaš partner/ partnerica: _____ spol: _____

Druga posebna želja: _____ spol: _____

moževanje/ predpostavke: _____ spol: _____

iz katerega vzaga: _____ spol: _____

interesi: _____ spol: _____

kakšno vrsto vzaga: _____ spol: _____

SI ŽELIM: _____ spol: _____

Vse skrajni naslovi na Rozza Klub, Kersnikova 4, Ljubljana, (skrajni)

NON-STOP BREZPLAČNO MUČENJE UŠES NA 89,3 ALI 104,3 OBRATOV

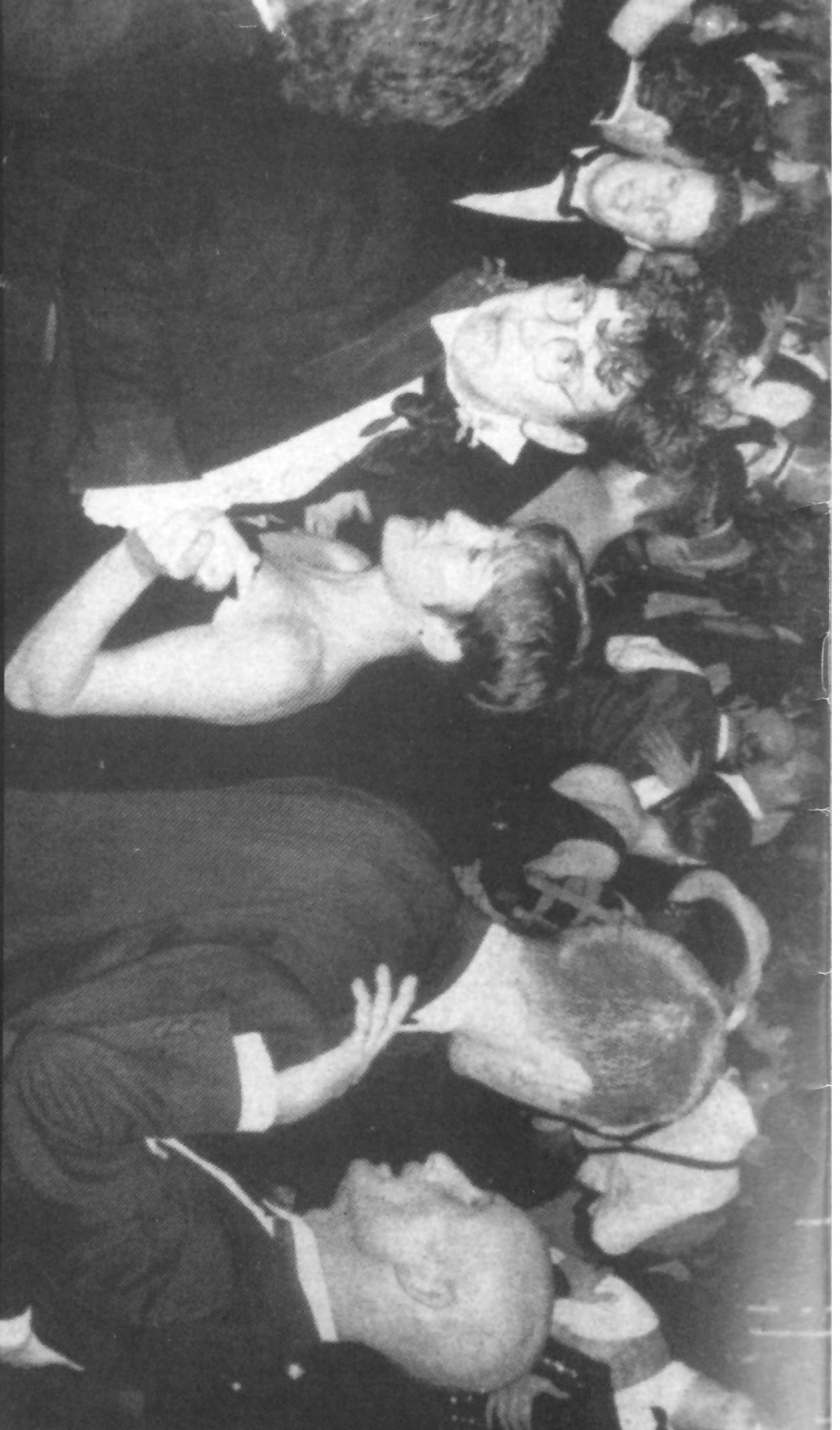
RADIO STUDENT

SPREJEMAMO TUDI NAROČILA ZA MUČENJE OSTALIH ORGANOV

Srečno 94

Pričakajmo ga skupaj na Metelkovi

ROZA DISKO

Keršnikova 4, Ljubljana, vsako nedeljo, 22.00 - 4.00